BİR ZAMANLAR MÜLKİYE

1964-1970

Anılar

Savaş Dizdar

AYRINTI
Yakın Tarih

SAVAŞ DİZDAR

1944 yılında Ağrı'da doğdu. Babası memuriyeti nedeniyle ilköğrenimi Amasya, Artvin ve Rize'de, ortaokul öğrenimini Rize'de, lise öğrenimini Giresun'da gördü.

1964 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girdi. 1965 yılında Türkiye İşçi Partisi'ne (TİP) 1966 yılında fakültenin fikir kulübüne üye oldu. Aynı yıl (sahne SBF) fakültesinin tiyatro kulübü çalışmalarına katıldı. 1969-70 döneminde SBF Öğrenci Derneği'nin yönetimine seçildi. Öğrenciliği boyunca gençlik hareketlerinin içinde oldu. 1970 yılında mezun olduktan sonra 1971 yılında Samsun valilik emrinde göreve başladı. Ancak 1967 yılında gözaltına alınıp yargılandığı bir davanın sonuçlanması nedeniyle altı aylık bir memuriyet sonrası görevine son verildi. 1974 affına rağmen göreve dönemedi. 1976 yılında DİSK'e bağlı Teknik-İş sendikasının yürütme kuruluna seçildi. Sendika yöneticiliğine 12 Eylül'e kadar önce Teknik-İş sonra Bank-Sen'de devam etti. 1981 Mayıs'ında gözaltına alınıp tutuklandı. 1982 Temmuz'unda Mamak mahpushanesinden 1985 yerleştiği İstanbul'da birçok işte çalıştı. 1993'te emekli olduktan sonra da çalışmaya devam etti. 2001 yılından bu yana Samsun'da yaşıyor. Samsun yerel tarih kurulunun çalışmalarına katılıyor. 2010 yılında *Mamak* (şiirler-düşünler) 2013 yılında *Bir Zamanlar Mülkiye Anılar* kitapları yayımlanmıştır.

Ayrıntı: *892*
Yakın Tarih Dizisi: *15*

Bir Zamanlar Mülkiye
1964-1970
Anılar
Savaş Dizdar

Yayıma Hazırlayan
İlbay Kahraman

Son Okuma
Ceren Ataer

© 2015, Savaş Dizdar

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Fotoğrafı
SBF Yurdu önünde, 1967

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *Ocak, 2013 Mas Matbaa*
İkinci Basım: *İstanbul, Haziran 2015*
Baskı Adedi 1000

ISBN 978-605-314-000-9
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Bir Zamanlar Mülkiye
1964-1970
Anılar

Savaş Dizdar

AYRINTI

YAKIN TARİH DİZİSİ

Keşke Bir Öpüp Koklasaydım
Eylem Delikanlı-Özlem Delikanlı

Fırtınalı Denizin Yolcuları
Sedat Göçmen Kitabı
Söyleşi: İlbay Kahraman

Bitmeyen Yolculuk
Oğuzhan Müftüoğlu Kitabı
Söyleşi: Adnan Bostancıoğlu

Gezi, İsyan, Özgürlük
Sokağın Şenlikli Muhalefeti
Derleyen: Kemal İnal

Fişlemenin Kısa Tarihi
Hüseyin Aygün

Fırtınalı Denizin Kıyısında
Derviş Aydın Akkoç

Arap İsyanları Güncesi
Can Ertuna

Domatesi Çiçek Sananlar
Gökçen Başaran İnce

Devrimcilik Güzel Şey Be Kardeşim
Melih Pekdemir

Erikler Çiçek Açınca
Enis Rıza & Ebru Şeremetli

İlle de Mavi
Adnan Keskin

10'lardan Biri: Sinan Kâzım Özüdoğru Kitabı
Devrimciler Ölmez
Derleyen: Füsun Özbilgen

Bizi Güneşe Çıkardılar
Aysel Sağır

Direniş, Sürgün ve Ölüm Günleri
Ersin Ergün K. & Harun Korkmaz
Osman Zeybek & Tarık Uygun

İçindekiler

Sunuş 7
Sahne SBF 9
Mülkiye'de Spor – Mülkiye Spor 18
Yurttan Yüzler ve Yurtta Yaşam 29
Yurttan Yüzler / Yurttan Öğrenci Manzaraları 45
Fakülte Yılları 101
Hocalarımızdan İnciler 113
"Üssü Mizan ve Yabancı Dilin Yabancıları" 116
İç Gezi (1970) 122
Kazgan 1970 (Matrak) Biyografi 137
Görüşülen Kişiler: 138
Kaynakça 139

Sunuş

Bu kitabın yazarı, kitabının içinde geçen pek çok olaya tanık ve bazen de sanık bir kişi olarak kitabı okumamı, değişiklik önermemi, anımsama hatalarını düzeltmemi ve yayıma hazırlanmasında yardımcı olmamı istedi. Elli yıllık bir dostluğun biriktirdikleri, bu teklifi reddedilemez kıldı.

Editörlüğün telif hakkı da bu sunuş yazısı oldu. Bir sinema filmini çağrıştıran *Bir Zamanlar Mülkiye* adı hayli eski zamanları kapsıyor. Ne var ki, öğrenci hayatı ve özellikle yatılı, yurtlu öğrenci hayatı o zamandan bu zamana pek de değişmemiş olmalı. Bu bağlamda, konuların aktörleri ve ortamı ile ilgili olmayan okurların da tat alacakları bir akış ve içten anlatımın ilgiyi sıcak tutacağını düşünüyorum.

Sözü edilen dönemi öğrenci olarak yaşamış okuyucular için daha da sevimli bir okuma süreci var.

"Bir zamanlar" diye hikaye edilen 1964-1970 dönemi, bir söylenceye dönüşen '68'liliği yaratan üniversite işgallerini ve yoğun öğrenci hareketlerini içeren çok hareketli bir dönem. Savaş'ın anıları, şakacı dili ve iyimser üslubunun yarattığı neşeli havanın içinde türlü zorlukların, sıkıntıların, kadir bilmezliklerin, hoyratlıkların ürettiği acıların da izlerini taşıyor. O genç yaşımızda nasıl dirençli olduğumuzu, sıkıntı ve zorluklara karşın yaşama sevincimizle ve tüm saflığımızla nasıl direndiğimizi de anlatıyor.

Bu anılar, yazılmaya başlandığı günden itibaren aramızda geldi gitti. İnsan belleğinin ne kadar yanıltıcı olabileceğini gördük. Birlikte yaşanan olayların, yaşayan kişilerin her birince nasıl farklı anımsandığına tanık olduk. Hiç kuşkusuz, yaşayan tanıkların ve olaylara tanık olan kişilerin bu

kitapta yazılanlara itiraz, eleştiri ve değişiklik önerisi verme hakları bakidir. Kitabın yazarı bu konuda tüm katkılara açık olacaktır.

Anılarda yoğun biçimde yer alan SBF Sahne Tiyatrosu, Kantin ve Yurt Binası benim de yaşamımın önemli bir kısmının geçtiği yerdir. Sözü geçen karakterlerin çoğunu tanıyorum. Ne var ki ben anılarımı yazsaydım anlatılanların çoğunu yazamazdım. Savaş'ın güçlü belleği ve belge biriktirme merakı yazma keyfiyle bir araya gelince çok özgün bir yapıt çıkmış ortaya.

Yarım yüzyıllık bir süreçten söz edince ister istemez kocaman bir "yitirilmiş dostlar galerisi"ne de girmiş oluyorsunuz. Mülkiye'nin o döneminde tanıdığımız kişiler, öğrenci olsun öğretmen olsun yaşamda oldukça büyük ayak izleri bırakmış kişilerdi. Siyasal görüşleri ve eylemleriyle olduğu kadar yaşamlarındaki tavır ve davranışlarıyla da özeldiler. Kitapta, buna ilişkin de pek çok şey bulmak olası.

Yazarın matrak biyografisini (onu da elli yıl önce ben yazdım) kitabın sonlarına doğru okuyacaksınız. Doğum tarihine bakın ve daha sonra bir "burçlara göre kişilik tahlili" kitabı bulup okuyun.Yazılanlara "Aaa ne kadar uymuş" diyeceksiniz. Nereden mi biliyorum? Onu da siz bulun artık.

Neşeli okumalar diliyorum. Düşüncelerinizi iletmeyi de unutmayın!

Akın Evren

Sahne SBF

Yıl 1953. Artvin Gazi İlkokulu'nda üçüncü sınıfta öğrenciyim. Sınıf öğretmenim beni o zamanki deyişle Müsamere Kolu'na seçmişti ve daha dokuz yaşındayken, yıl sonu okul etkinlikleri arasında sergilenen piyesin (temsilin) oyuncusu olarak bulmuştum kendimi. Bir başka oyunda, dördüncü sınıfta bu kez başroldeydim, sonra babamın atandığı Rize'de, İstiklal İlkokulu'nun beşinci sınıfında da. Daha sonra 1963'e kadar gelip geçen sekiz yıl boyunca oyunculuk hevesim nadasa bırakılmış topraklar gibi hiçbir ürün vermeden öylece kaldı. 1960'ta Giresun'a atanmıştı bu kez babam. Yaz aylarında Giresun'a turneye gelen Devlet Tiyatroları'nın ve özel tiyatroların oyunlarının hiçbirini kaçırmadım. Bu sayede hevesim, tiyatro sevdamın ateşi hiç küllenmedi. Bu oyunlardan "Karaların Memetleri"nde Yılmaz Gruda'yı, Arena Tiyatrosu'ndan izlediğim "Kayıp Mektup" ve "Aslan Asker Şvayk"ta Tunca Yönder'i, Ani ve Çetin İpekkaya'ları, Umur Bugay'ı, Şvayk rolünde Genco Erkal'ı, sarhoş rahip rolünde Ege Ernart'ı tanımış, hayran kalmıştım.

1963'te Giresun Kültür Derneği'nin tiyatro çalışmalarına büyük bir coşkuyla katılmış, Turgut Özakman'ın "Güneşte 10 Kişi" adlı oyununda yine başrol oyuncusu olmuştum. Gerçi bir matine, bir suare olmak üzere iki kez sergilenebilmişti oyun. Olsun, onca aradan sonra sahne tozunu yutmuştum ya bana yetmişti, hatta yetmemiş içimdeki kor daha da alevlenmişti. Şöyle ki ertesi yıl, lise öğrencisi beş altı arkadaş özel bir tiyatro topluluğu oluşturmuş, "Genç Oyuncular" olarak "Kamp 17"yi oynamıştık.

Mülkiye'ye girişimden bir süre sonra fakültede etkinlik gösteren iki tiyatro grubu olduğunu öğrenmiştim. Sahne SBF Tiyatro Kulübü o güne kadar altı ayrı oyun oynamış ve 1963'te Fransa'dan Nancy Uluslararası Tiyatro Şenliği'nden ödülle dönmüşlerdi. Adını şimdi çıkaramasam da (ama Nursuz İsmail Kumpanyası diye anıldığını iyi anımsıyorum), diğer topluluk tabirimi mazur görsün, bana göre sade suya tirit oyunlar oynuyorlardı. Işığa sevdalı pervaneler gibi uçtum Sahne SBF'nin büyüsüne. Sırasıyla; Nuri Çolakoğlu rejisinde Aristofanes'in "Barış"ında Hierokles (Eşek Atilla'nın vurgusuyla Hıyarokles), yine Nuri'nin yönettiği Bertolt Brecht'in "Kuralla Kural Dışı" oyununda Kılavuz, Gündoğdu Gencer yönetiminde Agustín Cuzzani'nin "Santrofor Gün Doğmadan Asıldı" oyununda Anlatıcı / Serseri, Işık Toprak yönetiminde Ignazio Silone'nin "Fontamara" adlı romanından Necdet Bulut'un aynı adla oyunlaştırdığı oyunda Michele ve son olarak Sermet Çağan'ın yazdığı, Râna Cabbar'ın yönettiği "Ayak Bacak Fabrikası"nda (bazı politik mülahazalarla adını "Ayak Bacak Şirketinin İflası" diye değiştirmiştik) 2. Vatandaş rolleriyle Sahne SBF'de tiyatro sevdamı dolu dolu yaşadım. (Akın Evren'in esprisiyle küçük rollerin başarılı aktörü oldum). Sanata, tiyatroya yaklaşımım politikti elbette.

Özetle 1966-1970 arasında dört yılda beş ayrı oyunda oynadım. Her oyunun en az elli kez oynandığını dikkate alırsak en az iki yüz elli kez yer aldım sahnede, sayısı binleri bulan seyirciye perdemiz en az iki yüz elli kez açılıp kapandı. "Barış" ile 1967'de ODTÜ Amatör Tiyatrolar Şenliği'nden birincilik ödülü ile döndük. Her yıl hem ODTÜ hem İstanbul'da Robert Kolej şenliklerine katıldık. İstanbul'da Aksaray'da TÖS'ün lokalinde de oynadık, Beyoğlu'nda Küçük Sahne / Ayfer Feray Tiyatrosu'nda da. Ankara'da AST'nin sahnesine de konuk olduk.

Çoğunluğunu Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksek Okulu öğrencilerinin oluşturduğu "Sahne SBF" adeta yarı profesyonel bir tiyatro gibiydi. Usta yönetmenlerin rejisinde çok şey öğrendik tiyatroya dair. Yurdun (yemekhanenin) altındaki salonumuzu 1969'da Dekan İlhan Unat hocamızın (ve onun tiyatro meraklısı henüz ortaokul

öğrencisi kızının) yakın ilgi, sevgi ve desteğiyle elden geçirdik. Salonumuzla, sahnemizle, piyanomuzla (Ayak Bacak Fabrikası müzikli oyundu), makyaj odamızla, 1963'te Nancy'den gelen ödül ile 1967'de ODTÜ'den getirdiğimiz ödülü gururla sergilediğimiz fuayemizle ve birbirinden başarılı oyunlarımızla haklı olarak Türk tiyatro tarihinde onurlu yerimizi aldık. Gün geldi AST'de tiyatro emekçilerinin grevinde onlarla omuz omuza yaşadık mücadelelerini. Ankara gazetelerinin kültür-sanat sayfalarında oyunlarımızla ilgili olumlu yazılar çıktı.

Salonumuzda, sahnemizde; profesyonel, amatör tiyatrolara ev sahipliği de yaptık zaman zaman. Hatırlayabildiklerim: Ankara Halk Oyuncuları, Yaşar Kemal'den "Teneke"yi oynamışlardı Tuncel Kurtiz'li kadrolarıyla, Tarsus Sanat Tiyatrosu, Haşmet Zeybek'in "Düğün ya da Davul"unu oynamıştı. (Oyun da yazarı da ünlendi sonraları, oyunculardan ikisi AST'ye geçti sonraki yıllarda).

Sahne SBF'nin rahlei tedrisinden geçmiş arkadaşlarımızın bazıları bu bilgi, birikim ve yeteneklerini daha da ileri taşıdılar. Örneğin Erçin Odman AST'de kısa bir süre kadroda yer aldı. Levent Ersin ve Cenap Nuhrat AST'de profesyonel oyuncu oldu. Halil Ergün'ün yıldızı Ankara Birlik Sahnesi'nden sonra sinemada ve televizyon dizilerinde iyice parladı. Suat Ülhan'ı birçok televizyon dizisinde izleme keyfini yaşadık.

Elbette dikensiz gül bahçesi değildi Sahne SBF. Aramızda zaman zaman tartışmalar yaşıyorduk. İstifalar da oluyordu geçici ya da tam ihraçlar da ama şu bir gerçek ki her yıl kadroya yeni katılanlarla oyunların niteliğinde, başarı grafiğinde düşme olmadı hiçbir zaman.

20 Ocak 1961'de kurulan ve ilk kez perdelerini 1961 Mayıs'ında açan, 1970'e değin Bertolt Brecht'ten Güngör Dilmen'e, Samuel Beckett'ten Sermet Çağan'a yerli yabancı on altı yazardan, on altı ayrı oyun sergileyen, ulusal ve uluslararası şenliklerde ödüller kazanan, binlerce seyirciye ulaşan Sahne SBF; 1970 yılında yapılan Genel Kurul'dan sonra Öğrenci Derneği'nin el koymasıyla kapanıyor ve perdeler bir daha açılmıyordu.

Bu bölümü benim dönemimde Sahne SBF'de (yönetmen, oyuncu, ışıkçı, dekorcu, kostümcü, müzik, dans öğreticisi ayrımı yapmadan) görev almış arkadaşlarımın isimlerini tek tek yazarak bitirmek istedim. Bu dünyadan göçenlerin topraklarına ışıklar yağsın, yaşamını sürdürenlere selam olsun.

Cenap Nuhrat, Zafer Toprak, Ali Külebi, Mustafa Aksoy, Ünsal Karaman, Eyüp Altaylı, Mine Uysal, Aden Tolay, Halil Ergün, Zerrin Edipoğlu, Mehmet Aktan, İlber Ortaylı, Arkadaş Z. Özger, Mehlika Savacı, Gürsen Yalçın, İlker Ağca, Kemal Baykal, Sema Bulutsuz, Nurten Kanyar, Akın Evren, Şefik Kahraman Kaptan, Nedim Bora, Pamir Teker, Ayhan Sağocak, Yavuz Başarır, Muhittin Sirer, Sema Erder, Ahmet Molvalı, Attila Vural, Aydın Saatçioğlu, Mesut Kırcalı, Ayhan Kayacan, Bahar Dayı, Oya Pekin, Hale Gürpınar, Bülbün Korkut, Nadir Topçuoğlu, Levent Ersin, Suat Ülhan, Cengiz Altıntepe, Bumin Güneri, Ömer Öner, Yavuz Dirim, Ersin Kayaalp, Pınar Gürsel, Nuri Çolakoğlu, Atilla Girgin, Rana Cabbar, Işık Toprak, Gündoğdu Gencer, Erçin Odman, Emin Çeşmebaşı, Erdal Yavuz, Güray Karacaovalı, Erdin Sencil, Cengiz Tekin, Arcan Birkan, Erem Birkan, Rıfat Akal, Zafer Güney, Turgay Bilgin, Sezi Ergun, Oğuz Başarır.

Tiyatro Tiyatro Dergisi
Mart 1993/Sayı: 24

Mülkiyeliler Cuntası Barış Oyununda!

Mülkiyelilerin toplumda nasıl önemli köşeleri kaptıkları her zaman bir espri konusu olmuştur. Hatta bu nedenle onları "Mülkiyeliler Cuntası" olarak da adlandırırlar. Elimize 1967 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi Sahne Tiyatro Kulübü'nün sahnelediği Aristophanes'in "Barış" oyununun rol dağıtımı geçince bunları düşünmeden yapamadık. Yirmi beş yıl önce bu oyunda görev alan SBF öğrencilerinin bugün ne yaptıklarını merak edip araştırdık. Bulabildiğimiz, bilebildiğimiz kadarıyla sıralıyoruz:

Oyunun direktörü Nuri Çolakoğlu, 2015 itibarıyla uluslararası tanıtım organizasyon yöneticiliği yapıyor. Oyunda rol alan günümüzün öğretim üyeleri Prof. Dr. İlber Ortaylı (Birinci Köle) Galatasaray Üniversitesi'nde, Prof. Dr. Erdal Yavuz (İkinci Köle) Kıbrıs Yakın Doğu Üniversitesi'nde, Prof. Dr. Zafer Toprak (Koroba-

S B.F SAHNE TİYATRO
KULÜBÜ SUNAR

B A R I Ş

(OYUN 2 PERDE)

Yazan	Aristophanes
Çeviren	Azra Erhat
Yöneten	Nuri Çolakoğlu
Trygaios	Erçin Odman
1. Köle	İlber Ortaylı
2. Köle	Erdal Yavuz - Emin Çeşmebaşı
Trygaios'un Çocukları	Arcan Birkan - Erem Birkan
Hermes	Arkadaş Zekai Özger
Savaş	Cenap Nuhrat
Gümbürtü	İlber Ortaylı
Korobaşı	Zafer Toprak
Koro	Mustafa Aksoy - Ali Külebi Gürsen Yalçın
Hierokles	Savaş Dizdar
Silâh Satıcısı	Cenap Nuhrat
Küpçü	İlber Ortaylı
Orakçı	Mehmet Aktan
1. Çocuk	Arcan Birkan
2. Çocuk	Erem Birkan
Barış Tanrıçası	Sema Erder
Theoria	Güray Karacaovalı
Opora	Sezi Ergun
Dekor	Mehmet Aktan
Işık Efekt	Erdin Sencil - Cengiz Tekin
Danslar	Eyüp Altaylı - Minc
Müzik	Rıfat Akal

şı) Boğaziçi Üniversitesi'nde, Prof. Dr. Sema Erder (Barış Tanrıçası) Marmara Üniversitesi'nde öğretim üyeliklerini sürdürüyorlar.

Ayrıca izini bulabildiklerimiz arasında Cenap Nuhrat 1994'te kurduğu SAM'da (Sosyal Araştırmalar Merkezi) yönetim kurulu başkanı. Sezi Ergun 2006'da emekliye ayrıldı. Savaş Dizdar'da yine emekliye ayrılmış olup, 2001'den bu yana Samsun'da yaşıyor. Arkadaş Zekai Özger ise 1970'li yıllarda pek genç yaşta ölen bir şairimizdi. Bakın, eski bir tiyatro oyunu bize neler neler hatırlattı!

Mülkiye ve Mülkiyeliler

Yıl 1966. SBF birinci sınıfta (Ah o üssü mizanların gözü kör olsun mu?) iki yıllık başarılı (?) bir tedrisattan sonra, ikinci sınıf tüllabına dahil olmuşum. Çiçeğimiz burnumuzda, gözümüzde gözlüklerle bilinmeyen denizleri keşfe çıkmışız. Derken mektebi iptidaiden bu yana aşk u sevdaya dönmüş tiyatro sevgimiz depreşmez mi? 1963'te "Sahne SBF" Fransa'dan Nancy Şenliği'nden başarı ve ödülle dönmüş. Öyle kumpanya falan değil; dört başı mamur bir "Amatör Tiyatro". Sahne tozu yutma hastalığım nüksediyor ve kendimi "Sahne SBF"nin müşfik kollarına bırakıyorum. O yıllarda kimler yok ki tiyatromuzda: Nuri Çolakoğlu, Sezi Ergun, Erçin Odman, Eşek Atilla (Vural), Kel Ahmet (Molvalı), Cenap Rıza Nuhrat, Zafer Toprak, Gürsen Yalçın, Halil İbrahim Ergün (Yeşilçam'a intikalinden sonra İbrahim'ini kullanmaz oldu isminin), BYYO'dan Mehmet Aktan (süper bir yetenekti, o güzelim dekorları nasıl da hazırlamıştı o yaşta), Arkadaş Zekai (erken yaşta terk etti bu dünyayı ozan), SBF dışından Aden Tolay, Aden'in yeğenleri iki güzel çocuk, isimlerini şimdi anımsayamadığım (bağışlasınlar) arkadaşlarım geceli gündüzlü prova yapıyoruz. Nuri Çolakoğlu, Aristofanes'in "Barış"ını olağanüstü bir yorumla sahneye koymanın çabası içinde. Eşek Atilla oyuna her gün bir yenilik getiriyor, tuluat tiyatrosuna müthiş katkılarda bulunuyor, bizi sinir ve gülme krizlerine sokuyor, adam neredeyse sebeb-i mevtimiz olacak. Bu oyunla ODTÜ'nün düzenlediği "Türkiye 2. Amatör Tiyatrolar

Şenliği"ne iddialı bir biçimde katılıyoruz. Az daha unutuyordum bu kadroda yakın arkadaşım Deli Kemal (Baykal) de var. Kemal ilk defa milli vaziyetlerde, tiyatro yaşamına figüran olarak başlıyor. Seyircinin arasına oturuyor, Nuri onu keyifli bir sürprizle görevlendirmiş.

Efendim oyun klasik Yunan tragedyalarının vazgeçilmez öğesi olan koro ile başlıyor. Sahne alacakaranlık. Koro kadınlı erkekli avaz avaz "...Açlık, sefillik, kıtlık, yokluk, tanrıların gazabı" diye çığrışırken esas oğlan (pardon birden sinema kritiği yazıyorum sandım), bizim Kemal seyircinin arasında oturduğu koltuktan fırlıyor, "...Yeter lan. Ne bu açlık, kuraklık zart zurt. Kesin bu tıraşı. Keyif yapmaya, gülmeye geldik buraya annadın mı..." gibi protest bir replik attırmaya başlıyor. Heyhat, başlatmıyorlar (nakıs teşebbüs). Oyun ODTÜ'de oynanıyor, oynayanlar SBF'liler. O günlerde bu iki okul memleket sathında hayli öne çıkmış durumda. Kemal'in yanında oturan ODTÜ'lü genç bir seyirci, Kemal'i provokatör sanıp önce sözle, sonra da adale gücü ile susturmaya çalışıyor. Ortalık toz duman, asayiş naberkemal, zor vaziyetlerde Hurşit Kemal. Bir yandan repliğine devam etmeye, öte yandan meşru müdafaaya çalışıyor garip. Neyse güçbela o genç arkadaş ve seyirci ikna ediliyor da bir miktar kesintiden sonra oyun erişilmez bir komedi olarak devam edebiliyor. Sonuçta yirmiye yakın tiyatro topluluğunun katıldığı yarışmada birincilik ödülü "Sahne SBF"nin. Oyun daha sonra SBF'de kendi tiyatro salonumuzda birçok kez yineleniyor. Fuayede birincilik ödülümüz, her şey çok güzel. Sadece H. Kemal Baykal salonda seyirciden mümkün olduğunca uzak ve kapıya yakın koltuklar seçerek o tehlikeli rolü için müdebbir.

Hey gidi günler, çeyrek yüzyılı aşmışız. Tüm dostlarımı, "Sahne SBF"deki arkadaşlarımı sevgi ve saygı ile anıyorum. (Bir mendil daha ıslattık, hay anasını!)

Erçin Odman, Attila Vural,
Savaş Dizdar
(Barış, 1967).

Oya Pekin, Bahar Dayı, Ersin Kayaalp, Hale Gürpınar, Savaş Dizdar,
Erçin Odman, Nadir Topçuoğlu, Suat Ülhan, Akın Evren
(Ayak Bacak Fabrikası, 1970).

Dayı, Levent Ersin, Hale Gürpınar,
Mehmet Aktan, Savaş Dizdar,
Oya Pekin
(Ayak Bacak Fabrikası, 1970).

Mehmet Aktan, Oya Pekin, Zafer, Turgay Bilgin, Hale Gürpınar,
İlker Ağca, Nadir Topçuoğlu, Suat Ülhan, Oğuz Başarır,
Muhittin Sirer, Bumin Güneri
(Oturanlar) Savaş Dizdar, Levent Ersin, Arkadaş Zekai Özger, Ömer Öner,
Rana Cabbar (Sahne SBF Robert Kolej Şenliği'nde, 1970).

Mülkiye'de Spor – Mülkiye Spor

Benim spora, özellikle futbola ilgim 1956'da başlar. Gerçi daha küçük yaşlarda, Artvin'de sokak aralarında; bezden, çaputtan yapılmış topun peşinde yazlık ayakkabılarla, bazen yalınayak koşturmuşluğumuz olmuştu. Artvin stadında amatör mahalli takımların maçlarını da izlemiştim birkaç kez.

Rize'de ortaokuldayken (1956) kendimi "Rize Fener Gençlik" taraftarı buldum ve ol sebepten sarı-lacivert renklere, Fenerbahçe'ye gönül verdim o tarihten bu yana. Bu sevda hiç bitmedi, bir gün olsun eksilmedi çok şükür. Sokak aralarında forma morma hak getire, yazlık (keten) ayakkabılarımızla top oynamaya devam ettik elbette. Üç arkadaş harçlıklarımızı birleştirip ortak (subaplı) bir futbol topu alabilmiştik.

1959 yılında Rize Fener Gençlik'te Rize Lisesi (ortaokul+lise) beden eğitimi öğretmeni Recep Hoca oynuyordu. Rize ağzıyla Kömoni (göm onu) Sedat Ağabey orta sahadan karşı kaleye gol atıyordu. En büyük rakip sarı-kırmızı formalı Güneş Spor'du. Güneş Spor'un santraforu lise son sınıf öğrencisi Şenol Birol'du. (Evet, daha sonra Beşiktaş'ta ve Fenerbahçe'de ünlenen Şenol). Maçları kaçırmadığımız gibi maçlar dışında da stada gider, antrenmanları izlerdik. Benim idolüm Güneş Spor kalecisi Ali Ağabey'di. Sanırım kalecilik hevesimin kaynağı o olmuştur.

Rize Lisesi'nde, daha sonra gittiğimiz Giresun'da lisede sınıf maçlarında hep kaleciydim. Sarı-lacivert renklere tutkum nedeniyle Giresun'da Akın Spor'un sıkı bir taraftarıydım artık. Giresun Lisesi beden eğitimi öğretmenlerinden

Emin Hoca, Giresun'da amatör takımlardan birinde futbol oynuyordu. Kemal Hoca ise basketbola meraklıydı. Kapalı spor salonu yoktu o yıllar. Kemal Hoca'nın bütün çabasına rağmen lisenin bahçesinde, toprak sahada iki ağaca tespit edilmiş çemberlerden topu geçirmek zor ve de manasız geliyordu bize. Ama sınıf maçlarında (uzun boyum dışında hiçbir uygun yanım, bir özelliğim yoktu) hocanın zoruyla kerhen oynuyor, averaj takımı olmanın öfkesiyle gereksiz fauller yapıyordum. Bu yüzden hiçbir maçın ikinci devresini görememiş, oynayamamıştım. Özetle futbola olan ilgimden sonra basketbol, kurallarını bile öğrenemediğim öylesine bir spor dalı oldu sadece.

Mülkiye'ye girdiğimde kapalı spor salonu ve basketbola gösterilen ilgi beni hayli heyecanlandırmıştı, şaşırtmıştı da. Yakın bir geçmişte Mülkiye Spor, Türkiye Basketbol Ligi'nde başarılar kazanmıştı. Yılmaz Gündüz, Orhan Girgin, Nezih Okuş gibi ünlü oyuncular Mülkiye forması giymişti. Tabi özellikle kolejlerden Mülkiye'ye gelen ve geldikleri okullarda basketbol oynamış birçok arkadaş vardı. Bu da Mülkiye Spor için çok önemli bir kaynak ve olanaktı. Artık basketbola da ilgi duyar olmuştum. Salonda maçları zevkle seyrediyor, hatta arada bir uğrayıp antrenmanları da izliyordum. Günlerden bir gün salonda basketbol heveslisi arkadaşların aralarında oynadıkları bir karşılaşmayı izliyordum. Takımlardan birinin oyuncu sayısı bir nedenle dörde düşmüştü. Yedek oyuncu da yoktu. Maçın hakemi bakınırken beni gördü. Bu arada hakemden söz etmeden geçemeyeceğim. Benden altı yedi yaş büyük görünüyordu. İnce burma bıyığı, otoriter tavrı ve ciddi görünümüyle de nedense bende basketbol meraklısı bir öğretim üyesi, bir asistan olduğu intibaı yaratmıştı; öyle yakıştırmıştım işte. Her neyse; herhalde boyuma bosuma aldanıp beni basketbol oynar sanmış (nasıl bir kazma olduğumu ne bilsin!) oyuna davet etmişti. İtiraz edecek gücü bulamadım kendimde niyeyse. Belki de hakemin (hocanın) o otoriter tavır ve görünümüydü beni itirazdan alıkoyan ve oyuna girdim. En fazla üç dakika sürdü oyunda kalışım. Acemiliğim, daha doğrusu kazmalığım hemen anlaşılmıştı. Bütün iyi niyetime rağmen üç dakikada kasıtlı sayılabilecek üç dört faul yapmıştım. Hakem

oyunu durdurdu, beni yanına çağırdı: "Ulan sen ne biçim oynuyorsun! Birini sakatlayacaksın. Haydi, çık dışarı" dedi. Cürmü meşhut yakalanmış bir mücrim gibi hissettim kendimi o an. Oyunu da salonu da terk ettim kıpkırmızı bir suratla. Bir süre de uğramadım salona. Sonradan öğrendim ki benim fakültede asistan sandığım Hacı lakaplı Erol Ağabey bizden üst sınıflarda kıdemli bir Mülkiye talebesiymiş. Sanırım yurtta kalmıyordu, o yüzden tanımamıştım. Zaten Mekteb-i Mülkiye'ye yeni girmiştik, bırakın üst sınıftakileri kendi sınıfımdakileri bile daha yeni yeni tanıyordum.

Bu olay benim basketbol hayatımı başlamadan bitirmişti. Hacı Erol belki de geleceğin yıldız bir basketbolcusunun yıldızını söndürüyordu bilmeden. Ama ben salonda Mülkiye Spor formasını terleten Kocakafa Erdinç'i, Chester'i (Tanju), İlhan'ı, İbrahim Mete'yi, Sami Tezveren'i, (Koçero) Deniz Gökçe'yi özellikle de takım kaptanı (Asfori) Uğur Erel Ağabeyimizi büyük bir keyif ve heyecanla izlemeyi sürdürdüm.

Futbola ve Fenerbahçe'ye ilgim aralıksız devam ediyordu elbette. O yıllarda fikstür gereği iki İstanbul takımı hafta sonu, cumartesi ve pazar günleri, rakip değiştirerek iki Ankara takımıyla oynardı 19 Mayıs Stadı'nda. Bir ara Ankara'nın birinci ligde oynayan takım sayısının altıya ulaştığını da hatırlatalım: Ankaragücü, Gençlerbirliği, Şekerspor, PTT, Hacettepe ve Ankara Demirspor. Bir ayrıntı daha: Tek maçlar için giriş bileti 1 lira, iki maç için 1,5 liraydı talebeye. Fenerbahçe'nin Ankara'ya geldiği hafta sonları adresimiz belliydi: 19 Mayıs Stadı tribünleri. Bu da dindirmezdi hasreti, Fenerbahçe'yi seyretmek için Ulus Rüzgarlı Sokak'tan kalkan Gazanfer Bilge otobüslerine geceden biner, ertesi sabah İstanbul'da Harem'de inerdik. Otobüs bileti 7,5 liraydı. Öğleden sonra maçı izler, gece otobüsüyle Ankara'ya inerdik. Hey gidi gençlik günleri hey!

Dönelim yine Cebeci'ye, fakülteye ve yurda. Kurtuluş Lisesi sahasında da oynuyorduk fırsat buldukça, yurdun önündeki beton zeminde de ve yurtta büyük kantin dediğimiz yurt girişindeki geniş kısımda minyatür kalelerle de. Şimdi benim hiç unutmadığım bir futbol turnuvasına geniş bir bölüm ayıralım.

Sanırım İnek Bayramı programı içinde yer almıştı. Bu turnuvanın düzenleyicisi Gayri menkul Faruk'tu. Faruk (lakabını fazlası ile hak eden) sıklet ve hacmi dışında güler yüzü ve esprileriyle de popülerdi. Sıkı bir spor toto ve altılı ganyan meraklısıydı. Bu turnuva için teksir makinesiyle çoğaltılmış toto kuponları hazırlamış, yani olayın ticari boyutunu da düşünmüştü. Totocular büyük bir ilgi gösteriyor, kuponları dolduruyor, bir nüshasını Faruk Sindel Toto teşkilatına yatırıyorlardı. Ayrıca yine bu turnuva için çıkardığı "Şamşam" adında bir cerideyle spor gazeteciliği tarihine katkıda da bulunuyordu.

Maçlar fakülteyle spor salonu arasındaki toprak sahada altışar kişilik takımlarla oynanacaktı. Şampiyon takım bir kupa ve bir tepsi baklava ile ödüllendirilecekti. Beklenenin çok üstünde bir ilgi gördü "Baklava Kupası" turnuvası. Yanılmıyorsam yirmiye yakın takım katıldı. Takımların isimlerini (hatırladıklarımı) zikredersem Mülkiyelinin erişilmez espri düzeyi de anlaşılmış olur bir kez daha: Baklava Spor, Müstehcen Gençlik, Daltonlar, Sosis Spor, Cacık Spor, Zampara Gençlik, Üssü Mizan Spor, Derdalan Spor (o dönemin en ucuz şaraplarından biriydi Derdalan), Gaddar 6 ve de Esperanza. Birkaçı dışında takımların çoğunda daha önce lisanslı oynamış futbolcular olduğu gibi hâlâ futbol oynamakta olanlar da vardı. Örneğin Baklava Spor'daki Hürol, Turgay ve Bahattin, Mülkiye Spor futbol takımının oyuncularıydı. Yine turnuvada oynayan Koçero Deniz, Mülkiye Spor'un kalecisiydi. Gaddar 6'nın o muhteşem kadrosundan benim bildiğim Turgay'ın Galatasaray'da lisanslı futbol oynadığıydı. Yine aynı kadrodan Ayı Savaş, Ankara Yenişehir Spor'da oynamıştı. Esperanza'dan Sezer de İzmir Karantina'da oynamıştı. Turnuvada çeşitli takımlardan hatırladığım Güzel Osman, Büge, Gehgeh Erol, Kör Ömer, Yılmaz Baştuz, hani derler ya, topu ayağına yakıştıran futbolcu tipleriydi. Diğer hatırladığım ayrıntılar: Tatava İbo, Daltonlar'da oynuyordu, Sosis Spor fakültenin solcu öğrencilerinden seçilmiş bir kadro oluşturmuştu.

İşin mizah yanı da maçların başlamasıyla iyice tavan yapmıştı. Gaddar 6'nın yurdun, kantinin duvarlarını renklendiren duvar gazeteleri Türk Mizah Edebiyatı'nda rahat

rahat yerini alacak düzeydeydi. Zâmpara Spor'un kaptanı (Nihat Tatlı diye kalmış aklımda) seremonide karşı takımın kaptanına *Playboy* dergisinin (çerçeveli) orta sayfasını takdim ederken, Derdalan / Esentepe Gençlik sahaya şarap şişeleriyle çıkıyor, taraftarlarına armağan ediyorlardı şişeleri. (Şişeler boş değildi elbette).

Daha maçlar başlamadan takımlar içinde ikisi güçlü kadrolarıyla şampiyon adayı olarak öne çıkmıştı: Gaddar 6 ve Esperanza. Gaddar 6'nın kadrosu şöyleydi: Süha-Yiğit, Ayı Savaş, Taşkafa Tekin-Turgay, Duray. Gelelim Esperanza'ya: (Nasıl oldu bilmiyorum ama kaleyi bana teslim etmişlerdi) Savaş-Adil, Sezer, Altapon Hasan-Çene Nabi ve Bacak Mehmet'ten oluşuyordu Esperanza'nın kadrosu. Yarı finale çıkana kadar dört beş maçımızı da farklı skorlarla kazandık.

Bu arada yaşadığım çok ilginç bir olayı yazmadan geçemeyeceğim. Üçüncü maçımıza çıkacaktık. Rakip dişliydi. Yurtta bir odada formamı (kaleci kazağımı) giyiyordum. Odada yalnızdım. Kapı açıldı, Gayrimenkul Faruk bütün cesametiyle girdi içeri. Kendisiyle öyle herhangi bir samimiyetimiz yoktu. Önce mümkünse bu maça çıkmamamı önerdi. Sonra kötü gününde bir kalecinin yediği gollerle takımına sürpriz bir mağlubiyet yaşatması karşılığı münasip bir ödeme yapılabileceğini ifade etti çok sakin bir üslup-

Bu bir şike teklifiydi. (Şikenin tarihini yazanlara ya da yazacaklara duyurulur). Anlaşılan kendisi ve şürekâsı toto kuponlarında sürpriz bir sonuca oynamışlardı. Şaşkınlığımı çabuk atlattım, böyle bir şeyin asla mümkün olmadığını söyleyince yüzündeki ifadeyi hâlâ hatırlarım. Zoraki bir tebessümle "Yahu biz zaten şaka yapmıştık, seni sınamıştık" dedi ve çıkıp gitti. Aradan onca yıl geçti; gerçekten tatsız bir şaka mıydı, ciddi ciddi bir şike teklifi miydi hâlâ anlayabilmiş değilim. Son iki maçta yediğim (Faruk Sindel'in bununla ilgisi yok) goller herhalde geriye kalan (yarı final, sonra da final) maçlar için bazı endişeler yaratmış olmalı ki kaleyi Raif Bakova devraldı. Böylece ben Raif'in yedeği olmuştum ve beklenen gün geldi çattı. Final maçını Gaddar 6 ile Esperanza oynayacaktı. Büyük bir ilgi vardı maça. Finale yakışan bir karşılaşma oluyordu. Esperanza bir gol atmış, öne geçmişti. İkinci devrede mücadele iyice kızışmıştı. Ayı

Savaş'ın Sezer'e yaptığı faul bir anda oyunun heyecanını, tadını, tuzunu bitirdi. Bu faul sonrası Sezer spor salonu tarafındaki merdivenlerin basamaklarına çarpmış, bir dizinin altında kanamalı ciddi bir açılma olmuştu. Önemli bir sakatlık yaşayabilirdi. Derhal Tıp Fakültesi'ne kaldırıldı. Olay sonrası ufak bir tartışma, itişip kakışma yaşandı. Kambersiz düğün olur mu? Elbette bendeniz kamber kulunuz da yerimi (safım zaten belliydi) almıştım hemen. Aslında son derece duygusal bir karakteri olan (lakabıyla hiç bağdaşmıyor değil mi?) Ayı Savaş perişan olmuştu. O moral bozukluğuyla Gaddar 6 maçı bırakmıştı.

Sonuçta Esperanza maçı kazanmış ve şampiyon olmuştu. İki takımın oyuncuları kupa ve bir tepsi baklavayla hastaneye, Sezer'e geçmiş olsun ziyaretine gitmiş ve Ayı Savaş'ın nedamet gözyaşlarıyla da olsa birlikte kutlamıştık kaptan Sezer'i.

Geldik yurt kantininde minyatür kalelerde oynadığımız maçlara. Ters çevrilmiş iki sandalye karşılıklı kaleler oluyordu. Dört beş kişilik takımlar küçük plastik toplarla oynuyorduk. Bu maçlarda Daltonlar diye andığımız Kemik Can, Piç Hasan, Fevzi, Deniz ve Apo oynadıkları oyunlarla seyir zevki veriyorlardı seyirciye. Heveslilerinin çoğalmasıyla zamanla sıradanlaştı. Heveslilerin arasına bizim sol kesimin katılmasıyla riskli hale de geldi. Parkalar çıkarılıyor, postallarla topu "depiyordu" çoğu. İşte yine böyle bir maçta bütün dikkatime, sakınmama karşın M. Kemal Çamkıran'ın postalı ayak bileğime öyle bir yerleşti ki dünyam karardı o an. Yiğitliğe bok sürmemek adına topallayarak da olsa beş on dakika daha oyunda kaldım. Bütün günü öyle Aksak Timur hallerinde geçirdim. Gece yatarken çorabımı çıkaramadım. Anlaşılan darbe sonucu bir kanama olmuş, çorap ayağıma yapışmıştı. Öylece yattım. Zar zor uykuya geçtim. Sabah uyandığımda ayağım şişmişti, zonkluyordu, acı ve ağrı artmıştı. Arkadaşların yardımıyla Tıp Fakültesi'ne gittim. Doktorun fırçalarını sineye çektim. Çekilen röntgen sonucu bir çatlak tespit ettiler. (Kafadan çatlak olmaktan iyidir diye kendimi teselli ettim). Çatlak dışında, darp alan bölgede doku zedelenmesi ve kanama oluşmuştu. Dizden aşağı alçıya alındı ayak. Pansuman için küçük bir kapak açıldı alçıda. Yurtta yatıp istira-

hat etme koşullarımın zorluğunu ifade edince alçının altına alçak bir topuk eklemeyi ihmal etmediler. Velhasıl haftada iki kez pansumana giderek, baston sayesinde yatmadan bir ay kadar alçılı bacağımla "yıkılmadım ayaktayım" arabeskini söyleyip durdum. Bastonsuz yürüyecek duruma gelince, baston el değiştirdi ve o sıra ona ihtiyacı olan bir arkadaşın zilyetliğine geçti. Evet, Zihni Çetiner'in kötü bir şakasına maruz kalan Mahir'in ayaklarına saçmalar saplanmıştı ve bir süre Mahir kullandı o bastonu. Bu hikâyenin özeti: Hacı Erol'un basketbol oynama hevesimi bitirmesinden sonra, M. Kemal Çamkıran'ın postalı da futbol hayatıma son noktayı koyuyordu.

Şimdi doğrudan olmasa da dolaylı bir futbol muhabbetine kapılarımızı açabiliriz. Bu bapta Mülkiye'de bir geleneğin encamını da hikâyet edeceğiz. [Bu bölümde Mülkiye'de bir geleneğin sonunu da anlatacağız].

Fakültede ilk sömestr sonrası mart ayında (1965) Ankara'ya, yurda dönmüştük. Kantinde gırgır geçiyor (o zamanlar geyik muhabbeti deyimi icat olmamıştı daha), hasret gideriyorduk. Derken yakınımda, beş on adım mesafede önce sesler yükseldi, sonra itişip kakışmalar başladı. Az çok tanıdığım ve son sınıf öğrencileri olduğunu bildiğim Orhan Emirdağ, Özer Güney ve bir iki ağabey, birinci sınıftan arkadaşlarım H. Kemal Baykal, Rasim Engindeniz, Minik Murat (Koğacıoğlu) ve Taşkın Karaca'yı sıkıştırmış, bağırıp çağırıyor, hafif tertip hırpalıyorlardı. Meselenin ne olduğunu anlamadan yerimden fırladım. Orhan ve Özer'e saldırdım. Bizimkilere, özellikle de Kemal'e sahip çıkıyordum aklımca. Saldırıma gerekçe olarak Orhan'ın Kemal'e küfretmesini gösteriyordum. (Baştan aşağı yalandı bu iddiam tabi. Tanıyanlar bilir, Orhan olağanüstü kibar bir beyefendiydi her daim). Kemal (sözde) benim kardeşimdi. Dolayısıyla küfür bana da edilmişti. Neyse, M. Korkmaz Dinçer ve birkaç kişi bizi ayırdılar. O hercümerç içinde son sınıftaki ağabeylerimizin bizi Mülkiye'nin hayati bir geleneğini yıkmakla, anarşiyle itham ettiklerine dikkatinizi çekeyim. O gelenek şuymuş: Alt sınıftakiler, özellikle birinci sınıftakiler, son sınıftaki ağabey ve ablalarına her daim saygı göstermek, saygıda kusur etmemek zorundaymış.

Eskiden öyleymiş gerçekten. Örneğin dönemin tek iletişim aygıtı ve kantinin en önemli demirbaşı radyodan ajans dinlemek imtiyazı son sınıf öğrencilerine aitmiş. O kantine birinci sınıf tüllabı giremezmiş!..

Gelelim tartışmanın nedenine ve sporla ilgisine. 1965 Şubat'ında İstanbul'da Vefa ile Bursa Spor'un maçı vardır. Bursalı Orhan ve Özer Bursa Spor taraftarları içindedir. Vefa Lisesi mezunu Kemal ve Rasim de Vefa taraftarı olarak tribündedirler. Elbette herkes taraftarı olduğu kulüp lehine (ve karşı takım aleyhine) bildik tezahüratı yapmaktadır. Bir ara sahadaki olaylar tribünleri ateşlemiş olacak, taraftarlar arasında nahoş durumlar yaşanır.

Anlaşılan o ki Mülkiye'den ve yurttan tanışma fırsatı ya da zamanı bulamayanlar (gerçi son sınıf öğrencileri ile birinci sınıfa yeni gelenlerin tanışması için 24 Ekim 1964'te geleneksel bir tanışma toplantısı / çayı yapılmıştı) o gün kantinde karşılaşırlar ve birbirlerini hatırlarlar İstanbul'daki maçtan. Öfkeler kabarmış ve Orhan'la Özer son sınıf öğrencisi olmanın ayrıcalığıyla Kemal ve Engin'e hadlerini bildirme fırsatını kullanmaya kalkışmışlardır. Nereden nereye değil mi? Vefa-Bursa Spor maçından Mülkiye'de hayati bir geleneğin akıbetine... Biz çiçeği burnunda bebeler (daha Bakunin'in, Kropotkin'in adını duymadan) ağabeylerimizce anarşist diye belleniyorduk ama sonuçta Mülkiye'de bir geleneği bitiriyor (tam bitiremesek de), sarsıyorduk.

Uzun yıllar sonra 1988'de İstanbul'da Kuruçeşme'de Mülkiyelilerin İstanbul Şubesi Lokali'nin bir an önce hizmete girebilmesi için Mülkiyelilerden ayni ve nakdi yardım topluyorduk. Şube başkanımız Hüseyin Ergun'un yönlendirmesiyle Orhan Emirdağ'ı ziyaret etmiştim. Orhan o sıra Yapı Kredi Bankası'nın genel müdür yardımcısıydı. Ben yirmi üç yıl önce yaşanmış bir olayı hatırlar mı endişesiyle çok tedirgindim. Çok iyi karşılamıştı, ağırlamıştı oysa. Sohbet sırasında mezuniyet dönemimi sordu. "1966 girişli, 1970 mezunuyum" yanıtıyla (yalanıyla) geçiştirdim. Ya inandı ya da yalanımı yüzüme vurmayıp o olayı hatırlamazdan geldi her zamanki kibarlığıyla, kim bilir? Bağışını da yaptı üstelik. Sağ olasın Orhan Emirdağ.

Mülkiye Spor'la bitirelim bu bölümü.

1983 yılında kadim dostum Sami Tezveren, Mülkiye Spor yönetiminde görev almamı teklif edince onur telakki ederek hiç düşünmeden kabul ettim. Genel kurulda yönetim kuruluna seçildim. Tanju Armaoğlu başkanlığında Sami, Uluç Gürkan, M. Kemal Öke, Tatava İbo ile yönetimde birlikte çalıştık. Kötü bir anım da oldu o dönemden. Dönemin güç ekonomik koşullarında Kız Voleybol Şubesi'ni kapatıyor ve M. Kemal Öke ile Portaş'a gidip iki oyuncumuzu (biri Filiz'di galiba) Portaş'a veriyorduk. Yönetim olarak tam kadro futbol ve basketbol maçlarına gidiyor, olağanüstü performansına (!) hayran kaldığımız amigomuz Tatava İbo'nun riyasetinde tezahüratla takımlarımıza destek oluyorduk. İstanbul'a yerleştikten sonra Burhan Felek Spor Salonu'nda Mülkiye Su Topu Takımı için tribünlerde tezahürat yapan iki Mülkiyeliden biri ben oluyordum, öteki genç kardeşimiz Murat Özgül. Yani karınca kararınca desteğimi sürdürüyordum.

Kısıtlı bütçesine ve olanaksızlıklara karşın Mülkiye Spor'u bugünlere kadar taşıyan; başta Fazıl Kafadar Ağabeyimize, Deli Müfit'e, Sami Tezveren'e, Sakal Ayhan'a (Erel), Muzaffer Tıraş'a, M. Kemal Öke'ye, Hürol Sarp'a, Tatava İbo'ya (İbrahim Özkartal), özverileri ve katkılarıyla Mülkiye Spor'u yaşatan çeşitli branşlarda, her kademede görev almış tüm dostlara selam olsun.

Kemal Baykal, Şehmus Güzel, Savaş Dizdar
(Ön sıra) Yakup Maltaş, Uluç Gürkan, Mehmet Can
(Kurtuluş Lisesi Sahası, 1965).

Taşkın Karaca, Murat Koğacıoğlu, Savaş Dizdar, Şehmus Güzel,
Mehmet Sakar
(SBF Spor Salonu, 1966).

Kemal Baykal, Savaş Dizdar, Rasim Engin Deniz, Abdülkadir Aksu
(Ön sıra) Mahmut Oruçoğlu, Mustafa Gündeşli (SBF Spor Salonu, 1966).

Önder Latif, Savaş Dizdar, Ertan Özkan
(Birinci sınıflarla son sınıfların tanışma çayı, 24 Ekim 1964).

Yurttan Yüzler ve Yurtta Yaşam

Biliyorum, bu başlık akranlarıma hemen "Yurttan Sesler"i anımsatmıştır. Tek kanallı siyah beyaz televizyon hayatımıza girmeden önce en muteber nesne olan radyolarımızın vazgeçilmez bir programının adıydı "Yurttan Sesler" Muzaffer Sarısözen yönetiminde Emin Aldemir, Nida Tüfekçi, Osman Özdenkçi, Cemil Demir Sipahi, Rıfat Balaban, Binali Salman, sazları eşliğinde dinlerdik Neriman Altındağ'ı, Muzaffer Akgün'ü, Selahattin Erorhan'ı.

Geçmiş günleri bu kadar olsun andıktan sonra gelelim SBF öğrenci yurduna. Benim bildiğim 1963-64 öğretim yılında hizmete girmiş. Yönetim anlamında doğrudan fakülteye bağlı Cebeci Hilton diye anılan ve o dönem için hayli konforlu bir yurttu bizimkisi. 1963'e kadar fakültenin alt katında, koğuş düzenindeki yurtta kalırlarmış. Koşullar da çok elverişli değilmiş tabi.

Benim çocukluğum ve yeniyetme yıllarımda "Leyli" denirdi yatılı öğrenciye. "Leyli meccani" parasız yatılı anlamına gelirdi, gündüzlüler için de "nehari" deyimi kullanılırdı.

Fakülteye girinceye kadar hep evde ailemle yaşamıştım. Rıfat Ilgaz'ın *Hababam Sınıfı*'nı okuyan her genç gibi yatılı okumak beni de çok heyecanlandırmıştı. SBF öğrenci yurduyla, bu yeni yaşam biçimiyle tanışmış oluyordum. Altı katlı yedi yüz öğrenci kapasiteli yurtta iaşe ve ibate ihtiyaçlarımızın tamamını karşılamak mümkündü. Öyle ki (Cemal Mıhçıoğlu ve bir iki hoca dışında) derslerde yoklama yapılmadığından, yani devam mecburiyeti olmadığından sinema, tiyatro, maç, konser, diskotek gibi alışkanlıklar dışında (bir de sınavlara girmek) hiç dışarı çıkmadan tüm gü-

nünüzü geçirebileceğiniz bir mekândı yurt. 1970'te yemekhanede akşamları televizyon izleme imkânı da sağlanınca kimilerimiz günlerce çıkmaz olmuştu yurttan.

Yirmi dört saat sıcak su (üst katlara çıkmadığı zamanlar alt katlara, çamaşırhaneye kadar indiğimiz olurdu arada bir), kantin, yemekhane, çalışma salonu (inekhane), çamaşırhane, (en küçüğü üç, en büyüğü sekiz kişilik), her gün hizmetlilerce silinip süpürülen odalarımız, iki haftada bir nevresimi, çarşafı, yastık yüzü değiştirilen yataklarımızla (bizden hayli sonra ranza sistemine geçilmiş) ferah ferah yaşadık yıllarca o yurtta. (1964 yılında bursların 250 lira olduğunu, aylık yurt ücretlerininse 15 lira olduğunu, yemekhanede 2-3 liraya üç dört kap yemek yiyebildiğimizi not olarak kaydedelim bu vesileyle). 1965'te öğretime başlayan ve SBF'ye bağlı Basın Yayın Yüksekokulu'nun öğrencilerini de dikkate alırsak yurtta kalanların % 95'ini SBF ve BYYO öğrencileri oluşturuyordu. Cebeci'den, komşu Hukuk Fakültesi'nden bizim yurtta kalan öğrenciler de vardı az sayıda.

Kantin, yemekhane işletmecileri, berber, terzi, ayakkabıcı, ayakkabı boyacısı yurdumuzda hizmet veren esnaf olarak "Yurttan Yüzler"in ilk ağızda anacağımız suretleridir.

Yurda kaydolduğum gün tanıdığım ilk insanlardan biri kantin işletmecisi Durak oldu. Durak da tüm kantinde çalışanlar da Erzurumluydu. Sivri burun yüksek topuk ayakkabıları, yanlardan bastırılmış geriye taralı siyah saçları, kalın gür bıyıklarıyla ilk nazardaki külhani görünümü; katışıksız Erzurum ağzıyla konuşmaya başladığında anında siliniyor ve karşınızda saf, temiz, biraz da utangaç bir delikanlı, bir dadaş olarak kalıyordu Durak'ın sureti.

Bir de Osman'ın sureti kalmış kantinden. Garson Artiz Osman. Buğulu bir sesi vardı. Hafif çilli ve her daim gülen yüzü, bir türlü istediği biçime sokamadığı gür asi saçları ve "Artiz" lakabıyla Osman. Yurttaki her öğrenci abisi, ablasıydı Osman'ın. Yurt sakinlerine öykünmesi, imrenmesi zaman zaman onu özüne uymayan davranışlara itiyordu. Bu yüzden almıştı "Artiz" lakabını.

Durak'tan sonra kantin işletmecisi olarak Sait Çiltaş ve İzzet Ararat'ı hatırlıyorum; Minik Murat'ın öğrenci derneği

başkanı olduğu dönemden. Seçimi TİP çizgisindeki Fikir Kulübü'nün çıkardığı liste kazanmıştı. Öğrenci Derneği de kantin işletmesini yine TİP'li (Mülkiyeli değil) Sait ve İzzet'e vermişti. 1969'da yapılan Genel Kurul'da seçimi yine Fikir Kulübü listesi kazanmıştı. Cengiz Çandar'ın başkanı olduğu dernek yönetiminde benimle birlikte Tuncay Artun, Oktay Etiman, Sabahattin Kurt (1972'de Kızıldere'de öldürülen arkadaşımız), Zafer Kutlu, Sürüngen Saffet (Tekin) de yer almıştı ama siyaseten köprülerin altından çok sular akmış, SBF Sosyalist Fikir Kulübü MDD tezlerini benimsemişti o sıralar. TİP'in etkinliği yoktu artık. Yönetime seçilenler de MDD'ciydi. Örneğin ben 1965'te üye olduğum TİP'ten 1968'de atılmıştım. Seçimlerden sonra yaptığımız ilk işlerden biri kantin müsteciriyle sözleşmeyi feshetmek için harekete geçmek oldu. İlk görüşmemizde Sait'in sert tavrıyla karşılaştık ama fazla direnmesi mümkün değildi. Nitekim bir süre sonra sözleşmeyi feshettik. Öğrenci Derneği'nin kantini ve yemekhaneyi işletmesi mümkündü ancak geçmişte yaşanan sorunlar, güçlükler dikkate alınarak kantin için yeni bir işletmeci arayışına girdik. Ben Gençlik Parkı'nda büfe işletmecisi Artvin Ardanuç'tan hemşerim Fikri'nin Anafartalar Lisesi'nin kantin işletmecisi olduğunu duymuştum. Yaptığım ön görüşmeden sonra dernek yönetimine önerdim. Kabul gördü. Fikri ve karısı Fikriye büyük bir heyecanla işe giriştiler. Yalnız o sıralar yemekhane hizmet dışıydı. Açıldığında dernek tarafından işletilmesi söz konusuydu. Fikri ve Fikriye çok beğenilen ve de çok satılan pide tarzı özel ürünlerini yemekhane açılıncaya kadar satabilecek, yemekhanenin açılışıyla haksız rekabete yol açacağından bu tür özel mamullerin satışını durduracaklardı. Tost, simit, poğaça, bisküvi, gofret, çay, süt, meyve suyu vb şeylerin satışında bir sorun yoktu. Başlangıçta işler iki taraf için de iyi gidiyordu. Sonra yemekhane açıldı. Üç dört kap doyurucu ve ucuz öğle yemeğiyle dernek bu hizmeti üstlenmişti. Derneğin muhtaç öğrenciye ücretsiz yemek verdiğini, yurt ücretlerini karşıladığını da hatırlatayım. Fikri ve karısının yasağa rağmen (herhalde iyi para kazandırıyordu) pide ve benzeri mamulleri satmaya devam ettiklerini tespit ettik. Denetimlerimiz sonucu uyarı ve para cezaları verildi.

(Denetimlerde Ege'nin bir köyünden gelmiş, siyaseten bizim çizgimizde ve derneğin talebiyle Fikri'nin kantinde çalıştırmak zorunda kaldığı Mevlüt arkadaşımızın yardımlarını gördük). Bu yaptırımlara rağmen Fikri'nin mezbuhane gayretleri sürünce; geceleri durup dururken atan sigortalar (!) Mülkiyelinin yaratıcı zekâsıyla bulduğu bazı yöntemler (!) gündeme geldi ve bırakın kâr etmeyi; günden güne artan zararlar, onları Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olan bahtsız vatandaşa çevirdi ve Fikri'yle Fikriye'nin Mülkiye yurdundaki saltanatı sona erdi.

Berber Turgut

Berber Turgut eski yurttan gelmişti. O yüzden hâlâ öğrenci, mezun birçok Mülkiyeliyi yakinen tanıyordu. Sahtekâr Kerami'den Karbonatti Çetesi'ne (Altın Pınar'a) ağabeylerimizi ondan dinlemiştik. Hep tokyo terlikleri vardı ayağında, ince (Ayhan Işık) bıyığıyla, her berber gibi lafazanlığıyla benim beş buçuk yıllık yurt hayatımda hemen her gün gördüğüm en aşina yüzlerden biri oldu. Kapı komşusu Erzurumlu Tüccar Terzi Zeçi (Zeki) ile Bayburtlu-Erzurumlu muhabbeti hiç değişmeden sürdü gitti. İhalesi Turgut'un üzerinde kalmış bir espriyi hemen unutmadan yazayım. Efendim bir gün bir grup Mülkiyeli (büyük bir olasılıkla kolej kökenli, diplomasi şubesi öğrencileri) yurttan çıkarlarken bir arkadaşımız sorar:

"Hayrola nereye böyle?"

"Sevil Berberi"ne, yanıtını alırlar.

Sevil Berberi'nin Rossini'nin ünlü bir operası olduğunu bilmeyen, operadan bihaber (ya da çok da ilgisi bilgisi olmayan diyelim) arkadaşımız:

"Ben Turgut'a tıraş oluyorum" der.

Ben 1970 güz döneminde mezun olduğumda Turgut yurtta berberliğe devam ediyordu. 24 Ocak 1971'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı ekipler sıkıyönetimin aradığı bazı kişilerin SBF yurdunda kaldığı haberini alırlar ve basarlar yurdu.

Polis ilk barikatı geçip yurda girer girmez hemen giriş katındakiler nasibini almıştır tabii. Bunlardan biri de Berber Turgut'tur. Garibim kuşatmanın başladığı saatlerde

yurtta işinin başında, nafakasının peşindedir. Dışarıya çıkma şansı bulamamıştır. Saf saf yurdun berberi olduğunu, esnaf olduğunu izaha kalkar. O dönemde SBF'de öğrenci olmanın, SBF yurdunda bir nedenle de olsa bulunmanın izahının yapılamayacağını düşünemez. Gereken yanıtı alır: kolunu kırarlar cop darbeleriyle, geçimini sağladığı kolunu. Bu olaydan sonra terk-i diyar eder, düşer gurbetin yollarına. Ver elini Almanya.

Gelelim Tüccar Terzi Zeki'ye. Zeki Erzurumluydu. "Zeçi Zeçi İstanbul neçi? Erzurum yayla" diye takılırdık. O dönemler öyle hazır elbise, konfeksiyon çok yaygın değildi. Halkımız gücüne, kudretine göre manifaturacıdan kumaş seçer, beğenir, alır ve terziye götürürdü. Birkaç provadan sonra pantolon, ceket, takım elbise terzi tarafından dikilip teslim edilirdi sipariş sahibine. Bir kısım terzi de dükkânlarında kumaş bulundurur, müşterisini manifaturacıya gitme zahmetinden kurtarırdı. İşte bizim Zeki de dükkânın raflarına beş on top kumaş koyma imkânı olduğundan bence tüccar-terzi kategorisine alınmıştır. Yanında bir iki çırağı olurdu Zeki'nin. Turgut kadar renkli bir kişiliği yoktu. Onunla ilgili duyduğum bir tek espri vardır. Zeki bir gün Paris'e gider. (Rivayet olunur ki modayı yakından takip eder, yurttaki müşterisi öğrenciyi Paris modasına göre giydirirmiş).

Paris'te şaşkın şaşkın dolaşırken (ve de memleket hasreti başına iyice vurmuşken) yurttan tanıdığı Maco (Macit Koç) ile karşılaşır. Gurbette köylüsünü bulmuş gibi sevinir. Koşarcasına yürür Maco'ya doğru. Oysa SBF'de tanıyabileceğiniz en soğuk nevaledir Maco. Zeki'yi görür ve sanki Cebeci'de sokakta karşılaşmışlar gibi "Merhaba Zeki" der ve yürür gider.

Gülüm Ahmet

Geldik Gülüm Ahmet'e. Yurtta mukim tüllab bir sabah aşağıya, giriş katına indiklerinde Tüccar Terzi Zeki'nin komşu dükkânında işbaşı yapmış buldular kunduracı Gülüm Ahmet'i. Tanımayanlar için söyleyeyim: Beyaz perdemizin komedi filmlerinin olmazsa olmaz tiplerinden ve

genellikle aşçıbaşı rolleriyle temayüz etmiş Necdet Tosun'u getirin aklınıza, onun biraz daha pörtlek gözlüsünü tasavvur edin, işte karşınızda Gülüm Ahmet. Ahmet Mersin'den gelmişti. Sebebini sormadık, hiç bilmedik geliş nedenini. Dilinden hiç düşürmediği "gülüm" sözcüğü de lakabı olmuştu. Kundura (ayakkabı) yapar, eskileri (mümkünse tabii) onarır, nafakasını çıkarır, oldukça kalabalık ailesini geçindirirdi. Bildiğim kadarıyla yanında çırak olarak çalıştırdığı kayınbiraderi Mustafa dışında karısı, çocukları, baldızı, kayınvalidesi de hane nüfusuna dahildi.

Mersinli, Adanalı arkadaşlarımız Uluç, İstemi, Kürt Mustafa (Korkmaz Dinçer), Erdoğan, Osman, Mustafa Gündeşli, Gavur Ali (Demir), Faruk ile başlattığı hemşerilik muhabbeti kısa zamanda gelişmiş, bütün yurdun Gülüm Ahmet'i olmuştu. Muhipleri iyice artmıştı. Hatta günün birinde mor bir gözle yurda gelen kayınço Mustafa, solculuğundan ötürü Demirlibahçe'de dayak yediğini söyleyince sırf Gülüm Ahmet'e sevgimizden ötürü bir grup arkadaş Gülüm'ün ve Mustafa'nın arkasına takılıp Demirlibahçe'yi basmaya kalkışmıştık. (Sonradan Mustafa'nın iğvasına kapıldığımızı anlamış ve güven kaybı yaşamıştık).

Gülüm Ahmet'in geçim derdinden sürekli yakınması başladı bir süre sonra, çareler arıyorduk. Çözüm önerisi ondan geldi: Burs kırdırmak. Burslarla ilgili kısa bir açıklama yaptıktan sonra konumuza dönelim. 1964-65 döneminde uygulama şöyleydi: Fakülteye giriş puanına göre ilk yirmi beş öğrenciye İçişleri Bakanlığı burs veriyordu. Bursla okuma ihtiyacı olmayan öğrenci sayısına göre bu sıralama aşağı doğru iniyordu. Sonraki yirmi beş öğrenciye de Maliye Bakanlığı burs veriyordu. Burs miktarı aylık 250 liraydı. Diyelim ki burs için fakülteye giriş puan durumunuz yeterli; tam teşekküllü bir devlet hastanesinde sağlık kontrolünden geçmeniz gerekirdi. Orada da bir sorun yaşanmazsa burs almaya hak kazanmış olurdunuz. Sınıfta kalırsanız bursunuz kesilirdi. Mezuniyet sonrası burs alınan her yıl için bir buçuk yıl mecburi hizmetiniz vardı. 1969'da burslar 350 liraya yükseltildi. Mecburi hizmet de daha sonraları bire bir esasına göre düzenlendi.

Konumuza dönelim. İsterseniz Gülüm Ahmet'e sempatimizin önlenemez yükselişi deyin, isterseniz benim gibilerin yumuşak yüzü deyin burslu okuyan beş on kişi olur dedik Gülüm'e.

Gülüm Ahmet bizim bursları mutemetten toplu alacak, her ay başı (üç beş gün opsiyon vardı tabii) bir aylık bursumuzu bize nakdi olarak ödeyecekti. Birinci ay güçbela aldık paramızı. İkinci ayda bölük börçük 10 lira, 20 lira, 25 lira gibi ödemeler yapabildi. Üçüncü ay ödemenin bir kısmını ayni yapabileceğini söyledi. Nasıl olacaktı?

Gülüm sana Lord kalıp bir ayakkabı yapayım, şimdilerde moda, 50 lira düşelim borçtan.

Gülüm sana Beatles bot yapayım, 60 lira düşeyim borçtan.

Gülüm sana bir çizme yapayım, Ankara'nın karında kışında ayakların fırın gibi ısınsın, 80 lira düşeyim borçtan.

Evet, Gülüm'ün teklifi buydu.

Böyle böyle, Gülüm Ahmet'in burslarını kırdırdığı öğrenciler (ihtiyaç hususu hiç önemli değildi, mecburen mecburiyetten) Lord ayakkabı, Beatles bot, çizme sahibi olduk.

Filmin sonunu tahmin etmiş olmalısınız. Bir sabah yurtta mukim tüllab Gülüm'ün dükkânının kapısını açık, içeriyi boş buldular. İçeride cinler cirit atıyordu. Gaiplere karışmıştı Gülüm Ahmet. Kimimiz üç aylık kimimiz altı aylık bursumuzu kaptırmıştık Gülüm'ün tatlı dilinin, güler yüzünün kurbanları olarak. Kazma Haluk'un (Sezer), bir yıllık bursu gitti diye hatırlıyorum. Bizim gül, dikenli cinsten çıkmıştı. Kimse bilemedi nereye gittiğini. Yıllar sonra düşünüyorum da öyle içimden haram olsun diye geçmiyor, ilenmiyorum da. Hayatımızdan Gülüm Ahmet diye bir adem gelip geçti, yolu, işi açık olsun diyorum.

Gülüm Ahmet'le ilgili birkaç anekdot:

Gülüm Ahmet'le Adana / Kozanlı Gâvur Ali arasında geçer bu muhabbet. Ali bir elbise diktirmiştir. Gülüm, "Hayırlı olsun gülüm" der, "Nedir bunun kumaşı?" Ali yanıtlar, "Terliyen".

Terilen demek istemiştir zahir bizim Ali ama epey bir zaman Gülüm'e malzeme olmuştur terliyen kumaş. Ali de Gülüm'ün futbol ve futbolcu üzerine bir yorumuna tanık olmuş, o da Gülüm'le dalgasını geçmiştir:

Gülüm kantinde oynanan minyatür kale maçlarda sert şut atmanın yolunun topa iki ayakla birden vurmakla olabileceği kehanetinde bulunmuştur.

Gülüm'ün hınzır Mülkiyelilerle geliştirdiği bir şakayla bitirelim Gülüm Ahmet faslını.

Gülüm'ün geç vakte kadar çalıştığı bir günün gecesidir. Dükkânın kapısı kapalıdır. Kapının tam önünde ters çevrilmiş plastik bir çöp sepeti bulunmaktadır. Kantin ışıklarının bir kısmı söndürüldüğü için yarı karanlıktır ortalık. Ters çevrilmiş plastik çöp sepeti nedense tahrik eder bazılarını. Şuna bir vole yapıştırayım arzusu geçer içlerinden ve yapıştırırlar da voleyi. Sepet bir yana gider, sepetin altındaki şişe bir yana ve kerizin acı feryadı ile dükkânın açılan kapısından çıkan sotaya yatmış keriz avcılarının kahkahaları birbirine karışır. (Not: Sepete vole atan kerizlerden biri de bendim).

Ayakkabı Boyacısı Muhittin Usta

Muhittin Usta da eskilerdendi. Yani fakülte binasından yurda geçmişti. Yeni yurdun açılışıyla o ve boyacı sandığı yurdun giriş katında bir köşede yerlerini almışlardı ve o köşe hiç değişmedi: Küçük kantine çıkan beş altı basamaklı merdivenlerin alt başındaki, kalorifer peteğinin yanındaki köşe. Yurt hayatım boyunca sabah sekiz, akşam beş hep o köşede gördük Muhittin Usta'yı. Orta yaşlı, sessiz, sakin, görmüş geçirmiş halleriyle kalmış sureti bende. O kalorifer peteğinin değişmez iki sakini vardı. Miskin Sedat (Bilir) ve Safinaz. Sedat bütün gün o peteğin üstünde oturup okurdu kitaplarını. Öteki sakin, yurdun kedisi Safinaz'dı. (Adı Safinaz olduğuna göre cinsiyetini dikkate alarak sakin yerine sakine demek daha mı uygun düşerdi?)

Ve Suşehri Kaymakamı Servet Bey

Özellikle kış dönemlerinde zuhur ederdi yurdumuza hazret. Onunla ilgili rivayet muhteliftir. Mülkiye'den belge alıp gitmiş eski bir öğrenci olduğunu söyleyenler de vardı, eski yurtta bilardo masasından üç beş kuruş nasiplenmiş Mülkiye ve Mülkiyeli muhibbi bir garip âdem olduğunu söyleyenler de.

Kendisini Suşehri Kaymakamı diye tanıtırdı. Uzun, kalın, kışlık paltosu ve başından hiç çıkarmadığı eski fötr şapkasıyla dolanıp dururdu kantinde, yurtta. Dilimize kazandırdığı enteresan sözcükler vardı. Örneğin sıvanzot, kosta, piyestas gibi. Muhabbeti seviyordu. Nasıl sevmesin, muhabbet onun geçim kaynağıydı. Zaman zaman şova dönen bu sohbetlerin sonunda bir tek sigaradan başlayıp, 2,5 lira, 5 liraya varabilen (musahibin imkanına ve vicdanına kalmış) parsayı toplardı.

Muhabbet konuları da öyle sıradan günlük şeyler değildi. İcabında kültür ve sanat üzerine ahkâm keserdi. Örneğin Tosca Operası'nı izlemiş ve orada figürlerdeki yanlışları bizzat yerinde teşhis ve tespit etmişti. Sonradan doğru figürü de gösterir, bizleri irşat ederdi mürşidimiz Servet Bey. Bir gün Sahne SBF'nin sahnesinde bozuk piyanoyla otuz saniyelik bir resital vermiş, la diyez yerine si bemol sesi veren tuşu göstermiş, bir kez daha irşat etmişti bizi. Yine; Kennedy'nin ölmediği, Türkiye'de bir yerlerde gizli saklı yaşadığı bilgisi de Servet Bey'den gelmişti. Tabirimi mazur görün, zararsız hatta sevimli bir üşütüktü Suşehri Kaymakamımız Servet Bey. Kendi kendine konuşması, hiçbirimizin vicdanını rahatsız etmezdi. (Yalnız arada bir kendisiyle hesaplaşırken kendini dövme huyu olmasa…)

Ve de Maç Spikeri Simitçi Murat

Murat büyük bir ihtimalle Köpekköy'de (Mülkiyeli yurt sakinleri yurdun arkasındaki gecekondu mahallesine All Cap'ın "Hoş Memo"sundan esinlenerek bu adı vermişti) oturan gariban bir ailenin çocuğuydu. On dört on beş yaşlarındaydı, okula gitmiyor, simit satıp aile bütçesine katkıda bulunuyordu.

Haftada bir iki kez simit satmak için yurda uğrardı. İlginç bir yeteneği vardı: Futbol maçı spikerliği. "Hadi Murat maç yayınına başla" tekliflerini hiç reddetmez, nazlanmaz ve başlardı Dolmabahçe'den yayına. Yayına başlar başlamaz dil tutukluğu (kekemeliği) derhal kaybolur, sümüğünü çekip durur, heyecanla anlatırdı maçı. Hep aynı maçtı anlattığı. Takımlardan biri Fenerbahçe'ydi (rakip takımı şimdi

hatırlayamadım) ve her seferinde Fenerbahçe maçı farklı skorlarla kazanırdı. Beşiktaş, Galatasaray taraftarı arkadaşlarımızın rüşvet teklifleri, tehditleri Simitçi Murat'ı asla etkilemez, Fenerbahçe'yi asla bırakmazdı.

Geriye kim kaldı sözünü etmediğimiz? Haa; yurt idaresi ve hizmetliler (yurt çalışanları). Yüzleri hâlâ tek tek aklımda, isimlerini unuttum. O nedenle isimlerini hatırladıklarımdan söz edebileceğim. Hizmetliler içinde (Altın Diş) Osman'ı hatırlıyorum, Halis Dayı'yı, bir de Selami'yi. Osman'la ilgili pek bir şey yok kafamda. Sivaslı Halis Dayı herhalde emeklilik çağına gelmişti. Pehlivan lakabı iri kıyım cüssesinden gelmiyordu. Gençliğinde güreş tuttuğu için öyle anılıyordu. Gerçi talebeler içinde Ali Sakallı ile Erol Karadağ'ın da güreşçi olduğu söylenirdi ama pehlivan lakabı Halis dayıya daha bir yaraşıyordu. Heyhat, bizim Deli Kemal (Baykal) ile güreşme gafleti Halis Dayıyı lakabından da namından da etti bir gün. Kemal (benim kadim dostum) Giresun Espiyelidir. Karadenizlilerin deyişiyle zargana kıvamında, ince, dal gibi bir yeniyetmeydi Kemal o sıralar. Sporla uğraşmış, atletizme merak sarmış lise yıllarında, çok çevikti. Hiç yerinde duramaz tiplerdendi ve güreşi seviyordu, birkaç numara da öğrenmişti güreşle ilgili. Halis Dayı'yla her karşılaştığında ufak tefek el peşrevleriyle onun güreşçi yanını tahrik ederdi. Bir gün asma katta asansörün önünde şakalaşırlarken iş ciddiye bindi ve bunlar güreşe tutuştu. Daha on beşinci saniyede Kemal kendisinin iki misli sıkletteki Halis pehlivanı beton zemine öyle bir çaktı ki biz seyirciler, adam yerinden kalkamaz bir daha diye, ciddi ciddi endişelendik. Güç bela kalktı yerden ama o günden sonra Halis Dayı'nın pehlivanlığı da bitti, masal oldu. Şimdiki deyişle karizması çizildi.

Selami, yurt çalışanları içinde en sevimli olanıydı. Her sıkıntımızda Hızır gibi yetişir, çare bulmaya çalışırdı. Nazımızı kahrımızı en çok o çekmiştir. 1989'da (mezuniyetimden on dokuz yıl sonra) Ankara'ya bir gidişimde fakülteyi, yurdu şöyle bir ziyaret edeyim dedim. Selami'yi buldum. Artık Kredi Yurtlar Kurumu'na bağlı Erkek Öğrenci Yurdu olmuştu eski yurdumuz. Ranza usulündeydi yataklar. Öğrenci karmaydı. Yani her fakülteden öğrenci vardı. Selami

de İletişim Fakültesi'nde (eski Basın Yayın Yüksek Okulu) hizmetli olarak çalışıyordu. Gözlüğünün kavanoz dibi kalınlığındaki camları bile saklayamadı gözyaşlarını, beni yıllar sonra gördüğünde. Bu gözyaşları geçmişte Mülkiye Yurdu'nda yaşanmış onca anıya saygının, "beyaz atlarına binip gitmiş güzel insanlara" hasretin sessiz bir ifadesiydi.

Mehmet Çavuş: ("Çavuş" soyadı değildi, yurtta hizmetlilerin başında ve üstünde görev yaptığı için böyle anılırdı). Yurda kaydımı yaptırmak için gittiğim 1964 yılı ekim ayının ilk haftasında tanımıştım onu. Selami'yle de bir akrabalığı vardı diye hatırlıyorum. O da zaman zaman çılgınlığa ulaşan, zapturapta gelmez hallerimizi anlayışla karşılar, disiplin kuruluna düşmeyelim diye kendince bizi korur, kollardı.

Yurt müdürlerinden bir tek 1969-70 döneminde görev yapmış emekli bir subayı hatırlıyorum. Kinova diye lakap takılmıştı. Kendini hâlâ kışlada sanıyor olmalı ki yurdun giriş çıkış saatlerini düzenlemeye, gece belli bir saatten sonra dış kapıları kilitlemeye kalkmış, sabaha kadar kırılan camların seslerini dinleyince aklı başına gelmişti. Bir gün içinde eski demokratik düzene dönülmüştü.

Yurt müdürü için yurdun altında bir lojman olduğunu duymuştum. Leman Hanım kızlar bölümünün müdiresiydi ve o bölümde kalırdı. Yine yurdun altında bir de revir var diye bilinirdi ama hiç yolum düşmedi. Bir iki kez sağlık sorunlarım için Dikimevi'ndeki Mediko Sosyal'e gitmişliğim var. Gelen her hastaya "ruhsal sorunu var" tanısı koyup o yönde tedaviyi uygun bulan efemine bir doktor yüzünden adım deliye çıkınca ayağımı çekmiştim mecburen.

Yurtta görevli olmayan ancak fakültede çeşitli işlerde istihdam edilenlerden bende iz bırakan birkaç kişi var. Bu bölümü onları anarak bitirelim.

Kitaplık memuru Hüseyin Öztürk, namı diğer Diktatör Hüseyin. Altı yıl boyunca kütüphaneye gidişim beş altıyı geçmez. Ancak her gidişimde onu, Mülkiye'nin en kıdemlilerinden biri olan Diktatör Hüseyin'i, her daim ciddi duruşuyla tanıdım. Belki de bu tavrından ötürü almıştı "Diktatör" lakabını. Asıl özelliği ve ünü fakülteden mezun olup gitmiş yüzlerce öğrenciyi numarasıyla, adıyla, soyadıyla hafızasında tutabilmiş olmasıydı.

Hüseyin Hatiboğlu. Böcek Hüs'eyin derlerdi ona niyeyse. O yıllarda bazı derslerin notları uygun bir daktiloda mumlu kâğıda yazılan, ojeyle tashihleri yapılan teksir makinesiyle çoğaltılırdı. Ama hiçbir zaman talebi karşılayacak sayıda olmazdı. Bu nedenle de ortaya çıkan sorun Böcek Hüseyin'in kıymetini bir hayli yükseltirdi tüllabın nezdinde.

Altan Aksoy. Fakültenin ayniyat ve levazım memurluğunu yapan Altan aynı zamanda burs mutemediydi de. Bu güler yüzlü ve kibar arkadaşımız tüllabla çok iyi ilişkiler kurmayı becermişti. Üssü mizan kaynaklı not eksiklerimizi onun da çabalarıyla hocalarımızla hallettiğimiz olmuştu. Bir de işgal sırasında burslu öğrencilerin burslarını alabilmesi yine onun sayesinde olabilmişti.

Ve Üstat. Adını hiç bilmedim, duymadım. Hep Üstat diye çağrılırdı. Spor salonunda hizmetliydi. O da kıdemlilerdendi. Üstat'ın ünü faul atışlarındaki isabet oranıydı. Hatta bir iddia üzerine Mülkiye Basketbol Takımı'nın en isabetli faul atan oyuncusuyla yarışmışlar, ellişer atış yapmışlar, topu karpuz atar gibi potaya sallayan Üstat bu yarışın galibi olmuş. Besbelli boş zamanlarında bol bol faul atışları yaparak böyle bir yetenek sahibi olmuştu.

Yurdun önünden (1965).

Savaş Dizdar, H. Kemal Baykal (Yurt, keyifler kekâ, 1966).

Savaş Dizdar, Ali Demir
(Arkadaki köşe Boyacı Muhittin
Usta'nın yeri, 1966).

Yurtta, odamdan (1967).

Nursun Yakıştırır, Ziya Öztan, Mustafa, Arif Toraganlı, Ersin Kayaalp,
Mehmet Beşli, Savaş Dizdar, İlker, Sinan Cemgil (SBF Yurdu, 1968).

Savaş Dizdar, Yusuf Küpeli (Yurt, kantin merdivenleri, 1967).

Ayaktakiler: Cenap Nuhrat, Atanur İlgüy, Hayri Muşlu, Şerif Baykut, Sami Tezveren, Engin Yazıcıoğlu, Önol Akalın.
Ortada oturanlar: Halil Ergün, Mahir Çayan, Yusuf Küpeli.
Önde oturanlar: H. Kemal Baykal, Savaş Dizdar.
(SBF Yurdu önünde, 1967).

Yurttan Yüzler / Yurttan Öğrenci Manzaraları

Bu bölümde yurttaki arkadaşlarımdan söz edeceğim. Yurda kaydımı yaptırmış ve beşinci katta koridorun sonundaki sekiz kişilik odaya yerleşmiştim. Ben yedinci kişi oluyordum sekiz kişilik odada. Odanın pencereleri Yeni Acun Sokak'a bakıyordu.

Oda arkadaşlarıma gelince; Şahabettin Bağdu ve Haydar Keskin Harbiye kökenliydiler. Şahabettin sessiz, sakin bir arkadaştı. Haydar'ı ilginç kıyafetleriyle hatırlıyorum. Bir de onun Trabzonlu olduğunu bilmeden saflığıyla eğlenmeye kalkan üç kişiyi Huzur Kıraathanesi'nde nasıl dövdüğünü. Hikmet Çiçek; mavi gözlü, kırmızı yanaklı, sarışın, tüysüz teleksiz bu arkadaş Orduluydu. Hemşeri sayılırdık. Daha ilk gün lafı ikide bir Ordu eşrafından fındık tüccarı babasına getirmesi nedeniyle çok sevimsiz gelmişti bana. Neyse ki o ukala yanlarını kısa zamanda törpüleyecek(!) ve hemşerilik dışında dostluğumuz da pekişecekti. Şevki Kiracı; Yunanistan, İskeçe'dendi. Galatasaray Lisesi'nde yatılı okumuştu. Yani yurt deneyimi vardı. Hiçbir güçlük çekmedi o yüzden. Siyasi Tarih dersine ilgisinden olsa gerek kısa sürede "Meternik" lakabını almıştı.

Diğer iki oda sakinine gelince; onlar o yıl Mülkiye'den mezun olmuş, devletin açtığı sınavlara hazırlanıyor, yurtta kalıyorlardı. Burhan Özfatura ve Nur Özsomer. İkisi de hoşsohbet insanlardı. Burhan, Karadenizli olarak tanıdığı için "Laz uşağı" diye seslenirdi bana. Zaten bir süre sonra ikisi de sınavlarda başarılı olup memuriyetleri nedeniyle odadan ve yurttan ayrıldı.

Bizim odanın yanındaki üç kişilik odada Doğan Altıner, Melih Aşık ve Ceviz Mehmet (Türegün) kalıyorlardı. Bir de odanın müdavimi Bulgar İlhan'ı (Öztuna) analım. Hepsi benim gibi Mülkiye'ye o yıl gelmişlerdi. Birkaç ay içinde Doğan yurtta hatırı sayılır pokercilerden biri olarak anılmaya başlamıştı. Sonraları yurttan ayrılıp işi profesyonelliğe döktüğünü duydum. Momti Orhan (Özal), Kocakafa Erdinç, Erçin Odman, Hamdi Kumarı'nın isimleri de iyi pokerci diye öne çıkıyordu benim duyduklarıma göre. Melih'i şu olayla çok iyi hatırlıyorum: Sanırım 1965 Mayıs ayındaydık, haziran sınavlarına hazırlanıyorduk. Melih yurtta, odasında, yatakta yüzüstü yatmış, Fahir Armaoğlu'nun 826 sayfalık *Siyasi Tarih* kitabını yere koymuş, oflaya poflaya okuyordu. Birden o hantal yapısına hiç uymayan bir hareketle yataktan fırladı, kitabı kapattı. "Ben İsveç'e gidiyorum" dedi ve de gitti. Haziran sınavlarına girmedi. Orada bulaşıkçılık yaptığını gönderdiği mektuplardan öğreniyorduk. Ailenin ekonomik durumunun verdiği rahatlıktan olsa gerek (zaten 1968'de TRT'ye girmişti) mezun olmak için hiç acele etmedi. Sanırım 1972'de mezun oldu, uzatmalılardandı.

Mehmet sessiz sedasız, kendi halinde bir arkadaş olarak kalmış belleğimde. Kâğıt oyunlarıyla ilgili biraz daha bilgi aktarmadan geçmeyeyim. Mülkiyeli, özellikle yurtta kalan Mülkiyeli birçok arkadaş; Suşehri Kıraathanesi, Şah Kıraathanesi (müdavimlerin başında Kastamonulu kravatsız gezmeyen dünya iyisi Ali Bey Dibekoğlu gelir), Seyhan Kıraathanesi (Hürol Sarp, İlker Ağca, Turgay Bilgin, Ayhan Ataman'ın ikinci adresleri gibiydi) ve Huzur Kıraathanesi'nde (iddialı langırt turnuvalarıyla da bilinirdi) rahlei tedristen geçip zamanla king, briç, poker ustası oldular. Ben bütün kâğıt oyunlarında olduğu gibi pokerde de çok beceriksizdim. Üçüncü amatör kümede oynayanlardan farkım yoktu. Yumuşak Metin (Ünlü), Niyazi Ardıçoğlu, Yavuz Ege, onların arkadaşı olarak misafir oyuncu Aydın Örs gibi iddiasız arkadaşlarla oynayıp hevesimizi alıyorduk.

Evet, şimdi buraya bir işletme olayını sıkıştırıp Doğan'ı ve İlhan'ı ve Hikmet'i bir kez daha analım. Oda arkadaşım Hikmet Çiçek'in manasız kibirli hallerine taktığım günlerden biriydi. Talebe cemiyetinde arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Muzırlığım tuttu. Boş bir kâğıdı taktım daktiloya ve başladım yazmaya.

Konu: Yoklama kaçağı hk. Tarih / ..... / ..... / 1965

Sayı: ..... / .....

Hikmet Çiçek

Ordu Askerlik Şubesi'nden almış olduğumuz malumattan anlaşıldığı üzere yoklama kaçağı olduğunuz tespit edilmiştir. Askeri İç Hizmetler Talimatnamesi'nin .....madde, ...fıkrası mucibince, ceza-i müeyyide olarak 73 lira 25 kuruşu nakten ödemek üzere acilen şubemize gelmeniz ihtar olunur.

Çankaya Askerlik Şube Reisi
Süvari Albay
Hamdi Topgülle
(imza)

Hamdi Topgülle imzasını Bulgar İlhan attı fiyakalı bir biçimde. Cemiyetin mührünü de tam okunmayacak bir biçimde bastık imzanın üstüne. Sarı bir zarfa (o zamanlar resmi evrak sarı zarfa koyulurdu) koyup, zarfın üstüne "Hikmet Çiçek-Siyasal Bilgiler Fakültesi-Cebeci-Ankara" adresini yazıp mektupluğa attık. Tabii komşu odada İlhan'ın dışında özellikle Doğan'ın haberi vardı bu resmi tebligattan. Maksat biraz gırgır geçmekti Hikmet'le. Bakın neler oldu, nereye vardı bu işin sonu Hikmet'in saflığı sonucu:

Yurttaydık. Hikmet çok asabi bir ifadeyle daldı odaya. Biz "Hayırdır, ne oluyor" gibi laflar ettik. Hikmet cebinden çıkardığı sarı zarfı attı önümüze. Yine boyundan büyük lafları sıralamaya başladı:

Ben bu Ordu Askerlik Şube Reisi'ne gününü göstereceğim. Babamı arayacağım. Kendisine şark hizmeti için yer seçsin şimdi. Ben yoklama kaçağı filan değilim.

Bir zart zurt, bir afra tafra sormayın. Biz gülmemek için kendimizi zor tutuyoruz. Doğan girdi devreye. (Doğan'ın babası subaydı, albaydı galiba).

Bak Hikmet. Askerlik ciddi bir iştir. Bu meseleyi babanla filan halledemezsin. Üstelik seni derhal askere, er olarak sevk ederler. Öğrenciliğin biter bir anda.

Hoşafın yağı kesildi Hikmet'te. Bir iki vızıldandı, sızlandı, sonra yelkenleri suya indirdi. Yemi yutmuştu.

Ertesi sabah lacilerini çekmiş, kravatını takmış, ayakkabılarını boyatıyordu Muhittin Usta'ya. Belli ki 73 lira 25 kuruş cebinde Çankaya Askerlik Şubesi'ne gitmeye hazırlanıyordu.

Saatler sonra döndü yurda. Bana galiz küfürler savurdu ve birkaç gün küs kaldık. Neyse barıştık da hikâyenin o çok merak ettiğim kısmını öğrendim.

Hikmet, Beşevler'deki askerlik şubesine gider. Şube Reisi Süvari Albay Hamdi Topgülle'yi sorar. (Ah be Hikmet, o yıllarda süvari sınıfı mı kalmıştı?) Ne askerin ne yedek subayın "Burada öyle birisi yok" cevapları tatmin eder onu (uyandırmaz gafletten). Şube reisinin odasına girer. Sonrasını ondan dinleyelim:

Odaya girdim. Makam masasının üstündeki isimlikte başka bir isim dikkatimi çekti ama üstünde durmadım. Albay meramımı sordu. Resmi zarfı koydum masaya, önüne. Zarfı açtı, yazıyı okudu ve "Evladım sen hiç resmi bir tebligat görmedin mi bugüne kadar? Bak bir de Siyasal Bilgiler gibi güzide bir okula girmişsin. İleride belki kaymakam, vali olacaksın. Bu son derece acemice yazılmış yazıyı ciddiye alıp buralara kadar gelmişsin. Anlaşılan sen saf ve temiz bir gençsin. Arkadaşların seninle eğlenmiş. Bundan sonra biraz uyanık ol. Hadi sana güle güle" dedi ve zarfı da yazıyı da verdi elime. Çıktıktan sonra imzanın üstündeki mühre biraz dikkatlice baktım, "Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği" ibaresini okudum.

Ah Hikmet'im, aziz kardeşim, olduğun gibi görünseydin bu işler açılmayacaktı başına. Sevgili dostum, hemşerim.

Doğan'ların odasının yanındaki odada ikisi de 1964 girişli Sivaslı Mehmet Sakar ve Pehlivan Erol (Karadağ) kalıyorlardı. 1967'de Erol ile Cyrus Vance olayında birlikte sorgulanıp yargılanmıştık. Yiğit bir Anadolu evladıydı.

Beşinci Kattan Unutmadığım Bir Anı

Odalardan birinden ağlama sesi gelmiş, meraklılar kapının önüne doluşmuştuk. Ağlayan birinci sınıfta iki yıllık öğrenci olan Bursalı Eşekçi Yaşar'dı. Gözyaşları içinde oda arkadaşı Şehmus Güzel'den yakınıyordu. "Bana puşt dedi" diyor, başka da bir şey demiyordu. Şehmus ise kendini savunuyordu bizim meraklı bakışlarımız karşısında:

"Ağabey puşt deme dim kuş dedim."

Yaşar belge aldı okuldan. Lakabı Kuş'a çıkan o Erganili Zaza, tüysüz teleksiz, ince narin Şehmus dört yıl fakültede kayda değer bir politik tavır göstermeden okuyup mezun oldu, sonra yurtdışında hem kariyer yaptı hem de önemli bir siyaset bilimci oldu yazdıklarıyla, söyledikleriyle.

"Yurttan Öğrenci Manzaraları"na bende iz bırakanlarla devam edelim.

İlk aklıma gelen Güzel Osman oluyor. Önce, Osman'ın ölümünden sonra Melih Aşık'ın *Milliyet*'teki yazısı ile başlayayım Osman'ı anlatmaya:

Osman'ı tanımayanlar için Turhan Feyizoğlu'nun *Mahir* kitabından yaptığım alıntılarla devam edelim:

Osman Tokcan ise SBF'nin o dönemdeki ortamını şöyle anlatmıştır:

Güzel Osman

Osman Tokcan Siyasal Bilgiler'de sınıf arkadaşımızdı... Bir adı da Güzel **Osman**'dı... Okulun en yakışıklısıydı... Kızların idealindeki delikanlının bir tarifi varsa işte oydu. Yiğit adam, mert adam, dost adamdı... İyi futbol, iyi basketbol oynardı. Konuşurken alabildiğine espriliydi. Ama kimseyi kırmazdı. Her an kavgaya hazır gibiydi ama kimseyle kavga etmezdi. Ona güvenirdiniz, severdiniz, saygı duyardınız. Bu kadar çok niteliği kişiliğinde barındıran adamdan beklenmeyecek kadar da mütevaziydi. Kimsenin dostluğunu geri çevirmemiştir.

- Biz böyle bir adamı duymadık, diyeceksiniz...

Olağan... Çünkü o ün peşinde biri değildi... Onu yalnız arkadaşları tanırdı...

Devrimciydi. Sosyalizme inanırdı. Yürüyüşlere katılırdı... **Mahir Çayan**'ın, **Deniz Gezmiş**'in dostuydu. Ama militan değildi. Var olması gerektiği kadar vardı her eylemin içinde... Girgir adamdı. Hiçbir şeyi ciddiye almaz gibi görünür, o tavrı hepimizi kıskandırırdı...

Aramızda en uzun o yaşayacak gibi dururdu.. Öylesine sağlam ve sporcu... Ne var ki geçen yıl menhus hastalık gitti onu yerleştiği Bodrum'da buldu... Hastalığının ilerlemiş döneminde **Oral** ve **İpek Çalışlar**'la birlikte ziyaretine gitmiştik...

Hasta ziyaretine giden ne yapar.. Hastayı teselli eder... Oysa o bizi teselli etti, sıkıntıyla girdiğimiz evden yüreğimiz neşe ve mutluluk dolu çıkmıştık... Ölümle de dalga geçiyordu...

Hastalığını duyunca:

- Nazar değdi, demiştim...

Başkaca izahı zor bazı şeylerin.

Yaşasaydı 28 Nisan 2004 tarihinde 60 yaşına basacaktı...

Sevgili Eşi **Filiz** ve kızları **Ceylan** ile **Selen** onun 60'ıncı yaş gününde küçük bir kitapçık bastırmışlar. İçinde **Osman**'a ait yazılar, kayıtlar... Meğer şiir de yazarmış ara sıra... İşte bir takvim yaprağına karaladığı:

"Başlayınca dönmeye beyazdan maviye
Fırlattım attım rakı kadehini
gitti gökyüzüne çarptı / kırıldı
Yüzlerce yıldız oldu...
Kopardım birini
Saçlarına taktım
Beyaz bir gül gibi...

İçinde yaşadığı kalplerin sayısı o kadar çoktur ki... Hep yaşayacak...

"SBF'nin ortamı çok güzeldi. Yatılı okul gibiydi. Kampüs havası vardı. Okulla yurt yan yana idi. Kız yurdu ile erkek yurdunu ortadan bir duvar ayırıyordu. Kantine istediğimiz zaman istediğimiz kıyafetle inebiliyorduk. Çok rahat ve hoş bir ortamdı. SBF'nin dışına çıkmayı pek düşünmezdik. Kızlarla aynı kantini paylaşıyorduk. Aynı mekânda tartışıyor, gülüp eğleniyorduk. Maç yapar, şakalar düzenler, kışın kar topu oynardık. SBF'ye ilk gittiğim dönem benim bağlı olduğum bir grup arkadaşım vardı, o döneme denk düşen davranışlar içindeydik. İşte, hippi denilen bir gruptuk. Beatles dinliyorduk. Bazı arkadaşların saçları uzundu."*

"1968 Temmuz'unda kantinde oturuyorduk. İTÜ basılmış, Vedat Demircioğlu polis tarafından öldürülmüş diye bir haber geldi. Yusuf bana döndü, 'Osman sen de on kişilik bir grup kur' dedi. Tabii ben şaşırdım. O güne kadar böyle şeylerden haberim yok. Ne anlarım ben! Neyse, ben o hippi denilen arkadaşlardan kurduğum bir grupla SBF'de sabaha kadar nöbet tuttum. Böylece ön plana çıkarak hareketin içine fiilen girmiş bulundum. Bundan sonra Hüseyin Cevahir ve Yusuf Küpeli ile çok iyi arkadaş olduk."**

Gülten Çayan, Osman Tokcan, Ercan Erciyes, Berrin Ertürk ve bir iki kişi daha 1972 yazında FDHKC'nin (Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi) Ortadoğu'daki kamplarına gitmiş, bir süre kalmışlardır.***

Bu sırada Gülten Savaşçı (Çayan) Mahir'lerin İngilizleri kaçırmalarını ve sonraki gelişmeleri Berrin Ertürk, Osman Tokcan, Filiz Tokcan gibi arkadaşlarıyla Fransa'da birlikte kaldıkları evde radyodan dinleyerek takip etmektedirler.****

Şimdi de N. Kazancakis'in Todaraba'sından iki alıntı yapalım.

"Umursamaz, savaşın, şarabın ve kadının dostu güzel Gürcüler."

"İncecik vücutlu, egzotik ve az konuşan Gürcüler."

Osman'ın Gürcü olduğunu bilmeyenler için yaptım bu alıntıları. Ben de şoven yanını bastırmakta güçlük çeken bir Gürcü olarak, artık methiye mi dersiniz mersiye mi

---

* Turan Feyizoğlu, *Mahir-On'ların Öyküsü*, Alfa Yayıncılık, 2011, s. 34.
** A.g.e., s. 100-101.
*** A.g.e., s. 518.
**** A.g.e., s. 541.

dersiniz, lakabına uygun bir güzellemeyle anmak istedim Osman'ı.

Malum, adam taifesi için güzel tanımı pek kullanılmaz. Hazreti Yusuf (ki hüsnüyusuf, adını Hazreti Yusuf'tan almıştır) için bu tanımın yapıldığını, yani Hazreti Yusuf'un güzelliğiyle anıldığını bilirsiniz. Eğer onu tanımak imkânınız olsaydı, söz konusu Osman Tokcan olunca gerçekten "güzel" nitelemesi, lakabı bir insana ancak bu kadar yaraşır derdiniz.

Ben, kardeşleri Orhan ve Okşan'ı da tanıdım. Onlar da öyle, adeta kusursuz yaratılmışlardı.

Günlerden bir gün Ümit Tokcan çıkageldi yurda, Keskin'den. Hacı Taşan'dan taşıdığı bozlaklarla biz türkü sevdalılarına unutulmaz saatler yaşattı. Ümit, Osman'ın amca oğluydu. Osman'ı ziyaret için uğramıştı yurda. Osman sayesinde Ümit'i de yakından tanıma fırsatı bulduk ve bir kez daha anladık ki bu Tokcan sülalesi sadece cemaliyle değil huyuyla, suyuyla güzellik abidesi olarak halk edilmiş. Sahne SBF olarak 1969'da İstanbul'a, Robert Koleji Tiyatro Şenliği'ne gittiğimizde kızlı erkekli yedi sekiz arkadaşı evinde ağırlamış, gönüllerimizi fethetmişti Osman ve ailesi.

Mülkiyeli şair ağabeyimiz Cemal Süreya'nın dediği gibi "Her ölüm erken ölümdür". Ne giyse yakışan bu güzel adama ölümü hiç yakıştıramadım. Işıklar içinde yat Osman.

Not: Osman'ın güzel bacak yarışmasında Tuğrul Eryılmaz'a yenildiğini biliyor musunuz?

Koçero Deniz'den laflayalım şimdi. Bu serseri ruhlu adamı bir gün Boğaziçi Üniversitesi'nde Profesör Deniz Gökçe olarak göreceğimi rüyamda görsem inanmazdım. Onu ilk tanıdığımda Fare Okan'la yurdun önünde motosikletlerinin bakımını yapıyorlardı; yağ, pas, kir içinde. Bu ikiliye motor meraklısı Asya Orhon'u da ekleyelim. Bunlar motosikletleriyle Ankara sokaklarında kapışır, trafik polislerinin başlarını döndürüp onları ektikten sonra motor gürültüleriyle avdet ederlerdi yurda.

Deniz de Osman gibi Mülkiye'de hem futbol hem basketbol oynardı. Gözü kara bir kaleciydi. Spor salonu önündeki beton zemin üstünde yaptığı antrenmanları, plonjonları iyi hatırlıyorum. 19 Mayıs Stadı'nın yanındaki

çamur deryası toprak sahalarda karda kışta top oynamak ancak onun gibi şövalye ruhlu, Mülkiye'ye gönül vermiş insanların harcıydı. Laz'ın Pastanesi'nde gırgır geçerken de, Huzur Kıraathanesi'nde Bakırköylü Ziya ile langırt oynarken de, ekürileri Chester (Tanju) ve Hacı Erol ile muhabbet ederken de hep hayranlıkla izlemişimdir. Tevazuunu hiç yitirmediğini yıllar sonra İstanbul'da Çiçek Bar'da laflarken "Hocam" diye hitap ettiğimde ("bana okuldaki gibi Koçero de, bırak hocam lafını" demişti) anlamış ve çok sevmiştim bu samimi tavrını.

Deniz'i anınca (Hacı Erol'dan "Mülkiye Spor, Mülkiye'de Spor" bölümünde bahsetmiştim) Chester'dan (Tanju) söz etmeden olmaz diye düşündüm. Samimiyetim olmasa da onun da popülaritesi itibarıyla bu yazı dizisinde yer alması doğru olacaktı.

Chester'ı ölümünden sonra yakın dostu Koçero'nun (Deniz Gökçe) yazısıyla anmak istedim.

Deniz Gökçe-Elveda Chester!

Bugün sevgili okurlarımdan özür diliyorum, ekonomi yazısı yazmayacağım. Bunun gerçek ve oldukça anlamlı bir nedeni var. Bir dostum vefat etti.

Ben 1968 Mülkiye mezunuyum. Okula 1962-63 ders yılında girdim, arada Almanya'ya gidip çalıştım, sonra dönüp mezun oldum. 1960'lı yıllarda Mülkiye ilginç bir kurumdu, bir yandan aşırı doz siyaset öğretim üyeleri ve öğrencileri esir almakta idi, diğer taraftan da müthiş bir sosyal hayat vardı.

Ama en önemlisi okula girer girmez derhal farkına vardığım gibi inanılmaz sayıda ilginç ve yaratıcı insan orada yuvalanmıştı. Hele yurtta kalıyorsanız, müthiş bir "hababam sınıfı" ortamı ile "akademik ortam" bir arada, iç içe yaşamakta idi. Terzisinden, ayakkabı tamircisine, berberinden yurt hademesine kadar her türlü insan çok ilginçti...

Böyle bir sosyal ortam ancak çok çok özel insanlarla birlikte olabiliyor. Hem hocaların arasında hem de öğrencilerin arasında! Örneğin bize ilk ciddi ekonomi analizini öğreten Tuncer Bulutay kimse tarafından sıradan bir "laz" olarak sınıflandırılamaz. Veya devletler hukuku hocamız rahmetli Seha Meray "kolay unutulabilir bir kişi olarak" kimse tarafından tanımlanamaz!

Tabi öğrencileri de anlatmak gerek. Bunların arasında benim birkaç sağlam dostum oldu. Mesela Hacı Erol veya Tilki Esat lakaplı Esat veya Karbon Altun Pınar, Gagarin Hasan Cemal, Şakacı Nuri Çolakoğlu, Güzel veya Foto lakaplı rahmetli Osman Tokcan gibileri ve daha yüzlercesi.

Bunların arasında en ön plana çıkanlardan biri de sivri zekası, yakışıklılığı, kadınları ikna kabiliyeti ve esprileriyle bir de "Chester" lakaplı Tanju Konuralp vardı. Basketbolseverler onu Fenerbahçe takımında, Yenişehir ve Mülkiye'de orta sahadan çift elle attığı

üçlük sayılarla hatırlayacaklar. Tabii o zaman üçlük yoktu, ama Chester zahmeti sevmez, uğraşmaz ve şutu nereden olsa gönderiverirdi. Sayıyı da zahmetsiz elde etmek onun önemli çabalarından biri idi. Fakat pası da atardı, onunla basket oynamak da keyifti! Halil Dağlı ve Urcun Oğuz bunun şahitleri!

Fakat artık Tanju yok! Chester bu hafta ölüverdi. İlginç yaşamı sona erdi. Ama pek kolay unutulacak biri değildir o. Çok sayıda insanın hatıralarında yaşamakta olacak.

Tanju'nun son kırk yılını yakından izledim, son on yıl da her gün beraber olduk. Önce İngiltere'de, Türkiye'deki iktisat eğitiminden sonra kimya diploması alarak herkesi şaşırttı. Sonra çok başarılı global bir işadamı oldu. Sonra işleri tersine döndü. Geldi Türkiye'ye yerleşti ve bir İngiliz lordu zarafetiyle son on yılını Emirgan'da yaşadı. Emirgan'da dost insanlar arasında çok mutlu idi. Ona değer verdiler, el üstünde tuttular. Morgda gömülmeyi beklerken bile ziyaret edenleri, neredeyse halini hatırını soranları var gibiydi.

Emirgan'da "Böyle bir sonu hak etmedi!" demişler. El üstünde tutanlar şimdi onu elleri üstünde taşıyacaklar.

Elveda Chester! Hoş geldiniz hatıralar!

Üstat Metin (Kazancı)

Üstat yurtta kalan taifeden değildi. Ama "Gayri resmi Mülkiye ve Mülkiyeliler Tarihi" yazılsaydı ilk beşe çok rahat girerdi benim nezdimde. Onu anlatmaya nereden, nasıl başlamalı bilmiyorum. Haydi, gayret bizden yardım Allahtan deyip o muhteşem gösteriyle girişelim yazmaya.

O yıl İnek Bayramı şenliklerinde yurdun önünde minyatür bir panayır kurulmuştu. Cambaz Mesut (Kırcalı) iki adet rulet masası bulup getirmişti. Değme panayırcılara, çığırtkanlara taş çıkartan bir ustalıkla hünerlerini sergiliyordu.

"Haydi ağabeyler. Hasan almıyor, basan alıyor. Adana, Bursa, Mersin, Antep, İzmir, Samsun... Haydi çark dönüyor" diye avaz avaz çığırıp müşteri toplarken panayırcı ağabeyinden öğrendiğini duyduğumuz numaralarını da art arda sıralıyordu. Cam ve jilet yiyor, ağzından alevler çıkarıyordu. Tabii rulete bastırılan 25 kuruşlar da eşyanın tabiatı icabı, genellikle hacı babaya yani Mesut'un cebine gidiyordu.

Rulet masalarının biraz ilerisinde eski deyimiyle mahruti bir çadır kurulmuştu. Bildiğimiz sıradan bir çadır. Dikkati çeken tek özelliği çadıra iliştirilmiş üç karton ve kartonların üzerine itinayla yazılmış yazılardı: Yırtıcı Pars, Vahşi Doğan, Görünmeyen Balık. Çadırın girişinde bir arkadaş görevliydi. Bu yaratıkları görmek isteyen meraklılar görevliye 25 kuruş verip içeri giriyor, en çok iki dakika sonra aldatılmış bir enayinin şaşkınlığı, biraz da utancı ile çıkıyorlardı çadırdan. Adeta lal-ü ebkem kesilip dışarıdakilerin meraklı sorularını cevapsız bırakıyorlardı. İçeride ne olduğunu anlamanın tek yolu 25 kuruşu bastırıp çadıra girmekti. Ve ben de bu meraklı turşuculardan biriydim. İçeri girdiğimde gördüğüm manzara; ellerinde tuttukları tahtadan bir kafesin arkasında kükreyen Pars Esin yani yırtıcı pars, Doğan Sevim yani vahşi doğan ve de yerde içi su dolu plastik bir leğen, leğenin üstünde bir yazı: Görünmeyen balık.

Gördüğü bu manzara karşısında kendini aldatılmış hisseden ziyaretçi elbette suskun kalıyor, o manasız merakına veryansın ediyordu küfürü (tabii içinden).

Şenliğin son mekânı yemekhanenin altındaki (sonra Sahne SBF'ye tahsis edilen) salondu. Duhuliye 1 liraydı. Salon hıncahınç dolmuştu. Program Türk Sanat Müziği'yle başlıyordu. (Türk Sanat Müziği'nin katliamı) Assolist Zahide'ye kemanda Kör Neşet, udda Hasan Celal Güzel eşlik ediyorlardı. Darbukatörü (Baryam değildi elbette) hatırlayamadım. Bitmez tükenmez, arkası gelmez seyirci istekleriyle gaza gelen Zahide'yi sahneden indirmek bir hayli zor olmuştu.

Sonra bir anons: Sekiz yıl Hindistan'da kalmış, çiviler üstünde yatmış, bir hurma tanesiyle günlerini geçirmiş, ilmi simyayı hıfzetmiş ve hatmetmiş büyük sihirbaz Üstat Metin.

Silindir şapkası, pelerini, dizlerine kadar inmiş amerikanbezi donu ve tokyo terlikleriyle arzıendam eder üstat sahneye. Kadidi çıkmış bembeyaz vücudu, dalgalı saçları, patlak gözleri ve bir saniye olsun gevşemeyen yüz çizgileri (eskiler takallüs etmiş derler), o ciddi suratıyla muhteşem gösterisine hazırdır. Gavat Ertan ve Eşek Atilla üstadın asistanları olarak sahnede yerlerini almışlardır.

İlk numara: "Kaybolan leblebiler."

Üstat bir kesekâğıdı içinden avuçlayıp çıkardığı leblebileri seyirciye gösterir. Ardından leblebileri ağzına atar, birkaç dakika çiğner ve yutar. Sonra da ağzını açar, öyle ki küçük diline kadar görürsünüz ve döner, seyirciye sorar: "Nerede leblebiler?"

Yuh sesleri yükselir, galeyana gelen seyirci üstadı çekemeyen bazı münafıkların teşvikiyle sahneye ayakkabı, bir tek çorap, kalem, çakmak, metal paralar (genellikle 25 kuruşluk) gibi yabancı maddeler yağdırır. Bu izansız grubu uyarır Üstat, "Konsantremi bozmayın, sahneyi terk ederim". Hayranlarının "Bizi bırakma Üstat" çığırışlarıyla ikna olur, devam eder.

İkinci numara: "Ölümsüz insan."

Göğsünden girip sırtından çıkan bir kılıçla başka bir âleme göç eden bir faniyi Üstat nasıl hayata döndürdü?

İstanları büyük bir saygı içinde silindir şapkasını çıkarırlar Üstat'ın. Sahneye eski yurt dolaplarından biri getirilip tam ortaya konur. Dolabın dört bir tarafı gösterilir seyirciye. Kapağı açılıp içi de gösterilir. Kapağın tam ortasında bir delik vardır. Bir de arkada yine tam ortada bir delik. Hintçe olduğu intibaı verilen bir dilde zikire başlar Üstat. Transa geçecektir. Gavat Ertan bu ölümcül numaranın kurban adayıdır. Dolaba girer. Seyirciyle vedalaşır. Kapak kapatılır. Üstat seyirciyi uyarır:

Bu sevgili arkadaşımızın tekrar dünyamıza geri dönebilmesi için sessizlik şarttır. En ufak bir gürültünüz Gavat'ı ebedi yolculuğuna çıkarmaya yeter.

Sonra adeta vecd halindeki asistanı Eşek Atilla'nın uzattığı bir kılıcı (gerçek kılıç) Hintçe (?) mırıltılar arasında ön kapaktaki delikten sokar. Dolabın içinden Ertan'ın canhıraş feryadı duyulur ve kılıç arka delikten çıkar. Bu ölüm çığlığı

tüm seyircinin tüylerini diken diken etmiştir. Nefesler o an durmuştur sanki derken beklenmedik bir iş kazası yaşanır. Dolabın zaten gevşek duran kapısı ardına kadar açılmıştır. Zaten kısa boylu biri olan Ertan dolabın içinde oturmuş, başının kırk elli santim üzerinden geçen kılıca bakıp sinsi sinsi sırıtmaktadır.

Bu adi numaradan sonra seyirciyi zapt etmek hayli zor olmuş, sahneye yabancı madde yağmur gibi yağmıştır. Güç bela sükûnet sağlanabilmiş, Üstat üçüncü ve son numarasına geçmiştir.

Üçüncü numara: "Hint fakiri üstat çivilerin üstüne yatar."

Üzerindeki pelerin asistanlarınca büyük bir ihtimamla çıkarılır. Uzun donu ve tokyo terlikleriyle Üstadımız sekiz yıl ilmi simya ettiği Hint fakirliği öğretisini nazariden ameliye çevirmeye hazırdır artık. Yaklaşık 30x30 cm ebadında bir tahtaya çakılmış temel çivileri üzerine yatacaktır. Asistanlarının yardımıyla Üstat'ın kadidi çıkmış bedeni çivilerin üstündedir. Tabii tahtanın ebadını dikkate alırsanız, sadece sırtı çivilerin üstüne gelmiştir.

Birkaç dakika o pozisyonda kalır. Alkış kıyamet kopar. Şov bitmiştir. Tam seyircilerini selamlamak üzeredir ki kendini bilmez münafık bir seyirci fırlar sahneye ve çivili tahtayı ele geçirir. Sonra da seyirciye uzatıp yakından gösterir. Görülen odur ki çiviler tahtaya düz çakılmıştır. Yani yerli malı Hint fakirimiz sivri uçların üzerine değil, çivi başlarının oluşturduğu metal dümdüz bir satha yatırmıştır sırtını.

Sahtekârlıkların zirvesine ulaşan bu son bölüm yine yuhlarla, seyirci ile Üstat, Gavat ve Eşek'in karşılıklı yüksek sesli muhabbeti (!) ile son bulur.

Ve o muhteşem gösteri Eşek Atilla'nın bulup getirdiği dansözün birkaç dakikalık raksıyla gırgır şamatayla biter.

Üstat Metin gerçekten bir efsanedir. Onun imzasını taşıyan olağanüstü işletme projelerinden söz edeceğiz. Şimdilik akla zarar birkaç esprisini nakletmekle yetinelim.

Üstat Japonca'ya merak sarmıştır. Başta müritleri olmak üzere hayranları sabırsızdır. Sürekli Üstat'ı sıkıştırmaktadırlar. Beklenen gün gelmiştir. Üstat Japonca'yı öğrenmekle kalmamış, Japonca bir müzikal hazırlamıştır ve bülbüller

gibi şakımaya başlar: "Nazife Nazife / Nazife benim yarim / Nazife'den kime ne?" Bir gariplik vardır, bildiğimiz bu türküyü Türkçe söylemektedir. Makama usule uygun söylemektedir, ama Türkçe. Beş on kez tekrarlar, nakarat gibi. Homurtular başlar. Üstat dinleyicisini susturur ve tekrar başlar söylemeye: "Nazife Nazife / Nazife benim yârim / Nazife'den KİMONO?"

Üstat Romence öğrenmeye başlar. Romanya'nın dilini yani. Kısa bir sürede bu işi de kıvırmıştır. Dilimizdeki "İşini bilmeyen çavuşlar, tutar kıçını avuçlar" deyişini (Romanya'da Çavuşesku'nun siyasi hayatını bitiren olaylardan sonra) Romence'ye şöyle çevirmiştir: "İşini bilmeyen Çavuşesku, tutar kıçını avuçesku."

Üstat Devlet Demiryolları işletmesinin çağrılısı olduğu gece, günün mana ve ehemmiyetini şu muhteşem bestesiyle tebarüz eder:

"Gül yüzlülerin Şevkiye May
Nuş edelim gel RAY, RAY, RAY."
Büyüksün Üstat…

Sıra geldi Mülkiye'de benim dönemimde okuyanların ömürleri boyunca unutamayacakları üç büyük işletme olayına. Üçünün ortak özelliği sağlam bir senaryoya dayanmaları ve Üstat Metin'in katkılarıyla büyük ses getirmiş olmalarıydı.

Varan 1 / Cebeci Piknik'te Zehirlenme Vakası

Hemen belirteyim, ben bu vakanın dışında kaldım. (Nasıl olduysa!) Duyduklarımı aktarmakla yetineceğim. Yalnız bu hikâyenin iki versiyonu var. Hangisi doğru bilmiyorum.

Cebeci Piknik, Ziya Gökalp Caddesi üzerinde Dikimevi'ne giderken sol tarafta kalan bir lokantanın adıydı. Elbette Kızılay Piknik'le boy ölçüşecek düzeyde değildi. İkinci sınıf bir lokantaydı. Ender gittiğim (gidebildiğim) mekânlardandı. Şöyle söyleyeyim: Cebeci Piknik'te ödeyeceğimiz parayla Çığır'da iki üç kez yemek yiyebilirdik. Sahibi Kemal, Mülkiye tüllabı ile hoş geçinir-

di. Tabii arada bir kırgınlıklar, küskünlükler, Kemal'in kaprisleri de olurdu.

Birinci rivayete göre Kemal'in kaprislerinden bıkan bazı Mülkiyeliler ona ufak bir ders vermeyi kararlaştırırlar. Senaryoya göre (büyük bir ihtimalle Üstat Metin yazmıştır senaryoyu) o gün menüdeki ciğer tavaya bir hayli ilgi gösterilecek ve makul bir süre sonra Cebeci Piknik'e bir telefon gelecektir. Telefondaki ses Kemal'e şunları söyleyecektir: "Burası Numune Hastanesi. Ben başhekim (bilmem kim). Acil servisimize birkaç zehirlenme vakası başvurusu yapılmış, tetkiklerden ve tahlillerden bunların gıda zehirlenmesi olduğu anlaşılmıştır. Ortak şikâyet ve ifadelerden de lokantanızda müşteriye sunduğunuz ciğerlerden kaynaklandığı tespiti yapılmıştır. Derhal menüden ciğeri çıkarın ve 1 takım çiğ ciğerle hastanemize acele gelin." Bu telefon uyarısı üzerine ciğer servisleri iptal edilir, masadakiler toplanır ve Kemal paketlediği 1 takım ciğerle büyük bir telaşla Numune Hastanesi'nin yoluna koyulur.

Bu arada bir kadın titrek ve utangaç bir sesle telefonda hastanenin başhekimine şunları söylemektedir: "Efendim bir ihbarda bulunmak istiyorum size. Ben on yıllık evliyim. Eşim birkaç yıl evvel sinir krizleri geçirmeye başladı. Teşhis tedavi derken altı yıldır hayatı zindan etti bana. Paranoyalarla yaşıyor. Sürekli benim onu öldürme niyetlerimden endişeli. Söylemesi ayıptır bugün çok sevdiği ciğer tava yapmak için 1 takım ciğer almıştım. Mutfakta ciğeri görür görmez adeta çılgına döndü ve onu ciğerle zehirleyeceğimi söyleyerek, ona göre suç aleti olan ciğeri kaptığı gibi hastanenizde tahlil yaptırmak üzere fırlayıp çıktı evden. Saldırganlığı vardır. Raporludur, gece yatarken deli gömleği giydirmek zorunda kalıyorum. Kimseye bir zarar vermemesi için lütfen önlem alın, tecrit edin. Ben de hemen geliyorum".

Ve Numune Hastanesi'nde sotalanmış, organizasyona dahil birkaç Mülkiyeli, Kemal'in başına gelebilecek muhtemel sıkıntıları, onun derdest edilip deli gömleğinin giydirilişini (bu aşamada müdahale edecek kadar insaf taşıyorlardı herhalde) seyran etme keyfi içinde beklemektedir.

Heyhat, bu keyiften mahrum kalırlar. Kemal nasılsa onları görmüş, huylanmış ve bu Mülkiyelilerle uğraşılmaz diyerek kapıdan dönmüştür. (Tabii uzunca bir süre özellikle Mülkiyeli müşterisine hoşgörüsünü artırarak).

İkinci rivayete göre (Erdal Yavuz'un iddiası) Kemal de işin içindedir. Gerek başhekimin Kemal'i telefonla hastaneye çağırması gerek kadının başhekime ihbar telefonu tamamen hayalidir. Aslında işletilenler, bu hayali telefon görüşmeleriyle uyutulmuş ve Kemal'in zor anlarını görmek için birkaç saat Numune Hastanesi önünde nöbet tutan iki üç Mülkiyeli (sözümona uyanık) arkadaşımızdır.

Şimdi benim de figüran olarak bizzat yaşadığım olaylara geçelim.

Varan 2 / Mülkiyeli Bir Öğrencinin Gözü Çıkıyor

Yeni Acun Sokak fakülte ve yurt binalarının Dikimevi'ne doğru olan yan sokağıdır. Ziya Gökalp Caddesi'nden başlar. Bir yokuş olarak Köpekköy'e doğru gider. Bu sokağın üstünde fakültenin (Talebe Cemiyeti Odası'nın) tam karşısında bir bakkalımız vardı. Sigaramızı (Birinci, Bafra) ucuz şaraplarımızı (Derdalan, Dimnit, Çubuk) oradan alırdık genellikle, tabii bakkaliye ihtiyaçlarımızı da. Her bakkal gibi (hele müşterisinin çoğu talebeyse) veresiye satış da yapar, veresiye defterine kaydederdi alacağını. Defterde alacak miktarı artmış olmalı ki gayri memnun tavırlara girmiş, veresiyeyi kesmekten söz eder olmuştu ikide bir. Mülkiyeli ile baş edemeyeceğini bilemedi herhalde. Daha makul çözüm yolları aramak varken, bu "keserim veresiyeyi" tehditlerine sıklıkla başvurması sonucu yetkili eşhastan fetva alındı: "Halline."

O sıralar eşek şakası diyebileceğimiz bir şakalaşma âdet olmuştu yurtta. İki ucu açık bir demir halkanın, çemberin uçlarının arasına mantar koyuluyor ve muziplik olsun diye atılıyordu. Hedef canlı da olabiliyordu cansız da. Mesela kantinde oturan bir grup arkadaşın ayaklarının dibine atıyordunuz bu çemberi. Temas sonucu mantar patlıyor ve o sesten insanlar bir an için korkup çığlık atıyor, birileri de keh keh gülüşüyordu bu sözümona şakaya. Bizim bakkal satıyordu bu mantarları. Hayati bir tehlike arz etmiyordu ya

olsun, bakkalın cezalandırılması için ana malzeme olarak tespit edilmişti.

Ve bakkalla veresiyesi kesilen talebenin arasında soğuk rüzgârların estiği o günlerden birinde yurdun Yeni Acun Sokak'a açılan demirli kapısından çıkan bir güruh koşar adım, telaşla caddeye doğru inerken omuzlarında taşıdıkları arkadaşlarının (Erçin Odman olabilir mi?) acı dolu çığlıkları (rolünü mükemmel oynuyordu) Yeni Acun esnafını dükkânlarından sokağa fırlatmaya yetmişti. Ne oluyordu? Yine bir yurt baskını, çatışma mı yaşanmıştı, sağ sol meselesi miydi?

Öndeki grup caddeye ulaşmış, gözden kaybolmuştu. Arkadan gelen birkaç kişilik grup ne olup bittiğini anlamaya çalışan şaşkın bakkalımızın önünden geçerken, bakkala şu açıklamayı yaptılar alelacele: "Hep senin yüzünden oldu. Sana o kadar söyledik şu mantar satma işini bırak diye. Bak mantar arkadaşımızın gözünde patladı. Çocuğun bir gözü aktı. Hastaneye yetiştiriyorlar şimdi. Arkadaşın ağabeyi sabıkalı bir kabadayıdır. Hapisten yeni çıktı. Şimdi duyar duymaz gelir hesabını sorar kardeşinin. Çocuğun geleceği, hayatı kaydı."

Bakkalımızın şaşkınlığı korkuya dönüştü bir anda. Bunu nereden biliyorsun demeyin. Senaryo gereği biz beş on kişi talebe cemiyeti odasından olayı izliyor ve sıramızı bekliyorduk. Sonra mı?

On-on beş dakika geçmişti, bakkalın telefonu çaldı. Sert ve öfkeli bir ses:

"Bakkal (bilmem kim)... sen misin?"

"Evet efendim, benim."

"Ben Başkomiser Ali Rıza. Az önce karakolumuza bir olay intikal etti. Bir talebenin gözüne mantar isabet etmesi sonucu maalesef bir gözü kör olmuş. Acilen Tıp Fakültesi Hastanesi'nde ameliyata almışlar. Görgü tanıkları bu mantarları senin sattığını ifade etti. Derhal karakola gelip ifade vermen iktiza ediyor."

"Ama efendim, dükkânda yardımcım yok."

"Ulan başlatma yardımcından, oraya gelip seni kelepçeleyip getiririm."

Bu arada ahizeye ulaşan sesler:

"Komiserim, emniyet müdürümüz arıyor diğer telefondan."

"Halil, tecritteki çıktı mı?"

"Osman, tevkif müzekkeresinden ne haber?"

Bakkalın kulağına gelen bu sesler senaryo gereği biz figüranların replikleriydi. Olmazsa olmaz daktilo tıkırtılarını ihmal etmemiştik, bir arkadaşımız daktiloyla eşlik ediyordu bize.

Birkaç dakika sonra bakkal dükkânı kilitlemiş, ifade vermek üzere (belki de tutuklanma korkusuyla) karakola doğru yola revan olmuştu.

Aradan yarım saat geçer. Bakkal şaşkın başını sallaya sallaya döner dükkânına ve telefonu çalar.

"Ulan neredesin sen, devletin güvenlik güçlerine karşı mı geliyorsun?"

"Şey, geldim komiserim."

"Ne zaman geldin ulan, nereye geldin?"

"Cebeci Karakolu'na."

"Ulan ne işin vardı Cebeci Karakolu'nda?"

"Oradan aradılar sanmıştım."

"Adam sormaz mı hangi karakol başkomiserim diye?"

" " (suskunluk).

"Burası Demirlibahçe Karakolu. Derhal gel. Zor kullanmak mecburiyetinde bırakma bizi."

"Baş üstüne başkomiserim."

Tabii ahizeye ulaşan seslerde bir azalma yoktur bu muhabere esnasında. Dükkân kapanıp kilitlenir. Yine yollara revan olmuştur bakkalımız. Demirlibahçe Karakolu'ndan beklenmektedir.

Bu seferki dönüşünde şaşkınlığına hafif tertip kızgınlık da eklenmiştir bakkalın. Dükkânı açar, kapının önüne çıkardığı sandalyesine oturur. Sigarasını yakmış söylenip durmakta, ne olup bittiğini anlamaya çalışmaktadır. Bir an kafasını kaldırıp fakülte binasına bakar ve o an pencerelerinden çıkan beş on çift kolun bildik sportif işaretleriyle karşı karşıya kalır,

Bakkal bakkal, al al al.

Müthiş bir öfkeyle ve küfürlerle Don Kişot'un yel değirmenlerine saldırması misali duvarlara saldırır. Birkaç gün

geçer. Veresiye defterleri açılmış, soğuk rüzgârlar yerini sam rüzgârlarına bırakmıştır.

Varan 3 / Hayaletlere İnanır Mısınız?

1969 Haziran dönemi sınavlarına hazırlanıyorduk. Yurdun inekhanesinin yanı sıra fakültede de geceleri birçok sınıf açık tutulmuş, öğrencilerin kullanımına sunulmuştu dekanlıkça. Bir süre sonra bir âdet çıkardılar. Gece yarısına doğru saat 23.30 civarında, başlarında Üstat Metin (asistandı o sıra) olmak üzere beş altı kişilik bir ekip sınıfları dolaşıyor, birkaç dakika ders çalışmaya ara veriliyor, Üstat'ın başarı temennilerinin ardından hep beraber Mülkiye Marşı söylüyor, bir bakıma moral kazanıyorduk. Sonra çalışmaya devam ediliyordu.

Bir gece bu mutat gösteriye hazırlanıyorduk ki tüylerimizi diken diken eden bir çığlık hepimizin kanını dondurdu bir anda. Ses giriş katından gelmişti. Bütün sınıflar boşaldı. Koşarak aşağı indiğimizde şöyle bir manzarayla karşılaştık: Tam tuvaletin önünde bir adam yerde epilepsi nöbeti geçirir gibi çırpınıyor, ağzından köpükler saçılıyordu. Bu kişi bir iki yıl önce mezun olmuş Savcı lakaplı Reşat Moralı'ydı. Reşat'ın başında iki kişi de şaşkın ve çaresiz donup kalmışlardı. Bunlar da asistanlarımızdan Pars Esin ve '68 mezunu Deve Yurtkan (Görsev) idi. Bayağı bir kalabalık oluşmuş, ne olmuş bitmiş anlamaya çalışıyorduk. Derken Laz Cemal, Kavat Ertan ve birkaç kişi Reşat'ı kucaklayıp hastaneye yetiştirmek üzere koşarak çıkıp gittiler fakülteden. Biz dersi filan bırakmış, talebe cemiyeti odasının önünde toplanmıştık. Anlatılanlara kulak vermiş, tek kelime bile kaçırmıyorduk büyük bir merak içinde.

Efendim, anlatılanlara bakılırsa Üstat Metin Ağabey'im o sıralar ruh çağırma konusuna sardırmış. Müritlerini özel ve gizli bir mekânda (fakültede) topluyor ve seansa başlıyorlarmış. Savcı Reşat nedense bu işlere uzak durumuş, çok korkarmış ruhlardan. Onu bu korkusunu yenmesi için bu seanslara katılmaya ikna etmişler Üstat ve müritleri. O da müdavimi olmuş ruh çağırma seanslarının. Korkusunu yenmiş böylece. Derken bir gün büyük bir telaşla Reşat'ı

uyarmışlar. Mesele de şu: Meğer en son seansta Reşat'ın merhum dayısının ruhu çağrılmış. Seans bitiminde, daha önce hiç yapmadıkları bir ihmalle ruhun kendi âlemine avdet etmesi için zorunlu olan dua faslı unutulmuş, merhumun ruhu olmuş mu serseri ruh. Serseri ruh bu âlemde kaldığı için çok rahatsızlık duyar, taciz edermiş insanları, özellikle de yakınlarını. En yakını yeğeni Reşat olduğuna göre Reşat'ın himayesi, tacizlerden korunması söz konusu tabii. Adam zaten tırsıyor bu işlerden, başına gelen belaya bakın. Artık yurtta, odasında geceleri asla ışıklar kapatılmazmış, tuvalete bile yanında bir arkadaşıyla gider gelir olmuş garibim.

Bu hususa muttali olan iki arkadaşı (böyle arkadaş mı olur diyebilirsiniz bundan sonra yazılanları okuyunca) Reşat'a kötü bir şaka yapmaya karar verirler. Pars, 1.90'lık Deve Yurtkan'ın omuzlarına çıkar. Birbirine eklenmiş beyaz çarşaflardan oluşan hayalet görüntüsü veren örtüyü de geçirirler üstlerine ve hayaletlerin özellikle zuhur ettikleri gece yarısına doğru fakültenin tuvaletinde teşaşür eden Reşat'ın önüne ansızın çıkmak üzere tuvaletin kapısında nöbete geçerler ve çıkarlar da. Neredeyse üç metrelik hayaletle bir anda karşı karşıya kalan Reşat da yazının başında sözünü ettiğim canhıraş çığlığı atar ve de cin çarpmış gibi devrilir.

Meseleye vakıf olan herkes (ben dahil) hayli ağır sözlerle yüklendik Pars'a ve Yurtkan'a. Öyle ya, çocuğun başına bir şey gelirse sorumluları onlardı. Derken hastanenin bir yetkilisinden gelen haberle endişelerimiz daha da arttı. Reşat yoğun bakımdaydı. Bilinci kaybolmuştu. Başta Pars ve Yurtkan olmak üzere olayın tanıkları telefonda, gördüklerimizi bu yetkili şahsa ifade etmeye çalıştık. (İfade verenler arasında ben de vardım). Bu arada Cemal kan ter içinde iki kez geldi. Bazı testler yapılması gerekiyormuş. Nakdi sorunlar çıkmış. Tabii bu durumda (başta Pars ve Yurtkan olmak üzere) pamuk eller ceplere gidiyor, arkadaşımız Reşat'a insani ve vicdani yardım için katkıda bulunuyorduk (ben de beş on lira katkıda bulunmuştum).

Bir ara (arada bir kaybolup sonra ortaya çıkan) Tatava İbo'nun dudaklarındaki garip ve de müstehzi tebessüm dik-

katimi çekti. Ortada bir şeyler dönüyordu. İbo'yu bir kenara çekip işin aslı nedir diye sorguladığımda meseleyi ayan beyan anladım.

Şimdi Üstat Metin ve müritlerinin ruh çağırma merakından, Reşat'ın merhum dayısının serseri / avare ruh olarak bu âlemde tacizlere girişmesine kadar bizi aydınlatıcı bilgi, malumat vs tümü hayaliydi, yani bunların hiçbiri vuku bulmamıştı. Bu anlatımlarla Pars ve Yurtkan doldurusa geliyor, tahriklere kapılıyor ve hayalet kisvesinde Savcı Reşat'a bu kötü şaka için teşvik ediliyorlar. Onlar tuvaletin kapısında Savcı'yı beklerken başından beri işin içinde olan Reşat da ağzına aldığı diş macununu köpürtüyor ve hayaletle karşı karşıya geldiğinde ağzı köpürüyor, yerlere serilip titremeye başlıyor. Onu hastaneye götüren ekip fakülte kapısından çıkar çıkmaz hep beraber yurda gidip bir odada (Üstat Metin nezaretinde) masaları kurup bekliyorlar. Yurttaki ankesörlü telefondan arayan yetkili ehli tababet bizim ifademizi alıyor. Cemal topladığı paralarla içkiydi, kuruyemişti, nevaleyi düzüp yurttaki o odaya naklediyor ve şenlik sürüyor.

O ana kadar işletilen safındakilerden biriydim. Sonra işletenler safına terfi etmiş oluyordum böylece. Yurttaki işrete son anda da olsa katılmış (içinde benim beş on lira katkım olan) gecenin hâsılatıyla Üstat Metin, Savcı Reşat, Cemal, Ertan ve birkaç arkadaşla kurulmuş içki masasında bir bardak ucuz şarapla bir avuç leblebiden nasiplenmiştim.

Somalili Hüseyin

Günlerden bir gün (1966 yılı diye hatırlıyorum) zuhur etti yurdumuza. Sorduk kimin nesidir bu âdem kişi? Dediler: "Somali'den geldi, SBF'de tahsil görecek." Boylu boslu, kıvırcık saçlı, esmer tenli, kalın dudaklı din kardeşimiz Hüseyin güler yüzü, sıcak samimi tavırlarıyla kısa sürede kaynaştı yurt sakinleriyle. Dekan Fahir Armaoğlu; Hüseyin'e huyumuzu, suyumuzu, özellikle dilimizi belletmek görevini Fil Hamdi'ye tevdi (kuzuyu kurda emanet) etti. Yurtta Hamdi'nin kaldığı odaya yerleştirildi. Makul bir süre sonra Hüseyin'deki terakkiyi merak eden dekanımız onu fakülte-

ye, odasına çağırtır ve rivayet edilir ki aralarında şöyle bir söyleşi geçer:

"Merhaba Hüseyin, hoş geldin. Nasılsın?"

"Senin ananı avradını s..."

"Ne diyorsun sen oğlum?"

"Ağzına s..."

Bu çok kısa söyleşiden sonra Hamdi'nin derhal görevden alındığını duyduk. Daha emin ellere tevdi edildi Hüseyin. İki yıllık tedrisattan sonra Hüseyin SBF'den ayrıldı. ODTÜ'ye gitti diye kalmış aklımda. Bir karşılaşmamızda perişan halde görmüştüm onu. Belli ki ayyaş, sarhoş bir çevrede heder olmuştu.

Eşek Attila (Vural)

Onu ilk gördüğümde ünlü Fransız komedyen (katır yüzlü) Fernandel'e benzetmiştim. Sahne SBF'de Aristofones'in "Barış"ında birinci kölede sahne arkadaşım oldu. Her oyunda yeni bir yorumla harikalar yaratıyordu (gerçi sahne disiplinin de ırzına geçiyordu ama Eşek Atilla'nın yaratıcılığı öne geçince, o kadar da önemli değildi gerisi) Sonra Brecht'in "Kuralla Kuraldışı" oyununda hiç sözü olmadığı halde "Mahkeme" sahnesinde ekürisi Aydın Saatçi'yle (reji dışında) şahsi katkısını sergilemekten geri kalmıyordu.

Tanığı olmadığım ama ona mal edilen iki sıkı espriyle analım onu da.

Bedri Gürsoy hocamız gerek dekanlığı sırasında olsun gerek sade bir öğretim üyeliği döneminde olsun, disipliniyle bilinir. Derse girmeyenleri yurtta odalardan, kantinden toplar, zorla derse sokarmış. Bir gün yine öğrenci avına çıkmış. Eşek Atilla kantinde avare avare otururmuş. Hoca hışımla yürümüş üstüne:

"Senin adın ne?"

"Atilla."

"Numaran?"

Eşek Atilla ayağa kalkmış. Boynundaki atkıyı havada şöyle bir sağa, bir sola çevirmiş. Bedri hoca sormuş:

"Bu nedir?"

"Son numaram hocam."

Bedri hoca çok sinirlenmiş:

"Yıkıl."

Atilla küt diye atmış kendini yere!..

Atilla bir gün belediye otobüsündedir. (O yıllarda Ankara'da belediyede EGO (Elektrik-Gaz-Otobüs) birimi vardı. Halkımız EGO'yu erken gelen oturur diye dillendirirdi). Uzun, kısa mesafe ayrımı olmaksızın öğrenciye 15 kuruş, öğrenci dışındakilere 25 kuruştu bilet ücreti. Şoförün dışında bir de biletçi olurdu otobüslerde. Bileti keser, parayı tahsil ederdi. Öğrenci, talebe cemiyetince verilen şebekeyi (pasoyu) ibraz ederdi biletçi isterse.

Atilla öğrenci der, biletçi ona yöneldiğinde. Biletçi de şebeke der. Atilla'nın bir eli tutacaktadır. Biletçiye "Sen tutar mısın" der. Adam bir anlık şaşkınlıkla tutacağı tutarken Atilla elini çeker, cebinden çıkardığı şebekeyi biletçiye uzatır.

Onun Aydın Saatçi (Şaat), Maco ve Kel Ahmet'ten oluşan grubuyla yurtta bir ara moda olan ruh çağırma seanslarının da yaratıcısı olduğunu hatırladım şu an.

Fakülteden sonra doktora için yurtdışına gittiğini duydum. Fransa'ya herhalde. Daha sonra geçtiği ve yaşadığı Hollanda'ya bizdeki "dolmuş" sistemini ithal ettiğini duyduğumda hiç şaşırmamış, Eşek'e yakışır diye geçirmiştim içimden.

Kıbrıslı Saydam

Bu gözlüklü, kısa boylu, hiçbir gösterişi olmayan arkadaşı bir anda meşhur eden Tatava İbo olmuştur.

Allah kimseyi İbo'nun eline düşürmesin. Gerçi Saydam aranmasa herhangi birimizin onun varlığından bile haberi olmazdı. Efendim, bu Saydam Kıbrıs'ta mücahitmiş. Sağda solda mücahitlik günlerini anlatmaya, gevezeliğe başlayınca popüler olmaya başlamış. (Kendisi öyle sanmış). Yok 120 kilometre hızla giden bir araçtan nasıl atlarmış, yok yedi sekiz katlı bir binadan nasıl atlarmış, palavranın bini bir para... Garibim kurtlar sofrasına girmiş de haberi yok. Herhalde yakın bir arkadaşı, dostu yok ki uyaran da olmamış. Sonra bu iş büyüdü. Tatbiki olarak araçtan nasıl atlanır, göstermeye başladı. Bir masanın üzerine çıkıyor, masanın kena-

rında iki ayağını açmış bir vaziyette ayakta duruyor, sonra masadan (120 kilometre hızla giden araçtan) yüzü masaya dönük vaziyette aşağı atlıyordu. Ben birkaç kez tanığı oldum bu "şov"un. Yüksek bir binadan atlamanın (yere kuş gibi konmanın) yöntemi her iki kata bir takla formülüydü. Tabii bazı münasebetsizlerin çıkardığı çift haneli değil, tek haneli sayıda (örneğin 3, 5, 7, 9...) katlı binalardan atlama konusunda yarım takla tartışmaları (Saydam arkadaşımızı biraz zorluyorsa da) Saydam'a inananların (!) çoğunlukta olmasıyla uzamadan bitiyordu. Sonra birisi Saydam'ın bilmem kaç oktavlık sesini keşfetti. O günden sonra kantinde o bet sesiyle bitmez tükenmez konserlerine tanık olduk. Derken libidosu nedeniyle Bentderesi'ne giriş yasağı olduğunu duyduk. Bu haberin kaynağı bizzat Saydam'dı. Artık İbo'nun devreye girmesi kaçınılmazdı. Böyle bir hazine her zaman ele geçmezdi. İbo bu olağanüstü sese ve cinsel güce sahip arkadaşımızın menajeri oldu ve bir gün bu yakınlaşma 9 şiddetinde bir deprem gücündeki skandalla salladı yurdu. İbo ve Saydam uygunsuz vaziyette yakalanmışlardı!..

Gerçi 2011 yılı haziran ayında Ankara'da İbo'yu ziyaretimde eski günleri anarken bu yazı tasarımı gündeme getirmiş, "Büyük İşletmeler" bahsinde Saydam'ı (dolayısıyla İbo'yu) konu edebileceğimi söylemiş, onun olurunu almıştım ama burada fazla ayrıntıya girmeyi doğru bulmadım. Şu kadarını söyleyeyim: Yerli yabancı uzman doktoruyla, yabancı doktorun tercümanıyla, yurt görevlisi Selami'nin de yer aldığı mütecavizin tasallut girişimini son anda engelleyen cürmü meşhudu gerçekleştiren ekibiyle, sağlam kurgulu senaryosuyla unutulmaz işletmeler arasına girdi bu olay. Bu baskında İbo'nun (sözümona) yurt disiplin kuruluna verdiği ifade bir mizah şaheseridir.

"Ben çizgi roman meraklısı biriyim. Bu arkadaş beni odasına *Tommiks*, *Teksas* kitaplarını göstermek için çağırdı. Saflığımdan istifade etti..."

Evet, bu operasyonu bir türlü sindiremeyen Saydam kendi etmiş kendi bulmuştu. Geldiği gibi dönüverdi Kıbrıs'a, sessizce, kimseler duymadan.

Hale Gürpınar

Hale ODTÜ'den gelmişti SBF'ye. Akşehirliydi. Mavi gözlü, sarışın, dizlerinin üzerine kadar çıkan çizmeleri ve mavi harmanisiyle çok havalıydı. Kalın bir sesi vardı. Bizim diskotekçi dediğimiz gruptan arkadaşlar edinmişti kısa sürede. Apolitik görünüyordu. Ona karşı çok da olumlu düşüncede değildik. Ufak bir ders vermek için fırsat kolluyordum. Bir gün kantinde bir masada tek başına otururken bu fırsatı yakaladım. Oturdum karşısına. Öyle girizgâha falan gerek görmeden lafa ortasından girdim:

"Sen necisin, ne yaparsın kız? Ne beklersin hayattan?"

Sözümona onu küçük düşürecek, didaktik, devrimci (!) bir söylemdi aklımdan geçen.

İçinde disk jokey sözcüğü geçen çok anlamsız, daha doğrusu anlamını bilmediğim bir yanıt geldi Hale'den.

"Yahu biz ata bineni jokey diye bilirdik. Bunun diske bineni de mi var?"

Aklım sıra aşağılıyordum onu. Hiç de dostça olmayan bu ilk söyleşiden bir süre sonra Hale Sahne SBF'nin çalışmalarına, provalara katıldı. Belki hemşerisi Basın Yayın Yüksekokulu'ndan Mehmet Aktan'ın etkisiyle, belki de sahne hevesiyle. Yalnız o havalı kız hızlı bir değişim yaşadı. Kadife pantolonu, devrimci söylemiyle, o eski arkadaş grubundan kopup saflarımıza katıldı. 69 ve 70'te "Fontomara" ve "Ayak Bacak Fabrikası"nda rol aldı. 70'te az sayıdaki kadın militanlarımızın arasında yerini almıştı. O delidolu, erkek Fatma halleriyle, el şakasını sevmesiyle, hafif tertip argo konuşmasıyla (benim çocukluğumun unutulmaz çizgi romanları *Oklahoma*, *Pecos Bill*'den aklımızda kalan karakterin adıyla) Jane Kalemiti olmuştu artık bizim aramızda.

O sıra yurtta Akın Evren, Lokman Şahin'le paylaştığımız 309 No.lu odamızı kendi keyfimize göre düzenlemiştik. Yere hasır serilmiş, yataklar U düzenine sokulmuş; duvarda El Fetih'ten gelmiş afişlerle, çay ocağımız ve çayımız, haşlanmış patatesle içilen ucuz şaraplarımızla avangard bir yaşam sürüyorduk. Ufak bir üne kavuşmuştu 309.

Bir gün Hale "Yav şu odayı ben de çok merak ediyorum, görmek istiyorum" deyince cevabımız "Hay hay, canın ne zaman dilerse" oldu.

Birkaç gün sonra asansörün önünde Hale, Akın, ben laflarken bu ziyaret gündeme geldi. "Buyur misafirimiz ol, çayımızı iç" dedik ve asansöre binmek üzereydik ki o sıra yakın bir yerde duran ve konuşmaya tanık olan yurt görevlisi Selami müdahale etti:

"Ağabey hayırdır, dalga geçiyorsunuz değil mi?"

"Yoo. Hale bizim odayı görmek istiyormuş, onu çıkaracağız."

Selami'nin şaşkın bakışları altında bindik asansöre, üçüncü kata çıktık. Bu benim bildiğim bir ilkti, ilk kez bir kadın erkeklerin bölümüne ayak basıyordu. Koridorda bizi görenler öylece donup kalıyorlardı. Çok sıradan bir iş yapıyorduk bize sorulsa. Odamıza geldik, sigaralar yakıldı, taze çay demlendi. Sohbetin orta yerinde Selami daldı odaya:

Aman ağabey, beni işimden mi edeceksiniz, başımı yakacaksınız. Ne olur hemen çıkıp aşağı inelim Hale Abla.

Eli ayağı titriyordu garibin. Büyük bir telaşa ve korkuya kapılmıştı. Adamı daha fazla üzmeyelim dedik. Hale'yle asansöre binip indik aşağı.

Bu olay nasıl kapandı hatırlamıyorum. Disiplin kuruluna verilebilir, ceza alabilirdik. Ne bileyim, yurttan ihraç edilebilirdik. SBF yurt tarihine geçmiştik bana göre. "Özgür kız" Hale'ye selam olsun. Artık bize de helal olsun (mu?)

Gerçi ben de iadei ziyaret için kızların bölümüne çıkma deliliğini gösterdim. Hiçbir art niyeti yoktu bu ziyaretin. Delibozuk Hale'ye, delibozuk Savaş'ın misillemesiydi. Tarihe not düşeyim istedim.

"Talat'ın Üç Buçuk Adamı"

Harp okulu komutanı Albay Talat Aydemir'in öncülüğünde ilki 22 Şubat 1962, ikincisi 20 Mayıs 1963'te iki kez darbe girişimine tanık olduk siyasi tarihimizde. Neticede, Harbiyeli ile ilişkileri kesilen ancak af yasasından yararlanan öğrencilere sınavsız olarak yükseköğrenim hakkı da tanındı. O dönemde SBF'ye de belirlenen kontenjan nispetinde kayıt yaptıran Harbiyelilerle (onları kızdırmak için "Talat'ın üç buçuk adamı" dendiğini iyi hatırlıyorum) böylece tanışma, arkadaş olma imkânı bulmuştuk. Aklıma ge-

lenler; Bihnam Seyhan, Tatava Ferit (Yurtsever), Suat Asutay, Zeki Kılıç (bunlar ilk gelen gruptandı). Sonra gelenlerden Müslim Dirican, Şahabettin Bağdu, Mehmet Salih Bor, Ali Sakallı, Tayyip Yelen, Doğan Çetin, Haydar Keskin ile fakülteyi bitirme olanağı bulamayan Yusuf Küpeli, (soyadlarını hatırlayamadığım) Cevdet, (Yamalı) Tevfik ve Oğuz'u anmak istiyorum bu bölümde.

Şimdi şöyle bir düşünelim. Bu arkadaşlar 27 Mayıs askeri darbesi, Kurucu Meclis, 1961 Anayasası, 1961 genel seçimleri süreçlerini askeri liselerde yaşamış; ardından Kara Harp Okulu'nda art arda iki yıl hükümeti düşürmek için tertip olunan silahlı bir ayaklanmanın içinde (şu ya da bu konumda) bulunmuşlardı. Askeri lise dönemini de hesaplarsak (beş ila sekiz yıl arası) uzun bir dönem askeri eğitim ve disiplinden gelmişlerdi. Onca yıl sonra militarizmin dışında sivil bir yaşam, hele de SBF gibi bir fakültede öğrenim, ister istemez onları farklı şekillendirecekti. Çoğu SBF Fikir Kulübü'ne üye oldu. TİP'e üye olanlar da vardı, apolitik olanlar da. Bir tek Ali Sakallı milliyetçi muhafazakâr düşünceyi sürdürdü içlerinde, o da eylemsiz olarak. Pehlivan yapılı (askeri lisede güreşirmiş), erken yaşta evlenmiş ve bir de çocuk babası olmuş, Kastamonulu bu sessiz arkadaş; SBF yurdunun 1968 yılının son günü bir grup ülkücü tarafından basılmasıyla zor bir dönem yaşamıştı. Zaten birinci ve ikinci sınıfta ikişer yıl okumuştu. Yani dört yıl sonra üçüncü sınıfa gelebilmişti. Ülkücülere (öyle bilinenlere) o yurt baskınından sonra fakülteye gelip derslere girme yasağı konmuştu. Bu karar hemen hemen tüm SBF öğrencilerinin ortak tepkisiydi. Ali Sakallı'nın müracaatı üzerine özel durumu dikkate alınmış (benim de katkımla), özel affa müzahir olmuş, derslere devam edebilmişti. Fakülteyi zar zor bitirmesine karşın sanırım muhafaza ettiği politik görüşü (ya da başka bir deyişle mensubu olduğu siyasi düşünce) sayesinde 70 sonrası hükümet eden siyasi partilerce il emniyet müdürlüğüne hatta valiliğe kadar da yükseltilmişti.

İlk yılımda oda arkadaşlarım olan Şahabettin Bağdu ve Haydar Keskin'den "Yurttan Öğrenci Manzaraları" bölümünde söz etmiştik. Müslüm, Salih ve Tevfik apolitiktiler. Cevdet çok yakışıklı (Yarasa operetinde figüranlık yapmış-

tı), iyi bir voleybolcuydu. O da siyaset dışıydı. Doğan Çetin içlerinde siyaseten de, yurtta da, fakültede de (altı yıl aynı sınıflarda okuduk) en yakın olduğum kişiydi. Doğan'la Oğuz yurtta aynı odada kalmışlardı. Ulus'ta Kitkat Pavyon'da bir akrabam, Oğuz ve ben bir gece garsonların hakaretlerine uğramıştık da ertesi gece Doğan ve Oğuz'un yanı sıra yurttan topladığım on, on iki arkadaşla bir bakıma o pavyonu basmış, hıncımızı almıştık. Patronun bütün ricalarına rağmen çıkarken Doğan o kısa boyuna rağmen (zıplayıp) vestiyer görevlisine attığı kafayla zaferimize son imzayı atmıştı.

Suat Asutay, Bihnam Seyhan, Zeki Kılıç ve Ferit sınıf arkadaşlarım olmasalar da çeşitli vesilelerle dostluk kurmuştum kendileriyle.

Yusuf Küpeli'yi ayırdığımı fark etmişsinizdir. Siyasi yakınlaşmadan daha önce, bizim H. Kemal Baykal'ın hemşerisi olduğunu (Yusuf'un rahmetli babası Giresunluymuş) tespit etmesiyle çok içten bir dostluk kurmuştuk. Daha da ötesi o naif ve samimi tavırları, mütevazı yaşamıyla büyük bir güven vermişti bize. Aynı güven duygusunu yakın siyasi çevresine de vermiş olmalıydı ki Dev-Genç başkanlığına kadar geldi.

Günlük yaşamındaki o saf, sakin duruşuna o kadar çok tanık oldum ki... Örneğin kedi sesi çıkarır, birileri de etrafta (kantinde) kedi aramaya kalkıştığında nasıl da keyiflenirdi. İnekhaneye girip Erdal Yavuz'un gözlüklerini çıkarır, Erdal'ın o mahmur bakışlarından da aynı keyfi alırdı. Erdal'dan dinlediğime göre yurtta sabah bir kova suyla Erdal'ı uyandırır, onun şaşkın ve her daim mahmur bakışlarından çocukça keyif alırmış. Bazen yurtta konuğumuz olan Deniz'i (Gezmiş) de katarmış bu seyrana. Benim (niyeyse) Alp Orçun'a dair uydurduğum abuk sabuk hikâyeleri ciddiye alır gevrek gevrek gülerdi. Ayı Atilla'yla (Arsoy) güreşirken de içindeki çocuğu hemen fark ederdiniz.

Ancak siyasi meseleler tartışılırken çok sert ve öfkeliydi. Saçının telinden pos bıyıklarına kadar yürürdü öfkesi, ödün vermezdi. Örneğin büyük amfinin dış yüzüne "Bağımsız Türkiye" belgisini yazan M. Kemal Çamkıran işin zorluğundan saatlerce tel cambazları gibi havada asılı durmuşsa Yusuf'un "işi bitmeden gelmesin" talimatıyla olmuştu.

Bir miting sonrası yürüyüş sırasında Hacettepe'den aşağı doğru inerken, saçları omuzlarına kadar inmiş (kısa saç, parka, postal, kadife pantolonun kabul görmüş devrimci tiplemesine aykırıydı o dönem için) ODTÜ'lü iki arkadaşın yürüyüşten çıkarılması talimatını vermişti hemen.

1968'in son günü yani yılbaşında, ülkücüler yurdu bastıklarında elinde zinciriyle (zincir kazağının altında beline sarılı olurdu) nasıl kükreyip kavga ettiğini de gördüm. Gözü karaydı. Yine işgale son verilip yurda dönerken (Yusuf'un talimatıyla sessizce çekilecektik yurda) bir arkadaşımızın şenlik olsun diye patlattığı Molotof nasıl da çılgına çevirmişti onu.

Uzun yıllar zindanlarda yattı, çok ciddi sağlık sorunları yaşadı. En son 1979'da infaz yasasıyla çıktığında kısa bir görüşme imkânımız olmuştu. Sonra da İsveç'e gitti, orada siyasi mülteci olarak kaldı.

Yurtta günlük yaşamdan söz edelim. Öğrencilerin bir bölümü mazbut bir hayatı benimsemişti. Haftanın ilk beş günü sabahtan öğleye kadar fakülteye gider derslerine girerlerdi, öğleden sonra da yabacı dil kurslarına. Yurdun asma katında Köpekköy'e bakan inekhanenin de (SBF'de çalışma; inekleme, çalışkan öğrenci; inek, çalışma salonu; inekhane olarak adlandırılır) müdavimi onlar olurdu tabiatıyla. Haziran sınavlarında bir üst sınıfa geçmeyi şiar edinmiş, Ankara'nın meşhur yuva kavununun tadını bilmeyen (güz sınavına kalanlara kavuncu denirdi) bu grup apolitik ve asosyal olduklarından fazlaca yakınlığım olmadı.

İlgi alanlarımıza göre değişirdi günlük yurt yaşamımız elbette. Bir başka faktör de ekonomik durumumuzdu. Sigara tiryakilerinin gözdesi Birinci sigarasıydı, keseye uygundu. Sonra sonra devrimcilerin parka gibi, postal gibi, kadife pantolon gibi simgelerinden oldu. Söz sigaraya gelmişken edecek birkaç kelamımız olacak. O dönem piyasada filtreli sigara yoktu. Yassı sigaralardan Yenice memur sigarası; Gelincik, Hanımeli, Yaka kadın sigarası diye bilinirdi. Kulüp çok sert içimliydi, tiryakisi fazla değildi. Yeni Harman da tok içimliydi, pahalıydı da. Burada Mustafa Kuseyri'yi anmanın zamanıdır. Antakyalıydı. Hukuk Fakültesi'nde okuyor, bizim yurtta kalıyordu. Basın Yayın'dan Aktan İnce'nin

grubuyla olurdu daha çok, Çeçen'di. Varsıl bir ailenin çocuğuydu. Ailesinin onu devrimci mücadeleden koparmak girişimlerinin tanığıyım. Mustafa tercihini mücadeleden yana yapmıştı. Bu ince, dal gibi delikanlıyla iyi bir dostluğumuz vardı. Ne yaman, gözü pek olduğunu 1970'de Karşıyaka'da sağcıların saldırısına uğradığımızda gözlerimle görmüştüm. İki zaafı vardı: Yeni Harman'dan başka sigara içemezdi, zeytin yiyemezdi. Kırsalda, tütün mitingleri çalışmalarında zeytin yiyemediği anlaşılmasın diye sabahları sofradan tokum diye kalktığı bilinir. Sigara içmek için de bir bahaneyle uzaklaşır, adeta gizlenerek Yeni Harman içerdi. Yeni Harman'dan başka sigara içememesi, köylülerle birlikte sofrada siyah zeytin yiyememesi yanlış anlaşılacak, onu devrimci tevazuya ters düşürecek sıkıntısını yaşardı. Maalesef 1970 Mayıs'ında bir kaza kurşunu ile veda etti yaşama.

Yine sevgili dostum Yavuz Sabuncu da iflah olmaz bir sigara tiryakisiydi. O da Yeni Harman içerdi diye hatırlıyorum. Bir de parası olduğunda kaz ciğeri yeme gibi bir lüksü vardı.

Kantinle yemekhane arasındaki bölüme bir ara pinpon masası koymuştu yurt idaresi. Ülkü Apak (o dönemin Futbol Federasyonu Başkanı Orhan Şeref Apak'ın kızıydı) ile Mümtaz Pehlivanlı'nın iddialı maçlarını izlerdik. Ülkü'nün kız kardeşi Hayat da Mülkiye'deydi. Aynı dönem mezunuyuz onunla. Ülkü'yle fakülteden sonra da kesişti birkaç yerde yollarımız. Örneğin Teknik-İş Sendikası'nın yönetim kurulunda, Ankara Film Şenliği'nin birinci ve ikinci yılı organizasyonlarında... En önemlisi 1985'te yersiz yurtsuz kaldığımda evinin kapısını açışını hiç unutmam. İki kız kardeş de dostlarım arasında yerlerini aldılar.

Fakültede birçok dernek bünyesinde etkinlik gösterilirdi. "Sahne SBF"den uzun uzun söz etmiştim. Halk oyunlarına (ne yazık ki folklor diye yanlış ifade ediliyor hâlâ...) meraklı, ilgili, yetenekli arkadaşlar iki ayrı gruptu. Mekân, Cenap, Şen Özkök, Nazan Işık, Merih Kutlar. Kürt Erşan gruplardan birindeydi. Öbür gruptan Menter diye bir arkadaşın adı kalmış aklımda.

Kemal Baykal'la ben de bir ara bu arkadaşlarımıza gıpta etmiş, heveslenmiştik de onların seviyesine ulaşmak

hayli zor ve zaman alıcı olacağından yanımızdaki Hukuk Fakültesi'nin yurdunda halk oyunları çalışmalarına birkaç hafta devam etmiş, sonra da işin arkasını getirememiştik.

Kadim dostum, ayrılmaz parçam (mütemmim cüzüm) H. Kemal Baykal'la ortak tutkularımız halk müziği (türküler) sayesinde gerek fakültede düzenlenen gecelerde mahalli sanatçı (halk aşığı) Kul Ahmet, Kul Hasan, Hüseyin Çırakman vesairenin yanında politik tavrıyla yeni yeni ünlenen İhsani ve Güllüşah'ı, büyük usta Ruhi Su'yu, Nesimi'yi, Rahmi Saltuk'u tanıma ve dinleme olanağı buluyor; gerek Ankara'nın muhtelif mekânlarında, örneğin Gençlik Parkı'nda Âşık Veysel'i, Davut Sulari'yi, Akay'da bir düğün salonunda Mahsuni'yi dinleme fırsatını kaçırmıyorduk. ODTÜ'den yakın dostumuz İbrahim Niyazioğlu (Deli İbo) sayesinde onun Küçükesat Bardacık Sokak'taki evinin çatı katındaki plaklardan (daha sonra meftunu olduğumuz) Raşit Baybitov, Zeynep Hanlarova ve Azeri müziğiyle tanışıyorduk. Tabii bu arada Gençlik Parkı'nda Nuri Sesigüzel'e konseri sırasında laf atınca dışarı atıldığımızı, Ulus'ta Yeni Bar'da usta bir kavalcı Sadık Karadeniz şov mahiyetinde burnuyla kaval çalarken (hergelelik değil mi) dayanamayıp "Sadık kıçınla da çalabiliyor musun" deyince yine oradan da şutlandığımızı (bunları yazarken kıs kıs gülüyorum bir yandan sevgili okuyucum) da hatırlıyorum.

İlginç merakları olan arkadaşlarımız da vardı, mesela atlı spor. Sabri Regent Zencirci önderliğinde bir grup arkadaşımızı maneje (herhalde hipodromun oralarda bir yerdeydi) giderken görürdük zaman zaman. Bu grupta Tanju Baysoy ve Gökhan da vardı. Regent'i çizmeleri ve külot pantolonuyla, biniş kıyafetiyle gözümün önüne getiriyorum şu anda. Farklı tipolojisiyle Alman baronlarını çağrıştırırdı.

Bir ara bizim Hikmet Çiçek de bu gruba katılmış (her ne hikmetse) manej seferlerine eklenmişti. Babasının Ordu'dan gönderdiği paralarla bir süre atçılığa heveslenmişti. Rivayet ederler ki garibim bir gün olsun at binmemiş, sadece atı yularından tutup gezdirirmiş.

Yine H. Kemal paraşütçülüğe sardırmış, Türk Kuşu'nun çalışmalarına (beni ikna edememişti, tırsmıştım) Niyazi Ardıçoğlu'yla katılmıştı. (galiba Çavlan da paraşütçüydü)

Ankara'daki meşhur Kule'den yeterli sayıda atlayış yapmış, brövelerini almışlardı.

Hukuk'tan Besim, bizden Coşkun Gürhan, Macit Akman, Nabi Şensoy, Yalım Bora'dan oluşan (teneke) orkestra grubu (Tuğrul Eryılmaz'ı kıskandıklarından ötürü grubun dışında tuttuklarını bizzat kendisinden duydum, artık yalan gerçek, yorum yapmıyorum) Beatles'ın melodilerine Türkçe sözler yazıp söylüyorlarmış. Bu orkestrayla Köpekköy'de bir düğünde gariban damada kıyak olsun diye çaldıklarını da duymuştuk. Ayrıca gitarda Coşkun, akordeonda Yurtkan Görsev; Necip Mirkelamoğlu'nun "Gül Ağacı" Gazinosu'nda çalıp harçlıklarını çıkarırlarmış haftada bir iki gün.

Yurt keyiflerinden biri de kışın Köpekköy'den aşağı kızakla kaymaktı. Uzun bir merdivenle (Tuğrul Eryılmaz ve Macit Akman'ın her daim içinde olduğu) on on beş kişinin kaydığını gözlerinizin önüne getirin, toplu bir şamata ancak böyle yaşanabilirdi.

Fakültedeki sinema kulübünden de söz edelim. Ahmet Molvalı, BYYO'dan Mutlu Parkan bu işle ilgileniyorlardı, gösteriler düzenliyorlardı. Sinema meraklıları Kavaklıdere, Kızılay'da Ulus Sineması, Büyük Sinema ile Sıhhiye'de Ankara Sineması'nda vizyona giren filmleri kaçırmazlardı. Türk filmleri için Hamamönü, Dörtyol, Cebeci'de Site Sinemaları'na gidilirdi. Bazı bazı Kızılırmak, Akün Sinemaları'na da gidilirdi. Buralarda da yabancı filmler gösterilirdi.

1968'de Sinematek'e üye olmuştum, klasikleri izlemiş; Ayzenştayn, Wajda, Buñuel, Renoir, Bergman gibi ustaları tanımıştım bu süreçte. Hiç unutmam, beş altı kez büyük bir ilgi ve keyifle izlediğim, sinema tarihinin unutulmazlarından 1926 yapımı *Potemkin Zırhlısı* filminin Fransız Kültür'deki gösteriminde (film sessiz ve Rusça altyazılıydı) sahneye çıkan DTCF Rus Filolojisi öğrencisi (genç kuşak şairlerden) Ataol Behramoğlu alt yazıları Türkçe'ye çevirerek dublaj yapmıştı.

İstanbul Arena'dan ayrılan bir grup 1962'de AST'yi kurmuşlardı. Asaf Çiğiltepe, Tunca Yönder, Işık Toprak, Güner Sümerli kadroya katılan Erkan Yücel, Rana Cabbar'la, AST

Ankara'nın en önemli özel tiyatrosu konumuna gelmişti. İki üç yıl içinde art arda sahneledikleri *Godot'yu Beklerken*, *Durdurun Dünyayı İnecek Var*, *72. Koğuş*, *Ayak Bacak Fabrikası*; sonra Genco Erkal ile *Bir Delinin Hatıra Defteri*, Fikret Hakan'la *Durand Bulvarı* zirve yapan oyunlardı. Birkaç hafta sonrasına bilet bulabiliyorduk oyunlara. Gişe önünde uzun kuyrukları iyi hatırlıyorum. Derken 1967'de Halk Oyuncuları kuruldu. Tuncel Kurtiz, Tuncer Necmioğul'lu kadroyla Erol Toy'un yazdığı *Pir Sultan Abdal*, Aydın Engin'in *Devri Süleyman*'ı olağanüstü ilgi gördü. Vasıf Öngören, Mustafa Alabora, bizim Halil İbrahim Ergün'ün kurdukları Ankara Birlik Sahnesi'nde izlediğimiz *Asiye Nasıl Kurtulur* da çok iddialı bir oyundu.

Öne çıkan bu üç tiyatronun yanı sıra Mithat Paşa Tiyatrosu, Çetin Köroğlu Tiyatrosu da özel tiyatrolar olarak varlıklarını sürdürdüler.

Tabii Devlet Tiyatroları'nı da unutmayalım. Bilet fiyatlarının uygun olması sebebiyle onlar da tiyatrosever Mülkiyelilerin gittikleri yerlerdendi.

Cumartesi günleri özellikle diplomasi şubesi öğrencileri kızlı erkekli, iki dirhem bir çekirdek Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda klasik Batı müziği konserleri izlerlerdi. Bu arada büyük bir çoğunluğu kolej mezunu olan ve diplomat olma heves ve niyetiyle Mülkiye'yi seçen arkadaşlarımızın (yurtta kalanlar dahil) gelecek endişesiyle her türlü siyasi tavırdan ve mücadeleden uzak kalmaları anlaşılır bir tutumdu elbette. Bu konserleri izlemeleri de yine diplomasinin olmazsa olmaz bir alışkanlığı olsa gerekti.

Buraya komik bir olayı sıkıştırayım. Bizim Karslı arkadaşımız Alaybey Atalay bir arkadaşıyla Ankara Koleji'nin önünden geçiyormuş. O sıra okul dağılmış, ilk kısım (ilkokul) öğrencileri okuldan çıkıyormuş. Alaybey arkadaşına şöyle seslenmiş: "Bak küçük burjuvalar okuldan çıkıyorlar."

Evet, hınzırlık ve de muzırlık babında bu senfoni orkestrasının bir konserinde yediğimiz bir haltı da yazıp bu kısmı da sonlandıralım.

Kemal'le (artık bilinçaltı kıskançlık mı dersiniz, sınıfsal bir tavır mı dersiniz ama sonuçta zırtapozluğumuzu değiştirmez) bu konserlerden birini (ilk ve son kez) izle-

meye karar verdik. Uzamış saç sakalla, ütüsüz pantolon, boyasız ayakkabılarımızla ve eskimiş paltolarımızla (kış mevsimiydi zahir) konsere gitmiş, paltolarımızı vestiyere bırakmamış, Mülkiye'nin seçkin tüllab zevatıyla (onların kötü nazarlarından garip bir keyif alarak) konseri birlikte izlemiştik.

Besbelli sınıfsal (?) bakış nedeniyle diskotek gibi, kulüp gibi gibi mekânlara hemen hiç gitmedik, uzak durduk. Zaten ilk bir iki yıl bu mekânlara sıkça giden bazı arkadaşlar da siyasi cephelerini seçtikçe ayaklarını kesmişlerdi zamanla.

Gelelim Barış Derneği'ne. Bu çok da bilinmeyen bir dönem. 1950'lerde adını duyduğumuz bir Barış Derneği var Türk siyasi tarihinde. Kapatılmış, yönetici ve üyeleri yargılanıp hapiste yatmışlar. 12 Eylül 1980 öncesi Mahmut Dikerdem'in başkanı olduğu Barış Derneği'nin akıbetini hatırlıyorsunuz diye düşünüyorum. Benim sözünü ettiğim, SBF'de 1966'da kurulan Barış Derneği. Üyelerinin hemen hepsi TİP'li ve SBF Fikir Kulübü'ndendi. Önce Ayhan Başaran, sonra Kutlay Ebiri sonra da Erdal Yavuz başkan seçilmişti. TİP Genel Başkanı M. Ali Aybar'ı Vietnam'a göndermişti bu barış derneği. Erdal Yavuz'un bu hususta Bertrant Russell ile yazıştığını biliyorum. Bu dernekle ilgili hiç unutmayacağım bir olay: Bir genel kurulda denetim kurulu üyelerinin seçimlerinde Mülkiye'nin en güzel kızlarından Sema Erder (Can Yücel'in baldızıydı) ile karşılıklı aday oluşumuzdu ve ben seçilmiştim nasıl olduysa.

Fakültede bir şiir dinletisinde Işık Yenersu'yu dinlemiştik. Nazım Hikmet'in "Mehmetçik Mehmet"ini okumuştu. (Ne de güzel okumuştu). Sonra o dönem çok ünlenen Ruhi Su gelmişti. Sesini duyup hayran olduğumuz Ruhi Su'yu cismen ilk kez SBF'de görmüş ve çok şaşırmıştım o bas bariton sesin bu ufak tefek, sevimli, tonton adamdan çıktığına.

Asıl heyecan, coşku Fikir Kulübü'yle Hür Düşünce Kulübü arasında açık oturumlarda yaşanırdı. Sadun Hoca (Aren) bizim yani Fikir Kulübü'nün; Aydın Yalçın da Hür Düşünce Kulübü'nün desteğini, alkışını arkasına alır tartışırlardı bu açık oturumlarda. Ama Fikir Kulübü'nün ağırlığı her toplantıda ayan beyan görülürdü.

Ben SBF Fikir Kulübü'ne, Yönetim Kurulu'nun 4 Mayıs 1966 tarihindeki toplantısında 13 No.lu kararıyla üye olarak kabul edilmiştim. O Yönetim Kurulu'nda kimler vardı dersiniz? Başkan: Mahir Çayan, İkinci Başkan: Suat Asutay, Yazman: Atanur İlgüy, Sayman: Yusuf Küpeli, Üyeler: Hayri Muşlu, Rüstem Sungur, Mustafa Dinçer.

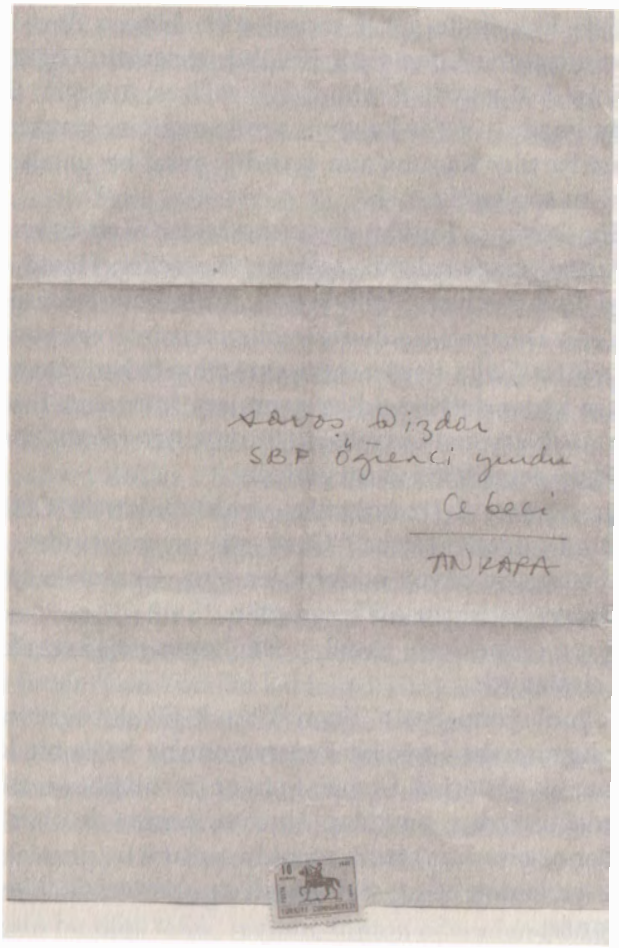
1965 Ekim'inde genel seçimlerden hemen önce TİP'e üye olmuştum. Zaten Fikir Kulübü üyelerinin çoğunluğu partinin de üyesiydi. Benim Çankaya ilçesi üyeliğim üç yılı bile bulmadı. 1968'de kaydımı yenilemediğim gerekçesiyle (Siyasi Partiler Kanunu'nun getirdiği yasal bir gerekçeydi) üyeliğim son buldu.

Hür Düşünce Kulübü dönemin iktidar partisinin (Adalet Partisi) çizgisindeydi. Mehmet Keçeciler, Hasan Celal Güzel, Esat Güçhan, Melih Şendil, Atilla Koç ve Mesut Yılmaz, Hür Düşünce Kulübü'nün önemli isimleri ve yöneticileri oldular. Çoğu siyaset sahnesine çıkıp bakanlığa, başbakanlığa kadar da yükseldiler sonraları. Milliyetçi Toplumcular da (Nasyonal Sosyalist'in Türkiye versiyonu) şimdiki MHP'nin gençlik kuruluşu gibiydi.

Bir de Sosyal Demokratlar vardı. Onlar da CHP'nin çizgisindeydiler. Talebe Cemiyeti seçimlerinde Fikir Kulübü'nün en büyük rakibiydiler. Uluç Gürkan'la İstemihan Talay'ı hatırlıyorum bu gruptan.

Bütün derneklerin panoları fakültenin giriş katında yan yana sıralanırdı.

Çoğunluğunu Basın Yayın Yüksek Okulu öğrencilerinin oluşturduğu Dağcılık Federasyonu'na bağlı bir kulüp de etkinlik gösterirdi Uçman Sungur öncülüğünde. Bir ara Altındağlılar diye anıldılar. Niyeyse benim de (her şeye maydanoz olurdum) temasım oldu bir süre bu grupla. Sonra bir yerlerden zılgıtı yiyince adı sanı unutuldu Altındağ grubunun.

Havva Dizdar
SBF öğrenci yurdu
Cebeci
ANKARA

Sayın eski üye ;

Durumunuzla ilgili olarak Genel Yönetim Kurulu'nca alınan kararın bir örneği aşağıdadır :

«Siyasî Partiler Kanunu uyarınca, Üye Kayıt Defterleri'nin yeniden tanzimi ve buna bağlı olarak «üye giriş fişleri»nin eski üyelerce yeniden doldurulması konusu ile ilgili olarak, geçen süre içinde, ilgili ilçe yönetim kurullarının müteaddit müracaatlarına rağmen, hâlâ kayıtlarını yenilememiş olan üyelerin durumunu görüşen Genel Yönetim Kurulu'nca;

Siyasî Partiler Kanunu'nun, üyelerle ilgili olarak, partilere yüklediği mükellefiyetleri ve bununla birlikte, üyelere yapılan çağrılar ve bütçe hesaplarında ilgili kurullara yüklediği munzam külfetler ve parti ile fiilen ilişkilerini kesmiş olmalarını da dikkate alarak;

Bu durumdaki üyelere, ilgili ilçe yönetim kurullarınca son bir defa çağrıda bulunulmasına, ayrıca Başkanlık Bürosu'nca gazetelere ilân vermek suretiyle toplu çağrının duyurulmasına, toplu çağrıdan itibaren üç ay içinde yetkili kurullara kaydını yenilemek için başvurmayan eski üyenin parti ile bütün hukuki ilişkilerinin kesilmiş sayılmasına ve bu tarihten sonra müracaatı halinde; hakkında tüzüğün 5 ve 6 ıncı maddesi uyarınca aday üye olarak işlem yapılmasına karar verildi»

Bu durumda Gazetelerle toplu çağrının yapıldığı 1 Şubat 1968'den itibaren üç ay içinde (30 Nisan 1968 akşamına kadar) kayıd nızı yenilemek üzere mutlaka ilçenize başvurmanızı rica eder, aksi halde partimizle bütün hukuki ilişkilerinizin kesilmiş sayılacağını bildiririz.

Saygılarımızla.

Türkiye İşçi Partisi
İlçe Yönetim Kurulu

İstanbul'dan DÖB (Devrimci Öğrenci Birliği) grubu Deniz Gezmiş, Cihan Alptekin, Mustafa Zülkadir, Mustafa Lütfi Kıyıcı, Nahit Töre, Zihni Çetiner, Mustafa Gürkan gelirlerdi arada bir yurda, çok şenlikli olurdu gelişleri de gidişleri de. Dev-Genç içinde de farklılıklarını korudular. Zaten SBF kanadı THKP de, DÖB'lüler de ODTÜ'yle birlikte THKO da siyasi mücadelelerini sürdürdüler biliyorsunuz. 1968 kongresiyle TİP'ten MDD tezleriyle kopan büyük çoğunluk önce Dev-Genç çatısı altında bir araya geldi, sonra yol ayrımları yaşandı. Bu konuda o kadar çok yayın var ki meraklıları oralardan ayrıntılı bilgi edinebilir.

Yine dönelim yurt yaşamına. Kantinde bağıra bağıra (ne saygısızlıkmış yarabbi) türküler çığırırdık. BYYO'dan Faruk Kalkan'ı hatırlıyorum. O da meraklıydı türkülere.

"Pir Sultanım katı yüksek uçarsın,
Selamsız sabahsız gelir geçersin,
Nerde güzel görsen orda göçersin,
Böyle midir sizin elin töresi"ni ne çok okurdu.

Bizler türkülerimizle, devrimci marşlarımızla devrim özlemimizi haykırırdık. Ruhi Su'dan okurduk, Nazım'ı yeni tanıyorduk. Özkan Mert, Ataol Behramoğlu, İsmet Özel genç devrimci ozanlarımızdı. Ziya Öztan ve Hüseyin Cevahir de edebiyat meraklılarındandı.

Daha sonraları Sinan Cemgil'le evlenen Şirin'den bilmediğimiz türküleri öğrenirdik (mesela; "Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var").

Derdalan (Olur olmaz her işe üzme sakın kendini, Derdalan'dan bir şişe iç de unut derdini), Güzel Marmara gibi ucuz şaraplara talim ederdik. Rahmetli babam iyi bir rakıcıydı (akşamcı bile sayılırdı). Ben rakı içmeyi Mehmet Kemal'in Kızılay'da açtığı "Kalem"de öğrenebilmiştim, 1968'de. Çok ender olarak Büyük Sinema'nın sırasında Sakarya Sokak'ın başındaki "Piknik"te bira içmişliğim var. Burada Arif Keskiner'in *Çiçek Gibi* anı-romanına aldığı, hatırladıkça hüzün (hatta utanç) duyduğum bir Piknik gecesini yazmadan geçmek istemedim. Arif Keskiner Ankara'da "Kisan" diye bir kitapçı dükkânı açmıştı. Öğrencilere taksitle kitap satıyordu. İyi bir dostluk kurmuştuk. Bizim yurttan, fakülteden pek çok arkadaş gönderdim ona. Taksitli satış

olanağı sayesinde Sol Yayınları, Bilim ve Sosyalizm Yayınları ve Ant Yayınları kitaplarını çölde su bulmuş gibi heyecanla, hevesle alıp okuyorduk. Bir akşam Akın Evren'le Arif Ağabey'in davetlisi olarak Piknik'teydik. Sanırım çok alışkın olmadığımızdan votkalı biralarla erkenden kafayı bulmuştuk. Masamıza gelen Arif Ağabey'in bir tanıdığının katılımıyla muhabbet yoğunlaştı. Bu yeni gelenin siyasi konularda söylemi oldukça sertti. Artık alkolün etkisi mi dersiniz, paranoya mı, her neyse bu söylemden rahatsız olmuştuk (özellikle Akın). İlk kez görüp tanıştığımız bu kişiden huylanmıştık. Arif Ağabey'le adını bile bilmediğimiz (aklımızda tutmamışız besbelli) o kişiyi baş başa bırakıp yurda döndük. Ertesi gün gazetelerin birinci sayfalarında "Kanlı Pazar" Katliam girişiminde ölenlerden birini, Turgut Aytaç'ın fotoğraflarını görünce dünyam karardı. Evet, oydu. Bir gece evvel Piknik'te önce sohbet edip sonra neredeyse kavgaya varacak tartışmaya girdiğimiz insan, Turgut Aytaç. Akın'la derhal Arif Ağabey'in Sağlık Sokak'taki dükkânına koşturduk. Nedamet gözyaşları içinde Arif Ağabey'e başsağlığı diledik.

Şarapçıların mekânlarından Cebeci'deki Mantar Ahmet'e Mülkiye şarapçı tüllabının ikinci adresi diyebilirdiniz. Öteki mekân Maltepe'de "Babanın Demhanesi". AS Sineması'nın hemen yanında plastik leğenlerde içine göztaşı atılarak fermente edilen ucuz açık şarap, yanında özellikle kış aylarında tek (alternatifsiz) yiyecek hamsi tava, isteyene yanında kuru soğan da ikramiyesi.

Meyhane işletmecisi hemşerim İlhan Ağabey'in ilk mekânı Buhara, sonraki mekânı Dostça'yı iyi hatırlarım.

Bentderesi için bir bölüm açıp açmama konusunda tereddüt ettim. Özel hayatın gizliliği, genel ahlak ilkeleri gibi endişelerle hayatın bu gerçeğine değinmeden geçeceğim affınıza sığınarak.

Gelelim barlara. Pahalı oldukları için Maltepe'deki pavyonlara, barlara pek gidilmezdi, gidilemezdi. Ben de Ulus'taki Nil Bar, Yeni Bar, Tabarin, Kitkat gibi ucuz barlara rağbet edenlerdenim. Daha çok Yeni Bar'ı tercih ederdim. Giresun Lisesi'nden bir arkadaşım hem Akademi'de okur hem de geceleri Yeni Bar'da gitar çalardı. Tercih nedenle-

rimden biri odur. Genellikle ayda bir, bazen iki gece gidebilirdik. Program saat ondan sonra başlardı. Daha önce ucuz şarapla yurtta, Mantar Ahmet'te kafayı bulur; dört beş arkadaş Yeni Bar'ın yolunu tutardık. Bir duble içki beş liraydı, yüzde on garsoniyeyle birlikte beş buçuk lira. O bir duble içkiyle mezesiz dört beş saat geçirirdik. Sözümona eğlenirdik işte. Talebeyle dansa kalkma tenezzülünü göstermeyen konsomatrisler bile bozamazdı keyfimizi. Sonra sabahın köründe minibüse binip sevgili yurdumuza avdet ederdik.

Kurtuluş-Cebeci-Dikimevi hattından fazla uzaklaşmayan yurt sakinleri Cebeci Piknik'te (Kemal'in Yeri) zaman zaman (ay başlarında burs aldığımızda) küçük ziyafet şölenleri çekerdik.

Cebeci'de Necip Baba'nın kebaplarını, tatlılarını da unutmayalım. Adanalar, beytiler, künefeler, baklavalar...

Gençlik Parkı'nı anmadan geçmeyeyim istedim. Özellikle 1970 yılında çok sık gitmişliğim var Gençlik Parkı'na. O sıra AST "Hamdi" diye bir ortaoyunu oynanıyordu Gençlik Parkı Açıkhava Tiyatrosu'nda. Bumin, Levent, Önder, ben ve de Taman oyundan önce minyatür golfte iddialı maçlar yapıyor sonra bu hoş güldürüyü bilmem kaçıncı kez seyrediyor, yurda dönünceye kadar da Kavuklu (Erkan Yücel) ile Pişekâr Erol'un artık ezberlediğimiz replikleriyle güldürüyü aramızda sürdürüyorduk.

Çığır Lokantası / Teşkilat

Çığır Lokantası benim altı yıl boyunca uğrak yerlerimden biri oldu. Mülkiye'de okuyup yurtta kalan hemen her Mülkiyeli mutlaka Çığır'a gitmiş, yemeğini yemiştir. Çığır; Ziya Gökalp Caddesi üzerinde, Mülkiye'yi geçtikten sonra Dikimevi'ne giderken sağda, yüz yüz elli adımlık bir mesafede bir lokantaydı. O zamanlar restoran sözcüğü pek kullanılmazdı. Kaldı ki Çığır, restoran olmadığı gibi lokanta bile değildi. Altı üstü sadece öğle yemekleri veren, on masalı bir aşeviydi. Müşterisinin büyük çoğunluğunu biz Mülkiye yurdunda kalanlar, biraz da Hukukçular oluşturuyordu. Fiyatları da öğrencinin gariban kesesine uygundu. Devlet babanın burslarının 250 lira, sonra 350 lira olduğu o yıl-

larda çorbası, yemeği, tatlısı, suyu, ekmeği üç dört lira bir hesapla çıkabilirdiniz Çığır'dan. Kasada Süleyman Amca otururdu. Sonraları eski tüfek olduğunu, TKP'li olduğunu duymuştuk. Temiz yüzlü, gözlüklerinin üstünden bakarak alçak sesle konuşan çok kibar bir amcamızdı. Patron Cihan adlı genç bir çocuktu. Garsonlardan Orhan'ı, Asım'ı hatırlıyorum. Mülkiye'deki kıdemimize göre kredi kullanma olanağımız da vardı. Yani paramız olmadığında hesaba, borca yazılıyordu yiyip içtiklerimiz. Paramız olunca da borcun tamamını veya bir kısmını ödüyorduk. Bir çorba bir çorba daha deyip nefsini körelten de oluyordu; kendine çorba, etli yemek, pilav, kuru fasulye, tahin helva gibi mükellef (!) bir ziyafet çeken de.

Literatüre giren Teşkilat'a gelince; bunun Teşkilat-ı Mahsusa ile derin veya sığ devletin özel bir birimi gibi bir kurum veya kuruluşla hiçbir ilgisi yoktu. Teşkilat, pilavın üzerine koyulmuş salatadan ibaret bir yemekti sadece; hani pilav üstü kuru gibi. Bir de Eskişehirli Kürşat Yunusoğlu'nun lakabıydı Teşkilat.

Mezun olduktan yıllar sonra Cebeci'ye, Çığır'a uğradım bir arkadaşla.

Çığır kahvehane olmuştu. Cihan'ı sordum. Yakınlarda bir yerde oturuyor olmalıydı, hemen bulup getirdiler. Eski günleri andık Cihan'la. Üşenmeden gidip evinden getirdiği sarı bir zarfı koydu önüme. İçindekiler benim dönemimden birçok arkadaşın yediği ve borç yazılan yemeklerin adisyonlarıydı. Onlar da içine koyuldukları zarf gibi sararmıştı. Birçok dostumun, arkadaşımın ismini görüyor, okuyordum adisyonlarda, bir kısmı bu dünyadan göçüp gitmişti bile. Üç lira on beş kuruş, iki lira kırk kuruş, dört lira altmış kuruş gibi hesaplar ve isimler... Kendi adımı da gördüm. Anı olarak istediğimde Cihan "ağabey, bana milyar versen alamazsın bunları" diye adeta tersledi beni ve devam etti: "O güzel günlerin, o güzel dönemin anıları bunlar, bende kalan. O günleri geri getirebilir misin?"

Yârin yanağından gayrı her yerde ve her şeyde hep beraber olduğumuz, öyle olmanın kavgasını verdiğimiz o onurlu günlerin anılarıydı Cihan için o adisyonlar.

Yaşadığım İlk Baskın / Fakülteye Baskın

10 Ekim 1965 Pazar günü yapılan milletvekili genel seçimlerini Adalet Partisi kazanmış ve iktidar olmuştu. TİP ise Milli Bakiye Sistemi'nin sağladığı olanakla on beş milletvekiliyle girmişti TBMM'ye. (M. Ali Aybar, Sadun Aren, Behice Boran, Çetin Altan ve 11 kişi daha). AP'nin bu başarısı ve tek başına hükümet kurması şaşkınlık ve tepkiyle karşılandı bazı çevrelerce.

Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinin ortaklaşa bildirisiyle Başbakan Süleyman Demirel demokrasi ve anayasa düzeninin korunması hususunda uyarılır. Ardından İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve ODTÜ'den yüz bir öğretim üyesi bu bildiriyi destekler, ikinci bir bildiri yayımlarlar.

AP'ye yakınlığıyla bilinen SBF dekanı F. Armaoğlu, Demirel'i SBF'ye davet eder. Demirel daha önce SBF öğretim üyesi olan Aydın Yalçın'la birlikte SBF'yi ziyaret eder. Lehte, daha çok aleyhte gösteriler yapılır SBF koridorlarında, dekanlığa (ikinci kat) çıkan merdivenlerde. Ziyareti bitirip çıkmakta olan Demirel ("Morisson Süleyman yolculuk ne zaman" sloganıyla) yuhalanır. Bu olaydan sonra SBF Hür Düşünce Kulübü ve sonra da Demirel'i ziyaret eden SBF'li yedi öğrenci olayın sorumlusu olarak TİP'li öğrencileri gösterir ve Demirel'den özür dilerler.

Tam bir hafta sonra da SBF Fikir Kulübü, TİP genel başkanı İstanbul milletvekili M. Ali Aybar'ı SBF'ye davet eder. Aybar "Osmanlı İmparatorluğu'ndan Bu Yana Rejim Sorunu" konulu konferansı için yanında Mülkiye eski öğretim üyelerinden TİP İstanbul milletvekili Sadun Aren'le fakülteye gelir. Milliyetçi, mukaddesatçı, yakalarında bozkurt rozetli İlahiyat ve Hukuk Fakültesi öğrencileri Aybar'ı konuşturmamak için konferans salonu (o dönemlerde birinci sınıf) önünde, balkonda, salona giden koridorlarda yerlerini almışlardır. Ön konuşmalardan sonra Aybar konferansı için kürsüye gelince protestolara başlarlar, Aybar'a konuşma imkânı vermezler ve olaylar başlar. Ben TİP üyesi olarak salonda görevlilerden biriydim. Özellikle balkonda Hamdi Kumarı'nın bu saldırganları nasıl püskürttüğünü iyi hatırlıyorum.

Sonuçta hepsi salondan ve fakülteden dışarı atıldılar. Hukuk Fakültesi tarafında toplanıp fakülteyi, salonu ve bizi taşlamaya başladılar. Dekanın çağrısı üzerine polis fakülteye geldi ve iki grubun arasında konuşlandı sözümona.

(Benim bildiğim 29 Nisan 1960'dan sonra fakülteye ilk gelişiydi bu polisin). Her zamanki gibi saldırganları görmezden gelip durumu yatıştırma gayretkeşliğiyle yetinirler.

Bu tavra, solcular Sakarya Caddesi'nin bulvar çıkışında *Dönüşüm* gazetesi satarlarken, Kızılay'ın önünde toplanıp saldıran milliyetçileri korurlarken çok kez şahit olduğumu söyleyeyim. Taşla, sopayla saldıranlara hiç müdahale etmezler; saldırıya uğrayan solcuları gözaltına alırlardı. Bir defasında Erdal Yavuz saldırganlardan şikayetçi olur saf saf. Kurthan Fişek de tanığı olur Erdal'ın. Şikâyetçileri şikayet olunan beş on kişiyle birlikte Çankaya Emniyet Amirliği'ne götürürler. Daha gece olmadan şikayet olunanlar serbest bırakılmıştır, Erdal ile Kurthan Fişek sabaha kadar nezarette tutulmuşlardır. E tabii Başbakan Süleyman Demirel ne demişti bir basın toplantısında: "Bana sağcılar (milliyetçiler) suç işler dedirtemezsiniz."

Birinci Boykot

27 0cak 1967'de başlayan derslere girmeme (boykot) fakültenin iki, üç ve dördüncü sınıf öğrencilerinin Yeni Sınav Yönetmeliği'ni protesto eylemidir. Yeni yönetmelikle eskiden 5 olan yabancı dil sınıf geçme ortalaması 7'ye çıkarılmaktadır. Yine mart başında kura usulüyle yapılan ara sınavlarda bir dersten sınava girilirken, bütün derslerden iki gün içinde sınava girme usulünü getirmektedir. Eskiden altmış beş saat olan devamsızlık limiti otuz saate indirilmektedir.

Bu değişikliklere karşı iki, üç ve dördüncü sınıf öğrencileri "kazanılmış hak" iddiasıyla kendilerine eski yönetmeliğin uygulanmasına devam edilmesini isterler. Öğrenci temsilcileri, Öğrenci Derneği ve Fikir Kulübü ortak bir açıklamayla durumun düzeltilmemesi ve isteklerinin kabul görmemesi halinde iki gün derslere girmeyeceklerini, ayrıca ara sınavlara da girmeyeceklerini fakülte yönetimine

bildirirler ve öğrenim gören bin dört yüz öğrenciden dokuz yüzü derslere girmez. Sınavların ertelenmesiyle boykot 2 Şubat 1967'de sona erer.

İkinci Boykot

Fransa'da başlayan gençlik olaylarının etkisiyle 1968 Kasım ayında Türkiye'de tüm üniversitelerde boykot ve işgaller sürmektedir. 3 Kasım 1968 günü akşamı SBF'de de boykot başlatılır. Bu kez boykotun öyle öğrenci sorunları, yönetmelik gibi bir gerekçesi yoktur. Doğrudan doğruya üniversite gençliğinin politik tavrı ve duruşudur. O günlerde fakülte ve yurtta oldukça hareketli günler yaşanır. Büyük amfinin caddeye bakan dış duvarına insan boyunda harflerle yazılan "Bağımsız Türkiye" belgisi aylarca orada kalmış, adeta bu boykotun simgesi olmuştur.

Bu boykot sırasında çeşitli komiteler, ekipler oluşturulmuş, fakültenin ve yurdun olası saldırılara karşı güvenliği sağlanmış, hoparlörlerle sürekli yayınlar yapılmış, Ruhi Su dinletilmiş, bildirilerle hem öğrenciye hem de kamuoyuna açıklamalar yapılmıştı.

8 Kasım 1968 günü Fakülte Yönetim Kurulu ile başlayan görüşmelerden bir süre sonra "cunta gelecek", "yurt ve fakülte basılacak" gibi söylentiler yoğunlaşmış ve boykota son verilmişti.

Yurda Saldırı

31 Aralık 1968 günü yurt oldukça sakindi. Yılbaşı tatili nedeniyle birçok öğrenci memleketine gitmişti. Şimdiki kuşakların bu iletişim çağında tamamen unuttukları ya da hiç bilmedikleri bir âdet vardı o yıllarda. Bayramlarda, yeni yıl arifesinde kutlama kartlarla, PTT vasıtasıyla yapılırdı. Ben de bizim yurtta kalan Mehmet Beşli'yi yanıma alıp Kızılay'da, şimdiki gökdelenin altındaki PTT şubesinden aileme yılbaşı kartı göndermek için yurttan çıkmıştım. Burada Mehmet Beşli'den biraz bahsetmek isterim. Mehmet Ünyeliydi, Ankara Hukuk'ta okuyordu, sürekli haki renkli askeri pantolon giyerdi, saçları en fazla üç numara olurdu, genellikle usturaya vurdururdu kafayı. Bazı akşamlar iç-

kiyi fazla kaçırınca yurdun önünde kaz adımlarıyla yürüyüp "ordu iktidara" diye yürüyüş kararı saydığını o dönem yurtta kalanlar hatırlayacaklardır. Özel bir nedenle Fahir Armaoğlu'nun *Siyasi Tarih* kitabını (üstelik ciltletmişti) yanında taşırdı sürekli. Her neyse; Kızılay'a yayan gidecektik. Hukuk Fakültesi'nin karşısında Şark Kıraathanesi'nin yanındaki CKMP Çankaya ilçe binasında başlarında kalpak, kalın paltolar giymiş, kalabalık bir grubu fark ettik. Kendilerine "komando ülkücü" diyen bu gençler iki gün önce Fen Fakültesi'ni basmışlardı. Hemen yurda dönüp Yusuf'u haberdar ettik. Yusuf eski Harbiyeli olduğu için hemen askeri strateji ve taktikler planladı, kantinde az sayıdaki öğrenciye hissettirmeden. Militan kadrolar baskına karşı önlemlerini aldılar. Bir süre sonra başlarında Mülkiye birinci sınıf öğrencisi Yılmaz Yalçıner ve üçüncü sınıf öğrencisi Aytekin Yıldırım olmak üzere otuz kırk kadar ülkücü Hukuk Fakültesi tarafından gelerek yurda girdiler. Taktik gereği kantinin ortasına kadar gelmelerine izin verildi. Sonra Yusuf'un savaş narasıyla saldırıya geçildi. Komandolar özel olarak tornadan geçirilmiş, üzerine üç hilal arması basılmış sopalarını çıkardılar (paltolarından). Beş on dakikalık çatışmadan sonra da kaçmak zorunda kaldılar. Dışarıda toplanıp (gelen emniyet ekibinin nezaretinde) yurdu taşladılar, SBF dekanı İlhan Unat'ın uyarılarıyla (yine polis nezaretinde / himayesinde) ilçe binalarına döndüler.

Bu olaydan sonra (fakültedeki eylemci) ülkücülerin fakülteye ve yurda gelme imkânları da kalmamıştır. Buna rağmen baskında yer alan Yılmaz Yalçıner, 8 Ocak 1969 günü bir arkadaşıyla büyük amfiye derse gelir. Bildiri dağıtırlar. Duyulur duyulmaz amfi kapıları tutulur. Galeyana gelen öğrenciler Yılmaz Yalçıner ve arkadaşını kuşatırlar. Paltosunun içinden dönerci bıçağını çıkaran Yalçıner kürsüde ders vermekte olan Muammer Aksoy'a sığınır. Muammer Hoca'nın ricalarıyla ve himayesinde sınıftan çıkar. Epey hırpalanmıştır. Dekanın odasına götürülür, sonra hastaneye gönderilir. Nasıl bir kör inanıştır, anlaması zor, aynı kişi yıllar sonra 13 Ekim 1980 günü THY uçağını üç arkadaşıyla İran'a kaçırma girişiminde bulunmuştu.

Ve İşgal

1969'un ilk aylarında AP iktidarının Mülkiye üzerindeki baskılarını artırdığını görüyoruz. Daha önce sınavsız maiyet memuru olma hakkı (İçişleri Bakanlığı'ndan Burslu İdari Şube mezunlarının kazanılmış hakkı) varken; İçişleri Bakanlığı sınav şartı koymuştu. Ayrıca Mülkiye mezunlarının muadelet denilen yani SBF müfredatında olmayan Roma hukuku gibi birkaç dersten sınava girip başarılı olmaları halinde hukuk mezunu olup avukat olma hakları da yine iktidarın getirdiği kanun değişiklikleriyle kaldırılmıştı. 20 Mart 1969 günü SBF'nde öğretim üyelerinin de katıldığı "Mülkiye'ye Yapılan Baskılar" adlı bir forum düzenlenir. Öğrenci Derneği başkanı Murat Koğacıoğlu, Dekan Prof. İlhan Unat ve öğretim üyelerinden Muammer Aksoy konuşma yaparlar.

Forum sonrası siyasi iktidarın bu oldubitti tutumunu ve baskılarını protesto amacıyla boykot oya sunulur ve süresiz boykot kararı alınır. 24 Mart günü de yine forum sonrası İçişleri Bakanlığı'na kadar bir protesto yürüyüşü yapılır. Seçilen öğrenci temsilcilerinin bakanla yaptıkları görüşmeden de bir sonuç çıkmaz.

9 Nisan 1969 günü DTCF'deki boykotu kırmak için iktidar yanlılarının ve ülkücülerin baskın yapması, olay yerine ulaşan Mülkiyeli devrimci öğrencilerin desteğiyle saldırganların kaçmak zorunda kalması gerginliği daha da artırır. O gece yarısı SBF ve Basın Yayın Yüksek Okulu devrimci öğrencilerce işgal edilir.

Yapılan ilk açıklamada SBF kurtarılmış vatan toprağı ilan edilir. İkinci bir milli kurtuluş savaşı verildiği, işgallerle birlikte farklı eylemlere de başvurulacağı açıklamada yerini bulur.

17 Nisan gece yarısına kadar (sekiz gün) süren işgalde birçok arkadaşım gibi ben de aktif görev almıştım. Vardiyalı tutulan nöbetlerde bir grubun başındaydım. Öğretim üyeleri dahil fakülteye kimse giremiyordu. Bir gün fakültenin yurt tarafındaki giriş kapısında nöbetteyken öğretim üyelerinden Nermin Abadan (benim de hocam olmuştu, çok disiplinli, lafını esirgemez bir hocamızdı) fakülteye girmek istemiş, ben "Hocam bu mümkün değil" diye tedirgin

bir biçimde engellemeye kalkınca da müthiş bir fırça yemiştim. (Kulakların çınlasın sayın hocam).

Maraş, Afşin Elbistanlı Saffet Rüştü Tekin birinci sınıf öğrencisiydi ve benim grubumdaydı. Nöbet için bizi o uyandırıyordu. Nöbete geçtikten sonra koyduysan bul Saffet'i. Akıl almaz zulalar keşfedip uykuya geçiyor, mekânın olumsuzlukları onu asla uykudan alamıyordu. Bacaklarını sürüyerek yürümesi onun bu uykucu haline eklenince hak ettiği lakabını almış, isim babası olarak ona "Sürüngen" lakabını bu işgal günlerinde ben vermiştim.

İşgalde, kapı nöbetinde (1969).

Kardeş Kavgası

Bu bölüme girerken benim dönemimin gençlik hareketine damgasını vuran Fikir Kulüpleri Federasyonu'yla ilgili kısa bir bilgilendirme yapma ihtiyacını duydum. FKF, tüm fakülte ve yüksekokulların fikir kulüplerinin üst organıydı. 3 Ocak 1956'da kurulan SBF Fikir Kulübü, 16 Aralık 1965'de kurulan FKF'nin oluşmasına öncülük edenlerdendi. 1967 yılı haziran ayında Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla feshedilen SBF Fikir Kulübü bir ay sonra SBF Sosyalist Fikir Kulübü olarak yeniden kurulmuştu.

İlk yıllarında FKF yönetimine TİP'li gençler hakim olmuşlar ve tamamıyla parti çizgisinde kalmışlardı. Dünyadaki ve ülkedeki siyasi gelişmelerin yanı sıra 1968 yılında TİP'deki eğilimler ve iç çekişmelerin de etkisiyle FKF yönetimi Milli Demokratik Devrim tezlerini benimseyen gençlere geçmiş, TİP'liler tasfiye edilmişlerdi. 1969 yılında yapılan genel kurulda FKF, Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu'na (Dev-Genç) dönüşmüştü. TİP'liler de par-

tinin gençlik örgütü gibi çalışan Sosyalist Gençlik Örgütü'nü (SGÖ) kurmuşlardı. Böylece yıllarca omuz omuza mücadele eden gençler artık saflarını ayırmışlardı.

Çoğunluğunu SBF öğrencilerinin oluşturduğu 15-20 kişilik SGÖ grubu 26 Mart 1970 günü "Toplum Polisi Kaldırılmalı" afişini fakülte duvarlarına asmak isterler. Ancak hem öğrenci derneğine hem de Fikir Kulübü yönetimine hakim olan grup afişleri astırmazlar. Tartışmalar yurt binasında devam eder ve kavgaya dönüşür. Bu tatsız olay beni çok üzmüştü ve bu kavganın tarafı olmak istememiştim. Kavga sırasında SGÖ'lü bir arkadaş yurdun önündeki balkondan düşüp yaralanmıştı. Fakülte öğrencisi ve sınıf arkadaşımız SGÖ'lü iki kadının (Şeyda ve Sevinç) korku çığlıkları ve gözyaşları bugün bile aklımdadır.

Yurt Baskını / 2

17 Mayıs 1970 Pazar günü sabahın köründe gürültülere uyandığımızda yurdun jandarma ve polis tarafından sarıldığını gördük. Birtakım olaylarla ilgili olarak aranan bazı kişilerin yurtta kaldığı istihbaratıyla arama kararı çıkarılmış ve yurt basılmıştı.

Polise duyulan güvensizlik nedeniyle yapılan görüşmelerden sonra aramayı jandarma gerçekleştirir. Oda oda dolaşıp kimlik kontrolü yaparlar. Şimdi burada ilginç bir olay aktarayım. Ben, Akın Evren ve Lokman Şahin 309 No.lu odada kalıyorduk. Lokman'ın bir bildiri nedeniyle arandığını biliyorduk. Lokman'ı alacaklardı büyük bir ihtimalle. O nedenle Lokman hazırlık yapmaya başladı. Odanın duvarlarındaki oldukça özgün (Filistin'den gelmiş) afişlere kıyamamış, öylece bırakmıştık. Neyse, bize sıra gelmişti. Odaya giren jandarmalar kimlik kontrollerini yaptılar. Dolapları, bavulları aradılar, çıkıp gittiler. Lokman arananlar listesinde değildi zahir ya da önemli zevat arasında değildi.

Başka ilginç bir olay: 306'da Nadir, Ersin ve bir kişi daha kalıyordu. Çok sivri isimler değillerdi. O odayı hallaç pamuğuna çevirmiş, yatakları bile sökmüşler. Şöyle yorumlamıştık bu olayı: 309 ile 306'yı karıştırmışlardı herhalde aramayı yapanlar. İstihbarat yanlışlığı yapmışlardı ve Lokman da bu sayede kurtulmuştu.

Bu araya Lokman'ın büyük firarını sıkıştırıp baskına devam edelim. Bu baskın sonrası Lokman için evhamlanmıştık ve Ankara'dan çıkarmaya karar verdik. Köfte Ateş'in (Fırat) vosvosuyla Eskişehir yoluna çıkardık. (O arada Ateş'in paranoyası nedeniyle araba değiştirdik bir yerde galiba). Sonra otostop yapıp bir kamyona bindirdiğimiz Lokman böylece Ankara dışına çıkmıştı.

Yurt araması bitmiş, jandarma çekilmişti. Epeyce arkadaşımız gözaltına alınmıştı. Yurda gelen Dekan İlhan Unat'ın uyarılarına rağmen toplum polisi kuşatmayı kaldırmayınca balkonlardan şişe vs atılmaya başlandı.

Polis göz yaşartıcılarla misilleme yaptı ve yurdun önünde taşlı sopalı çatışma çıktı. Bir saat süren bu çatışmada Ziya Gökalp Caddesi'ne kadar kovalandı polisler. Bazıları kasklarını düşürmüşlerdi bu kaçma kovalamada. O gün yurtta kalan SBF öğrencisinin bu direnişinin cevabının 1971'deki yurt baskınıyla nasıl alındığını göreceğiz şimdi.

Son Yurt Baskını

Ben 1970 güz dönemi mezunu olduğumdan bu baskında yoktum. Daha doğrusu İçişleri Bakanlığı'ndan, burslu okuduğumdan, tayin emri için Samsun'dan Ankara'ya gelmiştim. Mülkiyeliler Birliği'nde yemek yiyip yurdu, arkadaşlarımı ziyaret etmek istedim.

O gün (24 Ocak 1971 Pazar günü) o saatlerde polis İçişleri Bakanı'nın emriyle bir kez daha Mülkiye yurdunu kuşatmıştır. Yurtta kalanlar direnme kararı almışlardır. Kat kat savunulmaktadır yurt. Çok büyük çatışmalar yaşanmaktadır. Yurda gelen Dekan Cahit Talas polisler tarafından hırpalanır. Polis (17 Mayıs 1970 baskınının da rövanşını almak düşüncesiyle) acımasızca saldırıya geçmiştir.

Ben Kurtuluş'ta kesilen trafik yüzünden dolmuştan inmiş, fakültenin önüne kadar yürüyerek gelmiştim. Takım elbise ve kravatımla dikkat çekmemiştim. Polis kordonu yüzünden daha ileri gidememiş, fakültenin önünde kalmıştım. Hava kararmıştı. Yakaladıklarını, kız erkek ayrımı yapmadan, döve döve getirip polis otolarına bindiriyorlardı. Çoğunun kaşı gözü yarılmıştı. Bu arada milliyetçi

muhafazakâr, ülkücü kadrolar da polis nezaretinde koridor yapılarak arabalara bindirilen yaralılara fırsattan istifade saldırıyor, ellerindeki sopalarla girişiyorlardı. Olay yerine gelen Nermin Abadan hocamla (polisin gözaltına almadığı) yaralıları Tıp Fakültesi Hastanesi aciline götürmüştük.

Ertesi sabah yurda gittiğimde nasıl bir acımasızlık, gaddarlık gösterdiklerine de tanık oldu gözlerim. (Berber Turgut'a "Yurttan Yüzler" bölümünde değinmiştim).

Böylece bu son baskını da dışarıda da olsam yaşamış oldum.

Özel Okulları Protesto Yürüyüşü

1967 yılı sonlarıydı. O yılın baharında yapılan Öğrenci Derneği seçimlerini Sosyal Demokratlar kazanmıştı. Uluç Gürkan öğrenci derneği başkanı olmuştu. Başbakan Süleyman Demirel'in ağabeyi Hacı Ali Demirel Maltepe'deki ilkokul, ortaokul ve lise seviyesinde öğretim veren Yükseliş Koleji'nin devamı olarak özel yükseköğrenim kurumu niteliğindeki Yükseliş Üniversitesi'ni açmak üzereydi. 1961 Anayasası'na açıkça aykırı olan bu girişime karşı yükseköğrenim gençliği İstanbul'dan Ankara'ya bir yürüyüş düzenleme kararı aldı. Kızlı erkekli, üç yüzü aşkın üniversite öğrencisi İstanbul'dan yola çıktı. Yürüyüşün tamamı yayan yapılacaktı. SBF Öğrenci Derneği de yürüyüşe destek kararı almıştı. Ancak kadrolarında hemen hemen hiç militan olmayan Sosyal Demokratların bu işi tek başlarına becermesi mümkün görünmüyordu. Ankara'dan büyük çoğunluğu Fikir Kulübü üyeleri olmak üzere yüz yüz elli öğrenci yürüyüşe Kızılcahamam'da katılmak üzere harekete geçti. Mülkiye ve BYYO öğrencileri ciddi destek verdiler. Yürüyüşe H. Kemal Baykal'la ben de katıldım. Gündüzleri yürüyor, gece konaklama yerlerinde konaklıyorduk. İstanbul'dan yürüyenlerde (kızlar dahil) en ufak bir sızlanma duymadım, hiçbir yorgunluk alameti görmedim. Son derece kararlı ve dirençliydiler. Onlar kahvehane ve benzeri yerlerde konaklıyorlardı. Biz Ankara'dan katılanlar gece otobüs koltuklarında sabahı ediyorduk doğal olarak. İlk gün o kadar uzun mesafeyi (herhalde yirmi yirmi beş kilometre) yürümeye

alışık olmadığımızdan bacak adalelerimdeki ağrılardan uyku tutmamış, çare olarak Kapsülin sürmüştüm gece yarısı. Herhalde biraz fazla sürmüş olmalıydım, alev alev yanmaya başladı bacaklar. Baktım olacak gibi değil, otobüsten indim yola. Hani altı kaval üstü şişhane derler ya, işte o durumdaydım. Bacaklarım yanıyor, o mevsimin soğuğundan belden yukarım donuyordu. Pantolonu çıkardım. Altımda don, üstümde ceket, kazak ve de battaniye. Kızılcahamam Ankara yolunda gece yarısı volta atıyordum oldukça komik bir durumda.

Ümit Kapısız, Ferruh Çelebi, Oktay Etiman, Ersin Kayaalp, Adlan Özen, İlker, Köksal, Niyazi Ardıçoğlu, Savaş Dizdar, Kemal Baykal
(Özel Okulları Protesto Yürüyüşü, 1967).

Ümit Kapısız, Ferruh Çelebi, Oktay Etiman, Ersin Kayaalp, Adlan Özen, İlker, Kemal Mısırlıoğlu, Niyazi Ardıçoğlu, Savaş Dizdar, Uluç Gürkan (Özel Okulları Protesto Yürüyüşü, 1967).

Neyse, iki buçuk günde 70-80 kilometrelik Kızılcahamam-Ankara yürüyüşünü tamamladık. Ankara'da yürüyüşe ciddi bir destek vardı. Programda Kurtuluş Meydanı'na kadar yürünecek, orada konuşmalar yapılacak ve yürüyüş sonlanacaktı. Yağmurlu ve soğuk bir günde varmıştık Ankara'ya. Kurtuluş'a geldiğimizde yürüyüşteki coşku hayli düşmüştü.

Bu bölümü bitirirken, yıllar sonra Ankara Maarif Koleji kuralarında ismi çıkmayınca, kızımı Yükseliş Koleji'nde okutma gibi bir konumda kaldığımı utanarak hatırladığımı da itiraf etmeden geçemedim.

1967 Öğrenci Derneği Sosyalistler Grubu Adayları

S.B.F. ÖĞRENCİ DERNEĞİ
SOSYALİSTLER GURUBU ADAYLARI

Genel Kurul

Genel Kurul Başkanı : Yurdakul Alpay
Genel Kurul Başkan Yardımcıları : Vehib Borahan, Dursun Bilâ

Yönetim Kurulu

Başkan
Tuğrul Bayaz

Üçüncü Sınıf	İkinci Sınıf	Birinci Sınıf
Hale Boysal	Şerif Baykut	Cengiz Çandar
Mustafa Gündeşlioğlu	Kemal Mısırlıoğlu	Mehmet Memik
Kemal Baykal	Erdal Yavuz	Özel Tahsin
Gökçan Alkılıç - Yedek -	Murat Koğacıoğlu - Yedek -	Attillâ Atasü - Yedek -

Denet Kurulu
Başkan : Coşkun Günhan
Muammer Yiğit
Alp Orcun

Onur Kurulu
Başkan : Macit Akman
Samiye Aydar
Zerrin Ediboğlu
Tayfur Kalkan
Ömer Madra

Belediye Otobüslerine El Koyuyoruz

Benim öğrenci derneğine seçildiğim döneme (1969-70) rastgelen yerel seçimlerde Ankara Belediyesi'ni iktidardaki Adalet Partisi'nin adayı Ekrem Barlas kazanmış, bu da bir sürü olumsuz gelişmeye yol açmıştı bizim için. Kurtuluş Meydanı'na kocaman, ışıklı, camlı bir panoya aslı astarı olmadığını çok iyi bildiğimiz K. Atatürk imzalı "Kominizm Türk aleminin en büyük düşmanıdır. Her görüldüğü yerde ezilmeli" vecizesi yerleştirildi. Defalarca kırıldı. Belediyenin milliyetçi muhafazakâr yönetimi inatla yerine yenisini koydu.

Derken belediyenin, öğrenci derneklerince verilen pasoları (şebeke) geçersiz saydığı haberi ulaştı. Ankara'da o dönem Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi başta; hemen hemen tüm fakülte ve yüksekokullarda öğrenci dernekleri seçimlerini sosyalistler kazanmıştı. Belediyenin bu kararı son derece anlamlı ve düşmanca, siyasi bir karardı elbette. Yanlış hatırlamıyorsam 5 lira karşılığı öğrenciye verilen bu tanıtım aracı paso-

larla belediye otobüslerinde, maçlarda, sinemalarda, devlet tiyatrolarında, senfoni orkestrası konserlerinde vs ciddi bir indirim sağlanıyordu. Öte yandan öğrenci dernekleri hemen hemen tek gelir kaynağı olan bu pasolardan sağladığı olanağı yine sosyal amaçlı kullanıyor, ihtiyacı olan öğrenciye yurt ve yemek yardımı yapıyordu.

Binlerce öğrenci tam bilet ücreti ödeyip girdikleri sinemalarda koltuklara zarar vermeye başlayınca sinema işletmecileri belediyenin karşısında, bizim safımızda yer almak durumunda kaldılar.

Sonra otobüs operasyonları başladı. Belediye otobüslerine giren öğrenciler şoförün (muhtelif ikna yöntemleriyle) otobüsü ODTÜ, Hacettepe, Cebeci (SBF) istikametlerine yönlendirmesini rica ettiler. Şoförlerin hemen hemen tümü bu ricayı kırmayıp otobüslerini bu istikametlere çevirdiler ve kontak kapatıp yurt kantinlerinde çayımızı içip istirahata çekildiler. Üç üniversite adeta yarışa girmişti, kimin otobüsü daha çok diye. Ben SBF ile Hukuk Fakültesi arasına dizilmiş yirmiyi aşkın otobüs saymıştım. Zayiat vermemiştik. Sadece BYYO'dan üç arkadaş gözaltına alınmış ve tutuklanmıştı. Gerçi belediye otobüslerinden başka seçeneği olmayan Ankara halkını mağdur etmiştik ama belediyenin bu siyasi salvosunu da karşılamak, yanıtsız bırakmamak zorundaydık.

O günlerde (bir taraftan tiyatro, bir taraftan okul, dernek işleri, saç sakalımın birbirine karıştığı bir dönemde) yurtta yorgun argın uyurken odaya gelen Sürüngen Saffet uyandırdı ve TRT'den röportaj için gelenler olduğunu söyledi. Öğrenci Derneği'nde benden başkası yokmuş. O dağınık halimle aşağı indim. Spor salonunun yanında, bahçede kameranın karşısına geçtim. Neden otobüslere el koyduğumuz sorusuna karşı "İşbirlikçi belediye" diye başlayan kısa bir nutuk irat ettim. Odama döndüm ve uyudum.

Akşam bir kahvede (henüz televizyon yoktu yurtta) haberleri izlerken ekranda gördüm kendimi, devrimci nutkumu irat ederken. Kahvede televizyon izleyenlerin bakışlarını üzerimde hissettim bir anda. Suç teşkil edebilecek laflar etmiştim. Kahveden çıktım hemen. Doğru Küçükesat'ta ablamın nişanlısının evine gittim. Bir hafta çıkmadım evden.

Sonra arayan soran olmadığını anlayınca döndüm yurda. Yalnız şöyle bir sıkıntı yaşadım. O günlerde Samsun'dan Ankara'ya misafir gelmiş bir akrabam tesadüfen beni televizyonda görmüş. Samsun'a dönünce de yemeden içmeden bizim eve gidip anama babama "Sizin oğlan eşkıya olmuş, anarşik (!) olmuş" diye bir münasebetsizlik etmiş. Bizimkiler telaşa düşmüş, "Okulu bırakıp gelsin" diye haber göndermişlerdi.

Sonuçta belediye meclisi kararını geri almak, iptal etmek zorunda kalmış, bu iş de böylece bitmişti. Bu da böyle bir anı olarak kaldı bende.

Basın Yayın Komünü

Basın Yayın Yüksek Okulu 1965-66 öğrenim yılında SBF'ye bağlı bir yüksekokul olarak açıldı. Uzun yıllar sonra İletişim Fakültesi'ne dönüştü. Yurtta kalanların çoğunu tanırım. Yurda çok yakın olduğu için (yirmi adım mesafede) SBF'den daha çok uğrardım. "Sahne SBF"nin çalışmalarına katılanlarla, Fikir Kulübü üyesi olanlarla çok daha samimiydik tabii. Örneğin Süleyman Coşkun (Faşist Süleyman), Levent Ersin, Bumin Güneri, Mehmet Aktan çok yakın dostlarım oldu. Faruk Kalkan, Tayyar, Uçman Sungur, Ateş (Yüzbaşı), Çetin Çiğdem, Cihan çeşitli vesilelerle sohbetlerimiz olan isimlerdi.

Bunların dışında başta Aktan İnce olmak üzere militan bir kadro oluştu iki üç yıl içinde. Erhan (Ciğerim), Mustafa Kuseyri ve Fevzi, Hukuk Fakültesi öğrencileriydi. Uzun Feyyaz, Ayhan Sağocak, Olcay-Orhan Girgiç kardeşler, Mujik Özkan, Hikmet Çiçek, Bonzo Melih, Ertan, Nejat, Ayaşlı Yaşar, Aydın Çubukçu, (Keyko) Niyazi o dönemin siyasi hareketinde hazır kıta gibiydiler. Yakınlığımızdan ötürü çoğu tarafından "Dayı" diye anıldım. Bir tek benden bir iki yaş küçük Bonzo Melih "Baba" diye seslenirdi bana. (Hâlâ devam ediyor baba oğul muhabbeti).

Bu grup özellikle teksir, serigrafi işlerinde çok pratikti. Bütün yürüyüşlerde, mitinglerde, kavgalı dövüşlü çatışmalarda hep omuz omuza sırt sırtalardı devrimci yoldaşlarıyla. Neredeyse yirmi dört saat birlikteydiler. Zamanla Basın

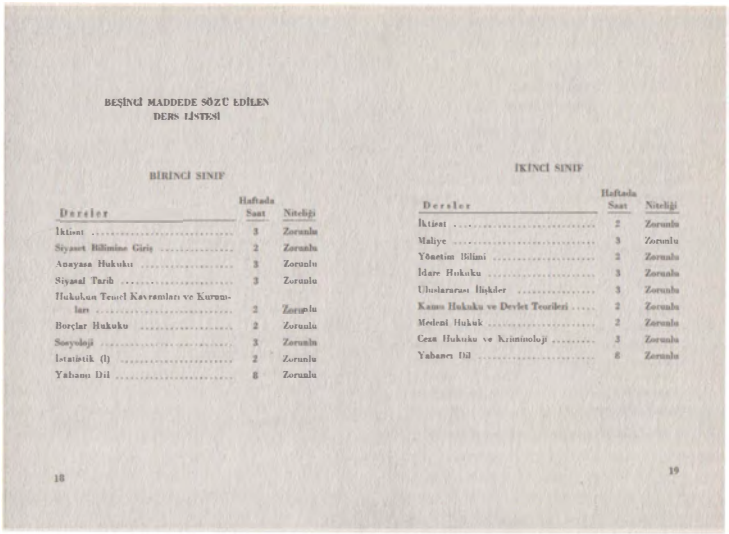
Yayın Komünü'ne çıktı adları. Komün yaşamın gerektirdiği biçimde günlük yaşamlarını düzenliyorlardı. Okulun bodrumunu yatakhane (koğuş) olarak kullanma kararı almışlar. Bize de yardımcı olma görevi düşmüştü tabii. Benim ayağımın alçıda olduğu günlerdeydi. Erkete olarak katkıda bulunacaktım operasyona. Operasyon dediğim, gece yarısı yurttan (Köpekköy'e bakan taraftan) birkaç yatağı (somyasıyla) iplerle aşağı sarkıtmak ve hemen yanı başımızdaki Basın Yayın'a nakletmekti. Elbette bu (sirkat) eylemde yurdun gece bekçilerini atlatmak gerekiyordu. Sanırım bir veya iki yatağı indirmiştik. Üçüncüsünde gece bekçisine yakalandık. İsmi bende mahfuz yakın bir arkadaşımızla (şimdi kim olduğunu hatırlamadığım) bir arkadaş yatağı Basın Yayın'a taşırlarken cürmü meşhut (suçüstü) halinde yakalandılar. Olay Fakülte Disiplin Kurulu'na gitmeden kapatıldı. Yoksa en azından geçici uzaklaştırma cezası söz konusuydu yakalanan arkadaşlarımız için.

Basın Yayın Komünü 1970-71'den sonra (Aktancılar olarak) siyasi eylemlerini sürdürdü. Mustafa Kuseyri daha 1970 Mayıs'ında kaza kurşunuyla ayrılmıştı bu dünyadan. Niyazi bir çatışmada öldü. Bir kısmı hapislerde uzun yıllarını geçirdi. Aktan yurtdışına gitti. Bu bölümde onları analım istedim.

Uzun Feyyaz'la yaşanan komik bir olayı aktararak bitireyim. Feyyaz iki metreye yakın boyuyla tanınan, bilinen bir arkadaşımızdı. Bir ara gözden kayboldu. Aranıyor diye duymuştuk ve günlerden bir gün çıkageldi yurda. Arandığını söyledi. Yalnız bir garabet söz konusuydu. O uzun Feyyaz tebdil-i kıyafet dolanıyordu sözümona. Nasıl mı? Saçlarını kızıla boyatmıştı!..

Fakülte Yılları

Bu bölüme 1967 Mayıs'ında yürürlüğe giren "SBF Lisans Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"yle düzenlenmiş ders listeleriyle başlamak, anılarımızı canlandırma, kırk beş, elli yıl öncesi SBF'deki günlerimizi anma anlamında hoş olur diye düşündüm.

BEŞİNCİ MADDEDE SÖZÜ EDİLEN
DERS LİSTESİ

BİRİNCİ SINIF

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
İktisat	3	Zorunlu
Siyaset Bilimine Giriş	2	Zorunlu
Anayasa Hukuku	3	Zorunlu
Siyasal Tarih	3	Zorunlu
Hukukun Temel Kavramları ve Kurumları	2	Zorunlu
Borçlar Hukuku	2	Zorunlu
Sosyoloji	3	Zorunlu
İstatistik (I)	2	Zorunlu
Yabancı Dil	6	Zorunlu

18

İKİNCİ SINIF

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
İktisat	2	Zorunlu
Maliye	3	Zorunlu
Yönetim Bilimi	2	Zorunlu
İdare Hukuku	3	Zorunlu
Uluslararası İlişkiler	3	Zorunlu
Kamu Hukuku ve Devlet Teorileri	2	Zorunlu
Medeni Hukuk	2	Zorunlu
Ceza Hukuku ve Kriminoloji	3	Zorunlu
Yabancı Dil	6	Zorunlu

19

ÜÇÜNCÜ SINIF

İktisat ve Maliye Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
İktisadî Düşünceler Tarihi	2	Zorunlu
Mikro İktisat	2	Zorunlu
Makro İktisat	2	Zorunlu
Maliye	2	Zorunlu
Millî Muhasebe ve Endüstrilerarası İlişkiler	2	Zorunlu
Muhasebe	2	Zorunlu
İktisadî Sistemler	2	Zorunlu
Ticaret Hukuku	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Matematik	2	Seçimlik
İstatistik (II)	2	Seçimlik
İşletme İktisadı (I)	2	Seçimlik
İktisat Tarihi	2	Seçimlik
Uluslararası Politika	2	Seçimlik
Temel Haklar ve Özgürlükler	2	Seçimlik

DÖRDÜNCÜ SINIF

İktisat ve Maliye Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
İktisadî Büyüme ve Kalkınma Teorileri	2	Zorunlu
Uluslararası İktisat	2	Zorunlu
Sosyal Siyaset ve İş Hukuku	3	Zorunlu
Maliye Politikası	2	Zorunlu
Planlama Teknikleri	2	Zorunlu
Türkiye İktisadı	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Ekonometri	2	Seçimlik
Para, Banka Teorileri ve Politikaları	2	Seçimlik
Zirai İktisat	2	Seçimlik
Uluslararası İktisadî Kuruluşlar ve Birleşmeler	2	Seçimlik
Türk Vergi Hukuku	2	Seçimlik
Banka ve Sigorta Hukuku	2	Seçimlik
Mahallî İdareler	2	Seçimlik
İşletme İktisadı (II)	2	Seçimlik

ÜÇÜNCÜ SINIF

İşletmecilik Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
İşletme Hukuku	3	Zorunlu
Muhasebe (I)	4	Zorunlu
İşletme Matematiği ve İstatistiği	2	Zorunlu
İşletme İktisadı (I)	2	Zorunlu
Mikro İktisat	2	Zorunlu
İktisadî Düşünceler Tarihi	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Matematik (*)	2	Seçimlik
İşletme Finansmanı	2	Seçimlik
Personel İdaresi	2	Seçimlik
Millî Muhasebe ve Endüstrilerarası İlişkiler	2	Seçimlik
İstatistik (II) (*)	2	Seçimlik
Kamu İktisadî Teşebbüsleri	2	Seçimlik

(*) Bu dersler bir dönemde (Haftada) 4 saat olarak da okutulabilir.

DÖRDÜNCÜ SINIF

İşletmecilik Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
Muhasebe (II)	2	Zorunlu
Marketing	2	Zorunlu
İşletme İktisadı (II)	2	Zorunlu
Revizyon ve İşletme Analizi	2	Zorunlu
Sosyal Siyaset ve İş Hukuku	3	Zorunlu
Uluslararası İktisat	2	Zorunlu
Türkiye İktisadı	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Yöneticiler İçin Muhasebe	2	Seçimlik
Banka ve Sigorta Hukuku	2	Seçimlik
Sanayi İşletmeciliği	2	Seçimlik
Planlama Teknikleri	2	Seçimlik
Örgüt ve Yöntem	2	Seçimlik
Maliye Politikası	2	Seçimlik

ÜÇÜNCÜ SINIF

Siyaset ve İdare Bilimleri Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
İktisadî Düşünceler Tarihi	2	Zorunlu
İdare Hukuku	2	Zorunlu
Maliye	2	Zorunlu
Siyasal Rejimler ve Devlet Sistemleri	2	Zorunlu
Temel Haklar ve Özgürlükler	2	Zorunlu
Siyasal Davranış	2	Zorunlu
Sosyal Bilimler Metodolojisi	2	Zorunlu
Türk Siyasal Hayatı (I)	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Ceza Yargılama Hukuku	2	Seçimlik
Devletler Husust Hukuku	2	Seçimlik
Makro İktisat	2	Seçimlik
İktisadî Sistemler	2	Seçimlik
Nüfus ve Yerleşme Coğrafyası	2	Seçimlik
Uluslararası Politika	2	Seçimlik

DÖRDÜNCÜ SINIF

Siyaset ve İdare Bilimleri Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
Sosyal Siyaset ve İş Hukuku	3	Zorunlu
Şehircilik	2	Zorunlu
İdare Hukuku	2	Zorunlu
Yönetim Bilimi	2	Zorunlu
Türk Siyasal Hayatı (II)	2	Zorunlu
Mahallî İdareler	2	Zorunlu
Siyasal Fikirler Tarihi	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Türkiye'nin Sosyal Yapısı	2	Seçimlik
İktisadî, Sosyal ve Siyasal Gelişim	2	Seçimlik
Örgüt ve Yönetim	2	Seçimlik
Türk İye İktisadı	2	Seçimlik
Türk İdare Tarihi	2	Seçimlik
Çağdaş Siyasal Akımlar	2	Seçimlik

ÜÇÜNCÜ SINIF

Uluslararası İlişkiler Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
Uluslararası Politika	2	Zorunlu
Siyasal Tarih (I)	2	Zorunlu
İktisadî Düşünceler Tarihi	2	Zorunlu
Devletler Hukuku	2	Zorunlu
Devletler Husust Hukuku	2	Zorunlu
Türk Siyasal Hayatı (I)	2	Zorunlu
Siyasal Rejimler ve Devlet Sistemleri	2	Zorunlu
Makro İktisat	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Sosyal Bilimler Metodolojisi	2	Seçimlik
Bölgesel Politika (I)	2	Seçimlik
İktisat Tarihi	2	Seçimlik
İktisadî Sistemler	2	Seçimlik
Maliye	2	Seçimlik
Temel Haklar ve Özgürlükler	2	Seçimlik
Siyasal Davranış	2	Seçimlik

DÖRDÜNCÜ SINIF

Uluslararası İlişkiler Bölümü

Dersler	Haftada Saat	Niteliği
Siyasal Tarih (II)	2	Zorunlu
Devletler Hukuku	3	Zorunlu
Devletler Husust Hukuku	2	Zorunlu
Türkiye İktisadı	2	Zorunlu
Uluslararası İktisat	2	Zorunlu
Türk Siyasal Hayatı (II)	2	Zorunlu
Türk Dış Politikası	2	Zorunlu
Seminer	2	Zorunlu
Yabancı Dil	5	Zorunlu
Uluslararası Teşkilâtlanma	2	Seçimlik
Sosyal Siyaset ve İş Hukuku	3	Seçimlik
İktisadî Büyüme ve Kalkınma Teorileri	2	Seçimlik
Türkiye'nin Sosyal Yapısı	2	Seçimlik
Çağdaş Siyasal Akımlar	2	Seçimlik
Bölgesel Politika (II)	2	Seçimlik
Siyasal Fikirler Tarihi	2	Seçimlik

Hadi şimdi de 1964-70 dönemi öğretim kadrosunu da (bazıları bu dünyadan göç etti gitti) şöyle bir hatırlayıp analım hocalarımızı (Unuttuklarım için bağışlanma dileğiyle):

Nermin Abadan, Yavuz Abadan, Muammer Aksoy, Reşat Aktan, Fahir Armaoğlu, A. Suat Bilge, Bülent Daver, Cumhur Ferman, Feyyaz Gölcüklü, Mehmet Gönlübol, Şeref Gözübüyük, Turan Güneş, Bedri Gürsoy, Aziz Köklü, Seha L. Meray, Cemal Mıhçıoğlu, S. Kemal Mimaroğlu, Safa Reisoğlu, Bahri Savcı, Mümtaz Soysal, Cahit Talas, İsmail Türk, Besim Üstünel, İlhan Unat, İbrahim Yasa, Fehmi Yavuz, Mazhar Hiçşaşmaz, Aydın Yalçın, Bilsay Kuruç, Burhan Köni, Sadun Aren, Şerif Mardin, Sami Öngör, Vahdet Aydın, Tuncer Bulutay, Ahmet Demir, Cevat Geray, H. Yılmaz Günal, Ruşen Y. Keleş, İlhan Öztrak, Cem Sar, Mehmet Selik, Necdet Serin, Taner Timur, Mete Tunçay, Orhan Türkay, Özhan Uluatam, Haluk Ülman, Hafize Üren Arsan, Nuri Umman, Oral Sander, Türkkaya Ataöv, Güney Devren, Hasan Ersel, Kurthan Fişek, Ömer Madra, Baskın Oran, Oğuz Öner, Erden Öney, Yahya S. Tezel, Ahmet N. Yücekök, Ümit Hassan, Pars Esin, Güneri Akalın, Latif Çakıcı, Müslim Özbalkan, Cenap Rıza Nuhrat, Yüksel Ersoy, Özer Ozankaya, Cüneyt Akalın, Erdoğan Güçbilmez, Beşir Hamitoğulları, Çelik Aruoba, Uğur Korum, Gündüz Ökçün, Alpaslan Işıklı, Oğuz Onaran, Yılmaz Akyüz, Cem Eroğul, Ünsal Oskay, Turgut Tan, Duygu Sezer, Deniz Baykal.

Gelelim neredeyse yarım yüzyıldır belleğimde kalmış ilginç olaylara…

Fakültede İlk Gün

1964-65 öğrenim yılının ilk günüydü. Ekim ayının ikinci pazartesi günü (12 Ekim 1964). Ben iki gün önce yurda yerleşmiştim. Ancak cumartesi ve pazar günlerimi mezun olduğum Giresun Lisesi'nden arkadaşlarımla, Ankara kazan biz kepçe, Dikimevi, Ulus, Gençlik Parkı, Sıhhiye, Kızılay, orada burada geçirmiş, Giresun ağzıyla alabaşlık yapmıştık. Pazartesi sabah 8.30'da ilk derse girecektik, 7.30 gibi uyandım. Tıraş oldum, giyindim, kantine inip poğaça ve

çaydan ibaret kahvaltımı yaptım. Sabah kalktığımda odada hiç kimse yoktu, yurt da kantin de sakindi. O an bunlar benim ilgimi fazla çekmedi. Yurttan çıkıp altmış yetmiş metre ileride fakülte binasına sakin, telaşsız adımlarla yürüdüm. Bildiğim birkaç duayı okudum içimden ve bismillah deyip sağ ayağımı attım fakültenin yurt tarafındaki giriş kapısında içeri. Birinci kat (giriş katı), beş on adım ileri, sağa dön, yirmi beş otuz adım, sağa dön, beş on adım ve birinci sınıfın giriş kapısı ve bismillah ve sağ adımla girdim sınıfa.

Sınıfın giriş kapısı arkadandı. Unutmadan yazayım, o yıl Mülkiye'ye iki yüz elli öğrenci alınmıştı. (İlk sırada 2412 numaralı Ömer Kürkçüoğlu vardı. Benim numaram 2468'di). Harbiye'den gelenler ve Kıbrıs kontenjanından gelenlerle üç yüzü buluyorduk. Bir de iki yıllıkları eklersek birinci sınıfın mevcudu neredeyse dört yüz kişiyi aşıyordu. Sınıfın girişinin üstündeki balkonu da dikkate alırsak fiziki anlamda bu sayıdaki öğrenciye yeterdi. Sınıf dolmuştu. Hele kürsüye yakın ön sıralarda bir tek iskemle bile boş değildi. Orta sıralar da öyle. Arkada ve yukarıda balkonun arka sıralarında oturacak az sayıda boş iskemle kalmıştı. Dersin başlamasına yarım saat vardı. Bendeki aymazlığa bakın, meğer şöyle bir adet varmış birinci sınıfta; ilk gün sabahın köründe, yani 4'te 5'te kalkıp yer kaparmış birinci sınıf öğrencileri. E ben cumartesi pazarı harcarken bu garip adetlerden habersiz kalmıştım. Sabah kalktığımda odanın neden boş olduğunu, yurttaki ve kantindeki tenhalığı o an anlayabilmiştim. Erkenden gelmiş, iskemleleri sahiplenmiş, kolçaklara ya da iskemle arkalarına bantladıkları kâğıtlara da mülkiyetlerini göstermek isterlermiş gibi isimlerini yazmışlardı koltuk sahipleri. Şu ya da bu nedenle boş duran koltuklara hem komşu koltuk sahipleri hem de bu mülkiyet tabelaları bekçilik ediyorlardı.

Artık aymazlığıma öfkem mi, bu tür fırsatçılığa isyanım mı, her neyse, beni ateşledi. Adap dışı bir tavra zorladım kendimi. El koyacaktım müsait ve münasip bulduğum bir iskemleye. Ön sıraları çok da önemsemedim. Ortalarda, kürsüdeki hocamızı duyup izleyebileceğimiz konumda bir boş iskemleyi gözüme kestirdim. Boş derken sahibi muhtemelen kısa bir süre sonra gelebilecek, kolçağında büyük

harflerle Baskın Oran yazan bir kâğıt yapıştırılmış bir iskemleydi bu. Büyük bir patavatsızlıkla oturdum. Kâğıdı yırttım attım yere ve yerleştim iskemleme. Yandaki iskemle sahipleri şaşkınlıklarını yendiler çok kısa sürede. (Kimlerdi onlar derseniz hatırladıklarımı sayayım, tabii sonra arkadaş olduk çoğuyla: Mehmet Ali Kılıçbay, Canset Oral, Süleyman Sözen, Çetin Karahan, Atanur İlgüy, Yılmaz Esmer). Kardeş, arkadaş, oranın sahibi var, ayıp oluyor gibi çeşitli tonlarda yükselen itirazları, uyarıları duymazdan geldim. Bir iki dakika sonra başıma dikilen temiz yüzlü, kibar bir arkadaşın uyarısına muhatap oldum. Baskın Oran'dı bu arkadaş.

"Kardeşim kalkar mısın oradan?"

Yavuz hırsızın ev sahibini bastırması kabilinden yanıtım hazırdı.

"Niye, tapulu mülkün mü burası!"

"Adama bak yahu. Bak kardeşim, ben sabah 5'te gelip tuttum bu yeri. Dağdan gelmiş bağdakini kovuyor sanki."

Bir kere ok yaydan çıkmıştı. Altında kalacak değildik herhalde. Edepsizliği ele almıştım.

"Lan nereden kardeşin oluyorum senin! Kalkmasaydın yerinden. Ben burada oturacağım. Gel kaldır..."

İş kaba kuvvete kalmıştı. Hoş öyle güçlü kuvvetli, dövüşken biri değildim. Ama ne çıkarsa bahtımızaydı artık. Pilavdan dönenin kaşığı kırılsındı.

Baskın'dan davetiye geldi;

"Dışarıya çıksana sen!"

Ayaklandım. Hem dershanenin giriş kapısına doğru yan yana yürüyor hem atışıyorduk. Gözdağı vermek miydi muradım bilmiyorum, ama bilinçsiz bir şekilde ceketimi ve kol saatimi çıkardığımı hatırlıyorum.

Kapıdan çıktığımızda kavgada ilk vuran kazanır hesabıyla yumruk atmaya hazırlanıyordum ki olaya müdahil olan dört beş sınıf arkadaşı (kimlerdi hiç hatırlamıyorum şimdi) "Ayıp oluyor arkadaşlar, ne yapıyorsunuz siz" türünden uyarılarla araya girdiler.

Baskın'a şöyle bir çözüm sundum: Tamam ben haksızdım ama bir iki gün oturup sonra iskemlesini bırakacaktım ona, prestijimi kurtarmaya dönük bir hesaptı bu. O da itiraz

etmedi. Böylece ilk iki gün o iskemlede oturduktan sonra Baskın'a bıraktım.

Fakültede genellikle derslere devam mecburiyeti yoktu. Hele dört yüz kişilik bir sınıfta yoklama yapmak imkansızdı. İki yıl okuduğum birinci sınıfta (on ayrı ders vardı müfredatta), toplasanız en çok otuz derse girmişimdir. Zaten birinci sınıfta dersliğin dolu olduğu anlar nadirdi. Bu nadir anlar, ilk günler ve Mümtaz Soysal'ın "Anayasa'ya Giriş" derslerinden ibaretti.

Bu olaydan sonra (lakabım serseriye çıkmıştı) bir süre, benim gibi yurtta beşinci katta kalan Baskın'ın beni kızdırmak için "Hamsi" diye bağırıp odasına kaçtığını, benim de onu kovalayıp (içeriden kilitlediği için) kapısını yumruklayıp küfürler ettiğimi hatırlıyorum. Ne dersin Baskın, senin de anılarında kaldı mı bu fotoğraflar?

İşte Baskın'la böyle başladı arkadaşlığımız, dostlukla sürdü gitti, bu günlere ulaştı.

Aklıma gelmişken ekleyeyim, Baskın'la bir de kader ortaklığımız var. 1967'de Kıbrıs arabulucusu Cyrus Vance Ankara'ya gelecekti. Esenboğa devrimci, ilerici, yurtsever öğrenciler tarafından ABD emperyalizmini protesto amaçlı işgal edilince uçağı Mürted'e (askeri havaalanına) inmek zorunda kalmıştı.

Protestolar Kızılay'da (ABD Haberler Merkezi), Yenişehir'de (Tuslog), Sıhhiye'de (Pan Amerikan) sürüp gitti akşama kadar. Dönemin (bizim fruko diye adlandırdığımız) toplum polisinin (müdürleri 1952 Mülkiye mezunu Erdoğan Alıveren'di) gözaltına aldıkları arasında benden başka Mülkiyeli Baskın Oran, Tuğrul Eryılmaz, Gürsen Yalçın, Bülent Soylan, Erol Karadağ ve Basın Yayın'dan Bilgi'yi hatırlıyorum. Hukuk'tan Yavuz Gökmen, ODTÜ'den Taylan Özgür, Yusuf Aslan da vardı. Toplam yirmi beş otuz kişi Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na göre sorgulanıp yargılandık.

Yargıç Yozgatlı İsmail Köylüoğlu'nun daha sonra, ilk genel seçimde Adalet Partisi'nden milletvekili olduğunu da aklımdayken yazayım.

Birkaç yıl sürdü muhakeme safhası. Çoğu beraat etmişti. Sonuçta Baskın, ben ve bir iki kişiye yedi ay hapis cezası

verilmişti. Sonra Yargıtay'da temyiz edildi. Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulu'na kadar gitti. Ben nihai hüküm verildiğinde mezun olmuş ve Samsun valiliği emrinde maiyet memuru yetkisiyle görev yapıyordum. Baskın 1968'de mezun olmuştu, Mülkiye'de Siyasi Tarih Kürsüsü asistanıydı. Yedi aylık mahkûmiyet onaylanınca yasaya göre kamu görevi yapamaz duruma düşmüştük, görevimize son verilmişti. 1974'deki genel afla Baskın tekrar fakülteye döndü. Bense kamuda görev verilmediğinden, mecburen özel sektörün insafına kaldım.

Birinci sınıfta 1965 Mart'ında ara sınavlar yapılıyordu. O zamanki yönetmeliğe göre gördüğümüz on ders için kura çekilecek, kura sonucuna istinaden, sınıftaki numaralarına göre ona bölünmüş gruplar sınava girecekti. Hemen hemen öğrencilerin tamamı Fahir Armaoğlu'nun okuttuğu "Siyasi Tarih" çıkmasın diye dua ediyordu. Ve Ömer Kürkçüoğlu ilk otuz öğrenci adına kura çekmişti. Evet, birinci grup Siyasi Tarih'i çekmişti. Diğer dokuz grupta yer alanlar bu sonucu büyük bir coşkuyla alkışlamıştı, tabii ilk otuza girenler de homurtularla. Ben ikinci gruptaydım. Bize İbrahim Yasa'nın okuttuğu Sosyoloji / Metodoloji çıkmıştı.

Doğru dürüst hazırlanmadığım, çalışmadığım halde 8,5 almam (gerçi bu avantajı kullanamadım ve o yıl sınıfta kaldım) keyifle hatırladığım bir anı olarak kalmış bende.

Birinci sınıfta en çok ilgi "Anayasa Hukuku" dersineydi. Mümtaz Soysal hocamızın derslerinde sınıfta yer bulmakta zorluk çekerdik. Çünkü fakülte dışından, örneğin Hukuk Fakültesi'nden, hatta İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden gelip hocamızı dinleyen hayli öğrenci olurdu sınıfta. Mümtaz Hoca ders anlatırken kesin bir sessizlik beklerdi öğrenciden. Arka arkaya iki saatlik dersinin olduğu bir gün o sessizlik nasılsa sağlanamamış, Mümtaz Hoca iki saat boyunca ağzını açıp tek kelime etmemiş ve ders bitiminde çıkıp gitmişti sınıftan.

O dönem birinci sınıfta okutulan (sonraları müfredattan çıkarılan) "Siyasi Coğrafya" dersinin hocası (hatırlamaya çalışın, liselerde okutulan coğrafya derslerinin kitap yazarıydı da) Sami Öngör'dü. Koca sınıfta ilk iki üç sıra ya dolar ya dolmazdı. Dersi takip edenler tahmin edebileceği-

niz gibi derste not tutan inek öğrencilerden ibaretti. Bu ilgisizlik hem dersten hem de hocasından kaynaklanıyordu.

Neyse, yine bir gün programa göre "Anayasa Hukuku" dersi vardı. Sınıf hıncahınç doluydu elbette. Derken sınıfa Sami Öngör hocamız girdi. (Herhalde Mümtaz Hoca'nın önemli bir işi varmış, aralarında ders sırasını değiştirmişler). Meseleyi zar zor anlayabilmiştik. Sami Öngör hocamız kürsüye doğru ilerlerken sınıf hızla boşalmış ve o kürsüye ulaştığında sınıfta en öndeki iki üç sırada oturan inek sıfatını kazanmış öğrenciler dışında kimse kalmamıştı.

Tüllabın sevgililerinden Sadun Aren "İktisat" dersine girerdi, birinci sınıfta "İstatistik" dersine de giriyordu. Tuncer Bulutay henüz asistanlık statüsünde olduğundan ders verme yetkisi yoktu. İktisat profesörü Sadun Hocamız Tuncer Bulutay'ı da yanına alır, dersin bir yerinde Tuncer Hoca'ya devrederdi yerini.

Prof. Bülent Daver nevi şahsına münhasır, kıyamet bekârı bir hocamızdı. Kız öğrencilere mültefitti. Âdem taifesineyse oldukça mesafeliydi. Notu da Fahir Hoca gibi kıttı. Dersler eğlenceli geçerdi. Bir gün herhalde fazla kızdırmış olacağız ki elindeki mikrofonu salona hınçla (galiba hoş olmayan ifadeler de kullanarak) fırlatıvermişti.

İlginç bir tip olarak Beşir Hamitoğulları kalmış aklımda. İki dirhem bir çekirdek, çok şık giyinirdi. (Giyim konusunda Şerif Mardin ilk sıradaydı bana göre). Bir sınavda denetçi (değnekçi) olarak görev almıştı da (sınavlarda izin verilmesi halinde sigara içebiliyorduk biz tiryakiler) sigara için ısrarlı taleplere kayıtsız kalamamış, diğer denetçilerle sert bir tartışmaya girmiş, bize izin vermekle kalmamış, kendisi de gümüş tabakasından çıkardığı sigarasını bir güzel tellendirmişti.

Biz tembel talebeler Haziran sınavlarına bir hafta kala yalvar yakar ders notlarını bulup buluşturur, koca bir yılı bir haftada telafi edebilmek için ders notlarına, kitaplara, teksirlere gömerdik kafamızı, Fosfostimol gibi uyarıcılarla uykuyu yenmeye çalışarak. Ben Haziran sınavlarında (uyarıcılara rağmen) düşüp bayılmıştım.

Birinci sınıfta iki yıllıktım. Üssü mizan denilen garabetle baş edememiş, güz dönemine kalmıştım yine. (Zaten altı

yılda Haziran döneminde sınıf geçme başarım olmadı hiç, kavuncu taifesinden oldum hep). Son hakkımızdı. Yani ya ikinci sınıfa geçecektim ya da elveda idealler, elveda kaymakamlık deyip belge alıp ayrılacaktım okuldan.

İstatistik sınavına girmiştik. Çok iyi hazırlanmıştım. Soru kâğıtları dağıtıldı. 10'luk sorulardı bunlar benim için. Tam arkamdaki koltukta Adana Kozanlı yakın arkadaşlarımdan Gâvur Ali oturuyordu. Aynı konumdaydık, yani o da iki yıllıktı ve son hakkına giriyordu. Sınava birlikte hazırlanmıştık ama Ali kendine çok güvensizdi. İlk iki soruyu yanıtlamış ve son soruya gelmiştim. Baktım Ali kıvranıyor, yardım bekliyor. Kâğıdımı okuyabileceği şekilde, biraz yana çektim gövdemi. Ben son soruyu yanıtlamaya başlamıştım ki bir el kâğıdımı önümden kapmaya kalktı. Bu el daha bir yıllık asistan, sınav denetimcilerinden Güneri'nin eliydi. "Sen kopya veriyorsun, ver kâğıdını." "Ne oluyoruz" diye önce telaşlandım sonra celallendim.

Kâğıdı almasının mümkün olmadığını ve benim (haklı) öfkemi görünce numaramı yazdı bir kâğıda, "Sen görürsün" gibi tehditkâr bir tavırla. Sinirim boşalmıştı. Belge alıp okuldan atılmam söz konusuydu. Elim ayağım titriyordu. Fırladım, kürsüdeki baş denetmen Alpaslan Işıklı hocamıza "Ne yapmak istiyor bu adam" mealinde laflarla Güneri'den yakındım.

O beni teskin etmeye, hiçbir şey olmamış gibi davranıp soruları cevaplandırmam için iknaya çalıştı. Ancak tek satır yazacak moral kalmamıştı bende. Kısa bir süre oturdum yerime. Sonra (daha on on beş dakikalık bir sürem olmasına rağmen) kâğıdımı teslim ettim. Sınıftan çıkarken de Güneri'yi tehdidi ihmal etmedim tabii. Öyle ya, adam benim geleceğimle oynuyordu. Sınıf kapısının önünde sınavın bitmesini bekliyordum. Niyetim kötüydü. Madem ben belge alacaktım, namım yürümeli, bu anlayışsız izansız hocalara da ders olarak ismim anılmalıydı Mülkiye tarihinde. Sınıf boşalmıştı. Güneri, Alpaslan Hoca'nın arkasına sığınmış büyük bir korkuyla geliyordu. Kapıdan çıkar çıkmaz hamle etmiştim ki Alpaslan Hoca araya girdi:

"Savaş delilik yapma. Bak işte, senin numaranı yazdığı kâğıdı aldım elinden. İşte yırtıyorum gözlerinin önünde.

Mesele bitmiştir." deyip beni engelledi. Geriye işte böyle kötü bir anı kaldı.

"Sınavlar-Kopyalar" bölümü tasarı olarak kalmış, genç kuşaklara kötü örnek olmamak için yazılmamıştır. Yalnız Piç Hasan'ı, Kel Ertan'ı, Gacocu Mehmet'i bu hususta temayüz etmiş isimler olarak analım.

Son sınıfta üssü mizan not açığımızı kapatmak için Ahmet Demir hocamızın (seçimli) dersinin tercih edilmesinin karşılığı; bu notu bol, talebe babası hocamızın fakültedeki odasının duvarlarında büyük bir keyifle sergilediği gemi maketlerine ilgi göstermekten ibaretti sadece, bilenler bilir.

Seha Meray, Turan Güneş, Yavuz Abadan da tüllabın gözdelerindendi. Şimdi gelelim Tahsin Bekir Balta hocamıza...

Ben üçüncü ve dördüncü sınıflarda (ne çok meşgalem vardı) çok az derse girdim. Örneğin sınıfta yoklama yapan ender hocalarımızdan Cemal Mıhçıoğlu'nun dersine giriyordum mecburiyetten. Tahsin Bekir Balta hocamız "İdare Hukuku" denince hemen Sıddık Sami Onar'la birlikte anılan olağanüstü bir değerdi. Yalnız çok ciddi bir sorun vardı. Ders kaçırmayan inek tüllab için, iki üç yabancı dili kusursuzca konuşan hocamızın Türkçe'sini anlamak mümkün değildi. Rize Pazarlı laz hocamız tabii laz aksanıyla konuşup ders anlatıyordu. Ben Artvinli olduğum için (biliyorsunuz, Artvin'in Hopa ve Arhavi ilçeleri halkının çoğunluğu lazdır. Bozuk aksanla konuştukları Türkçe'nin dışında anadil olarak Lazca konuşurlar) ve ayrıca beş yıl da Rize'de kaldığım için lazların Türkçe'sini anlayabilme gibi bir özelliğe sahiptim. Tahsin Bekir hocamızın derslerinde bulunmaz Hint kumaşı olmuştum bu özelliğimle. Arkadaşlarımın ricalarını kırmayıp derse giriyor, ön sırada oturuyor, hocamızın söylediklerini anlaşılır Türkçe'yle sınıf arkadaşlarıma (simültane çeviri gibi) aktarıyordum arka sıralara doğru. (Tabii hocaya çaktırmamak için biraz kısık sesle, sanki kulaktan kulağa oynar gibi). Artık ne kadarı anlaşılıyordu, onu bilemem.

Savaş Dizdar, Süleyman Sözen, Atanur İlgüy, M. Ali Kılıçbay,
Canset Oral, Çetiner Karahan.
(Oturduğum iskemle Baskın'la kapışmama sebep olan iskemledir, Ekim 1964).

Bilgin, Gürsen Yalçın, Tuğrul Eryılmaz, Savaş Dizdar, Erol Karadağ
(Ankara Adliyesi Cyrus Vance Davası duruşma öncesi, 1967).

Hocalarımızdan İnciler

"Ailenin bütün harcamalarında karabiber ve kürdan, bulaşık suyu ve sabun kadar önemli değildir." (Mehmet Selik)

"ABD'de herkese eşit fırsat müsavatı tanınmıştır." (Bülent Daver)

"Bizim zamanımızda da gençlik kavga ederdi ama, ya kumar ya kız için." (Haluk Ülman)

"Arkadaşınızın sorusunu dinliyorum, sizi sonra şey yapacağım." (Tuncer Bulutay)

"Türkiye'de gidip gelme hürriyeti içinde sekerek gitme hürriyeti de vardır." (Turan Güneş)

"Schumpeter Avusturya'da doğmuş, ABD'de profesörlük yapmış ve şimdi bizzat ölmüştür." (Tuncer Bulutay)

"İngilizce katı bir lisan, Türkçeleştirildiği zaman sulanıyor." (Besim Üstünel)

"Adam ülkesinde kalay arıyor herkesi kalaylamak için, kalay yok." (Besim Üstünel)

"Lambaları yakın lütfen, karanlıktan korkarım." (Reşat Aktan)

"Siz de buraya çıkarsanız görürsünüz. İnsan kendini burada sahnede gibi hissediyor." (Reşat Aktan)

"Ders yılının üçte birini irademiz dışında kullanmaksızın kullanmış durumdayız." (Reşat Aktan)

"Devlet bir şahsı manevidir. Yemez, içmez, kakasını çıkarmaz." (İsmail Türk)

"Öyle bir ülke ele alalım ki bahsettiğimiz ülkede faktör donatımı o biçim olsun." (Besim Üstünel)

"Yabancı dil, bir kişinin kafasına ağzından, burnundan ya da herhangi bir açıklığından zorla sokulamaz." (Orhan Türkay)

"Yorgunluk iki türlüdür: not tutmaktan ve dinlemekten. O halde siz ikisini de yapıyorsunuz. Sizin durumunuz yorgunluk değil perişanlıktır." (Sait Kemal Mimaroğlu)

"Bugün kendimi şovluk ve *Kazgan*lık hissediyorum. Zaten o durumdayım. İstanbul'dan beraber geldiğimiz dört arkadaş vardı. o keratalar derste yok, uyuyorlar herhalde." (Mehmet Selik)

"Kitle halinde ölüm olan felaketlerden sonra nüfusta bir fırlama olur. Bunun nedeni, geride kalanların özel gayret göstermeleridir." (Reşat Aktan)

"Amerika gibi Rusya'nın yayılması da mis gibi emperyalizm kokuyor." (Suat Bilge)

"Devlet dişimizin çürüğüne girmiştir." (İsmail Türk)

"Machiavelli, benim babamın oğlu değil." (Yavuz Abadan)

"Kleopatra zamanında, Tarsus deniz kenarındaymış. Antonyos mu nedir? Hani gemilerle gelmiş." (Reşat Aktan)

"İhtiyaçlar, icatların anasıdır." (İsmail Türk)

"Ben anayasanın ne babası ne de kocasıyım." (Muammer Aksoy)

"Din ile don arasında bir ilgi yoktur." (Turan Güneş)

"Her yoğurdun, bir yiğit yiyişi vardır... şey... yani demek istemiştim ki..." (Nermin Abadan)

İlhan Unat Hocamıza Güzelleme

1969-70 dönemi Genel Kurulu'nda SBF Sosyalist Fikir Kulübü'nün listesi, Öğrenci Derneği seçimlerini kazanmıştı. Siyasi konjonktürde zor günler yaşıyorduk. Hem siyasi iktidarın yoğun baskılarına hem de ülkücü, milliyetçi saldırılarına maruz kalıyorduk. Kamuoyunun dikkatleri üzerimizdeydi, hep gündemde olduğumuz bir dönemi yaşıyorduk. Fakülte binasının, BYYO'nun, yurdun duvarları devrimci sloganlarla donanmıştı. Özellikle büyük amfinin anacaddeye bakan dış yüzünde kocaman harflerle yazılmış "Bağımsız Türkiye" belgisi tüm dikkati çekiyordu. Dekanı-

mız İlhan Unat olağanüstü kibar, hoşgörülü ve tam bir demokrattı. Müthiş bir sigara tiryakisi oluşu da ayrı bir özelliğiydi.

Bir gün Öğrenci Derneği'ni toplantıya çağırdı, makam odasında toplandık. Hocamız ağzından hiç eksik etmediği Birinci sigarası, güler yüzü ve o bildik mütevazı tavrıyla buyur etti bizi. Çay ve sigara (Birinci sigarası) ikramının ardından söze başladı:

"Arkadaşlar, demokratik yönetimden asla ödün vermediğimi biliyorsunuz. Ayrıca Anayasa'nın (1961 Anayasası) sizlere tanıdığı hak ve özgürlükler çerçevesinde görüşlerinizi, düşüncelerinizi yazıyla, resimle vs açıklamanız en doğal hakkınız. Bunun sonucu olarak fakülte duvarlarına çeşitli siyasi sloganlar yazıyorsunuz. Son günlerde üniversite senatosunun yoğun eleştirileri ve baskılarıyla karşı karşıyayım. Biliyorsunuz, bakım onarım gibi yükümlülüğümüzü senatonun tahsis ettiği bütçeyle yapabiliyoruz. Sonuçta biz bu yazıları sildiriyoruz, siz hemen ertesi gün tekrar yazıyorsunuz. Siyasi iktidarın bu yazılardan ne denli rahatsız olduğunu benim kadar sizler de biliyorsunuz. Ben ki siyasal haklarınız konusunda sonuna kadar destekçinizim ancak senatonun baskıları da bitmek bilmiyor. Bu dayatmalara karşı çözüm arıyorum. Bu nedenle sizi toplantıya davet ettim. Kendimce bulduğum çözümü sizlerle paylaşmak, önerilerinizi almak istiyorum. Şöyle bir çözüm yolu keşfettim tesadüfen de olsa: Bir kırtasiyecide çeşitli boyda, renkte plastik harfler gördüm. Satılıyor bunlar. Şimdi diyorum ki yok boyaydı, yok fırçaydı, merdivendi, hiç bunların sıkıntısına düşmeden bu plastik harflerle istediğiniz zaman istediğiniz yerde hızlı bir şekilde sloganlarınızı yazar, dosta düşmana gösterirsiniz. İstediğiniz zaman yapıştırır istediğiniz zaman sökersiniz, yenisini yazarsınız. Böylece benim de başım ağrımaz. Yok adam bul, yok iskele kurdur, yazıları sildir, senatoya hesap ver... Evet, ne dersiniz bu çözüme?"

Toplantıdan nasıl bir karar çıktı hatırlamıyorum ama eski usul devam etti. Yalnız İlhan Unat hocamızın kalplerimizi bir kez daha fethetmesi unutulmaz bir anı olarak kaldı bende. Burada da bu anıyı sizlerle paylaşmak istedim.

Işık yağsın toprağına hocam.

"Üssü Mizan ve Yabancı Dilin Yabancıları"

Yazıya "üssü mizan" denilen sınıf geçmeye esas olan garabet sistemin ne menem bir şey olduğuyla başlayalım. Bu isim tamlaması Arapça temel, kök anlamına gelen "üss" ve terazi anlamına gelen "mizan"dan oluşuyor. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Lisans Öğretim ve Sınav Yönetmeliği (20.08.1966 tarihinde yürürlüğe girmiştir):

Madde / 27 – Sınıf geçmek için sınavlarda ve seminerde kazanılan notların toplamının ortalamasının en az yedi olması ve herhangi bir dersten alınan notun beşten aşağı olmaması lazımdır.

Madde / 28 – Yaz döneminde herhangi bir dersten beşten az not alan veya bütün derslerin sınavlarında ve seminerde aldığı notların ortalaması yedinin altında olan öğrenci yaz döneminde yediden az aldığı yabancı dil dışındaki derslerden güz döneminde bütünleme sınavına girer.

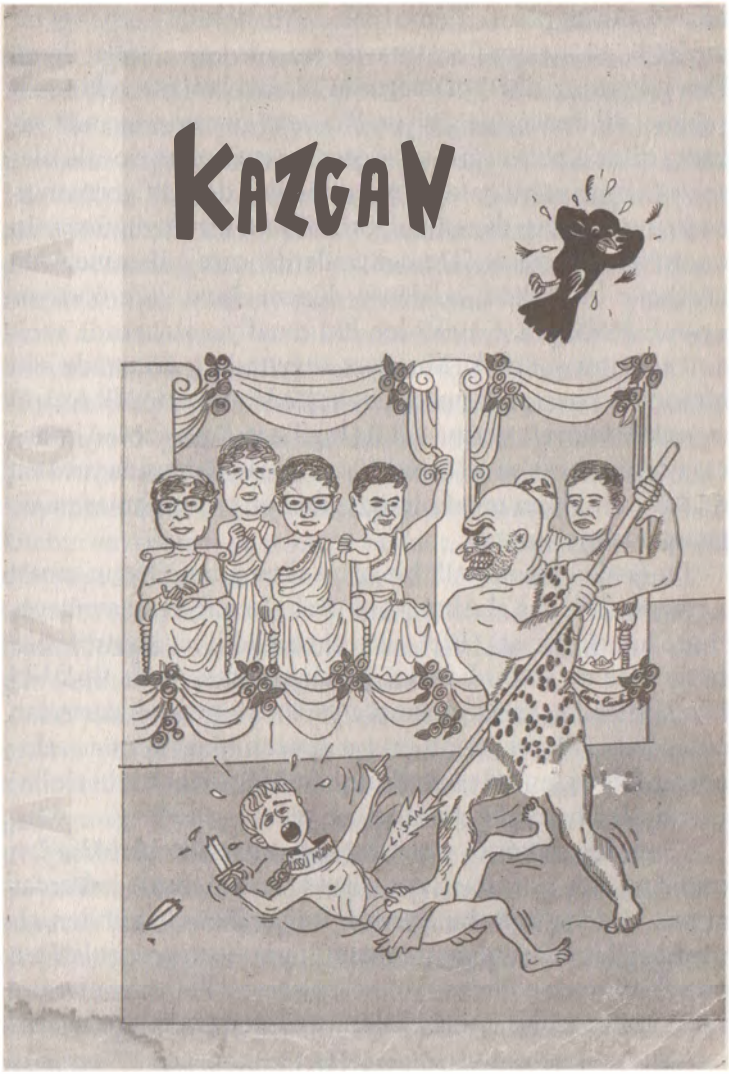
Madde / 31 – Birinci ve ikinci sınıflarda iki yıl, üçüncü sınıfta üç yıl sınıfta kalan öğrencilerin Fakülte ile ilişiği kesilir.

Şimdi "Yabancı Dil Öğretimi"nin düzenlediği bölüme şöyle bir bakalım:

7. Madde'de "SBF öğrencilerine Fakültenin öğretim konularında yabancı dille yazılmış eserleri okuyup anlayacak seviyede bilgi kazandırma" amaç olarak düzenlenmiş.

Madde / 8 – Her yıl kasımın ilk yarısında Fakülte'de okutulan yabancı dillerin her birinden muaflık sınavı yapılır.

Bu sınavda en az sekiz not alarak başarı gösterenler yabancı dil derslerini izlemekle yükümlü tutulmazlar.

Muaflık sınavında alınan not, müteakip sınıflarda ortalama hesabında yabancı dil notu olarak nazara alınır.

Şimdi zurnanın zırt dediği yerden başlayalım. Birinci sınıf öğrencileri muafiyet sınavına girerler. Kolej mezunu, falan kişi tam not alır. Böylece her yıl sınıf geçmede not or-

talamasına üç puan eklenmiş olur. Anadolu'da herhangi bir devlet lisesi mezunu bu sınavda zar zor beş not alabiliyor. Her yıl (en az dört yıl) zorunlu olarak haftada sekiz saat yabancı dil derslerine giriyor. Yaz veya güz sınavlarında yabancı dilde alabileceği 5 sınıf geçme ortalaması eksi iki olarak yansıyor ve bu garabet yönetmelikle de sınıf geçmenin, başarının esasları düzenleniyor!.. Elbette bir büyüğümüzün unutulmaz vecizesi "Demokrasilerde çare tükenmez"den hareketle bu haksız, adaletsiz düzene karşı çare üretiyor uyanık Mülkiyeli. Çarelerden ilki muafiyet sınavında yerine başkasını sokmak. Muafiyet sınavında o dönemde sıkı bir kimlik kontrolü olmadığını keşfeden yabancı dil özürlü uyanık Mülkiyeli, yerine o dili (İngilizce, Fransızca, Almanca) iyi bilen birisini sokuyor. 10 tam puan aldığında yabancı dil öğreniminden muaf olduğu gibi her yıl ortalamasına üç puan eklemiş oluyor.

Bu fasılda çok komik bir olayı aktarayım. Olayın tanığı Aydın Saatçi'dir. Kel Ahmet (Molvalı) muafiyet sınavına yerine Çamaşır Nejat'ı (Efe) sokacaktır. Ciddi bir kontrol yoksa da yine de sıkıntılıdırlar. Yakalanırlarsa okulla ilişkileri bile kesilebilir. Yalnız, sıkıntılarından ve şaşkınlıklarından olsa gerek, Ahmet yerine sınava girecek Nejat'la sınav salonunun kapısı önünde ceketlerini de değiştirmek gibi akıllara zarar bir komiklik yaşarlar.

Herhalde fakülte yönetimi bu tür sahtekârlıklardan (tabirimi hoş görün, başka sözcük bulamadım) haberdar olmuş ki denetimlerini artırmış ve bu çözümü elinden almıştır tüllabın. Yine de yabancı dil yazılı sınav sorularının bir şekilde elde edilmesi, sınavlarda çeşitli kopya yöntemlerinin kullanılması benim Mülkiye dönemim boyunca sürmüştü.

Yabancı dil konusunda devlet liselerinden gelenlerde (herhalde eğitim sisteminden kaynaklanan) ciddi bir uyumsuzluk, sıkıntı vardır. Sınıfsal anlamda olmasa da yaşam biçimleri itibarıyla kolejlilerden uzak tutarlar kendilerini genellikle. Yabancı dil bilmemenin, öğrenememenin bir tür tezahürü olsa gerek. Bir de yukarıda değinildiği üzere yönetmeliğin getirdiği ayrıcalıklar biz yabancı dil özürlülerini öfkelendirirdi de.

Örneğin günün birinde (1968 yılında) Mülkiye'ye bir öğrenci geldi. Akın Evren ODTÜ'den belgelenmiş. Lakabı Avarel oldu kısa sürede. Akın'ı ODTÜ Tiyatro Şenlikleri'nde 1967'de tanımıştım. İyiydi, hoştu da ukala bir yanı vardı. Bunların çoğu öyle çekilmez şeyler değildi ama o çokbilmiş haliyle birinci sınıfta Aziz Köklü'nün okuttuğu İktisat dersini hocanın kitabı yerine Samuelson'un kitabından İngilizce okuma gösterisine çok bozuluyordum. İnekhanede Samuelson'un kitabını masaya koymuş, kantine gitmişti. Bunu fırsat bildim, yurdun arka tarafında (Köpekköy'de) otlayan bir koyun intikam aracım oldu. Üşenmeden gittim koyunu çekip yurda, inekhaneye soktum. Koyunun otladığı yerden yolduğum otları Samuelson'un İngilizce İktisat dersleri kitabının içine, rastgele sayfaların arasına yerleştirdim. Koyunu kitaba doğru sevk ettim. Hayvan otlarla beraber kitabın sayfalarını da yemeye başladı. Akın geldiğinde önce çok şaşırdı, sonra da zavallı hayvanı ittirip kaktırdı ama kitabın bazı sayfaları zarar görmüştü, maksat hasıl olmuştu benim için. Bir süre küs kaldık ama sonuçta inekhaneye İngilizce kitabını getirmedi bir daha.

Bu yönetmeliğin getirdiği eşitsizlik, haksızlık sınıfta kalmalara yol açtığı gibi bazı arkadaşlarımızın belge alıp fakülteden ve bizlerden kopmasına kadar olumsuz sonuçlar getiriyordu. Öyle ya; o dönemde Mülkiye'ye giriş puanı hatırı sayılır bir seviyedeydi. Mülkiye'ye girme başarısını gösteren bir arkadaşın (bu yönetmeliğin adaletsiz düzenlemesi sonucu) başarısız olduğu için fakülteyle ilişkisi kesiliyordu.

Öfkeler, tepkiler; önce 1969'da derslerde boykota gitme, daha sonra da '68 Avrupa gençlik hareketinin rüzgârıyla fakülteyi işgale kadar götürüyordu bizim dönemin Mülkiye tüllabını. Bizden sonraki Mülkiyelilerin teşekkürünü fazlasıyla hak ettik diye düşünüyorum. (Haksız mıyım?)

Bu bölümü yine yabancı dil öğreniminden aklımda kalanlarla sürdürelim.

Seviye (kur) tespit sınavında (veya ilk yabancı dil dersinde) tanımıştım Hurşit Kemal Baykal'ı. Sınıfta bir kâğıt dolaştırılmış, herkes mezun olduğu liseyi yazmıştı. Ben "Giresun Lisesi mezunuyum" diye yazıp arka sıraya geçirmiştim kâğıdı. Sınav (veya ilk ders) sonrası yanıma yaklaşan biri:

"Siz Giresunlu musunuz?" diye sual etti. Bu arkadaş sınıfta bir arka sırada oturuyordu.

"Hayır, Artvinliyim."

"Ben Giresun Espiye'denim. Adım Hurşit Kemal Baykal."

Böylece tanıştık Kemal'le. O, 1968 mezunudur. 1964-68 arası dört yıl hiç kopmadık birbirimizden, mütemmim cüzüm oldu. Kırk sekiz yıldır ilk günkü içtenlikle sürüp gidiyor dostluğumuz.

Sanırım 1965 yılının ilk aylarıydı. İngilizce öğretiminde okutulan kitaplardan biri George Orwell'in *Animal Farm* (*Hayvan Çiftliği*) ile ilgili bazı tepkilerin olduğunu duyduk. (Meğer diyorum zira bizim bildiğimiz İngilizce seviyesinde anladığımız şeyler değildi).

Romanın baş karakterlerinden baba domuz Karl Marx'mış. George Orwell'in Marksizme yergisiymiş bu kitap. Müslüman mahallesinde salyangoz satmak gibi tuhaf bir durum. Ağabeylerimizin uyarısıyla başlayan, biz çiçeği burnunda Mülkiyelilerin katkısıyla büyüyen tepkiler sonunda müfredattan kaldırıldı bu kitap.

Doğanay, Tatava İbo ile üçüncü kurda beraberdik. Hâlâ ortaokulda okuduğumuz "The Browns went to the seaside" seviyesinde götürüyorduk İngilizce öğrenimini. Ankara Koleji Müdür Yardımcısı Kıvılcım Özkök öğretmenimizdi. .dıncağızın onca çabası, iyi niyeti bizi asla yolumuzdan alıkoyamıyordu, özürlü halimizi inatla sürdürüyorduk.

Bir gün sınıfa yaşlı, tonton bir adam girdi. Vedat Örs'müş ismi. Beş altı dil bilirmiş. Bize *pronunciation* (telaffuz) öğretecekmiş. Şahtık şahbaz olacaktık. Tatava İbo, Vedat Hoca'ya asistanlık yapmaya başlayınca telaffuz derslerimiz ne şenlikli olmuştu anlatamam.

Son kura gelebilmiştik nihayet. Artık muaf olacaktık yabancı dil öğreniminden. Nasıl mı, işte şöyle:

Raviyan-ı ahbar ol rivayet, nakilan-ı asar ol tarz üzre hikayet ederler ki Fil Hamdi'ye (Kumarı) şöyle bir imkân sunar hoca:

"Hamdi, İngilizce bildiğin ne varsa söyle" (de bitsin bu işkence).

"Renkleri sayayım mı hocam?"

"Hadi say."

"White, green, yellow, red, blue."

Hamdi yetinmez bununla. Bilmişliğini gösterme fırsatını kaçırmaz ve mavinin tonlarına da girer. Açık mavi, Hamdi'nin İngilizce'siyle olur mu size "Open blue".

Şimdi bu yazdıklarım öyle rivayet filan değil. Bizzat Hamdi'nin kayıt altına alınmış hatıratından.

Öğretmen final sorusunu sorar:

"Balık tutarken iğneye yem olarak ne takarsın?"

Hamdi hiç tereddüt etmeden cevaplar:

"Wolf." (Olta yeminin İngilizce'si *bait*'tir. Hamdi Türkçe'nin azizliğine uğrar, bildiğimiz vahşi hayvan kurdun İngilizce'si olan *wolf*'u kullanır yanıt olarak).

İngilizce hocası da "OHA" der bunun üzerine ama Hamdi muaf olmuştur artık.

Ve son olarak benim final için hazırladığım İngilizce bitirme tezim: *Sectors.*

"There are three kinds sector all on the world. First of them national sector. It is for socialist contries. Second sector is used on capitalist countries. İt is private sector. And third sector is used only Turkey. Turkish people (especially Turkish man) call other person ha sector"

Not: "Ha" sözcüğü Türkçe'dir, İngilizce ile ilgisi yoktur. *Sector* sözcüğünü "sekta" diye telaffuz ederseniz (bana göre Nebraska ağzı bu) espri daha iyi anlaşılır.

İç Gezi (1970)

1970 Şubat'ında geleneksel iç gezi gündemdeydi. Ben o sıra öğrenci derneğindeydim. O yıl dernek, inek gezdirmeyi münasebetsiz bir burjuva geleneği sayarak izin verilmeyeceğini festival komitesine gayri resmi duyurmuştu.

İç geziye katılacak (bir otobüslük) kırk kırk beş kişiyi kura çekimiyle festival komitesi belirliyordu. Ben İnek Bayramı'na tamamen ilgisizdim, ta ki kuralar çekilip iç geziye katılacakların isimleri açıklanıncaya kadar. Bir kere işletme şubesinden neredeyse yirmi kişi vardı geziye katılacak. Yakın arkadaş, flört konumunda beş çift de yine (tesadüfen) kurayla belirlenmişti. Onca garip tesadüf ister istemez işin içinde bir hinlik olduğunu gösteriyordu. Vehbi'nin kerrakesi ancak yıllar sonra İbo'yla bir sohbetimizde anlaşılacaktı. (Hileli kurayla belirlenmişti iç geziye katılacaklar).

Bu arada bu iç gezi geleneğinden birkaç cümleyle bahis açalım. Başlangıçta sadece dördüncü sınıf idari şube öğrencilerinin bir anlamda mesleki görgü ve bilgilerini artırmak maksadıyla sömestrde 15 günlük bir Anadolu gezisi düzenlenirmiş. Gündüzleri kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve de özel sektör yetkili ve temsilcileriyle görüşmeler, söyleşiler yapılırmış. Akşamları da ağırlanır, yenilir, içilirmiş. Yani mesleki moral de var programda. Sonra bu anlayış değişiyor, fakültenin son sınıflarındaki tüm öğrenciler kuraya katılıyor. Kura sonucu geziye katılacak olanlar belirleniyor. Elbette yedekler de belirleniyor bu kurada. 1968'de İşletme Şubesi'nin eklenmesiyle şube sayısı dörde çıkmış ve 1970'de son sınıfta toplam beş yüz öğrenciye ulaşılmıştı.

Uzatmayalım; kura sonuçlarındaki garabeti sağır sultan duymuş, yakın arkadaşlarımdan (Köfte) Ateş Fırat ve (Twiggy) Önder Sezer'in uyarısı ve yakınması sonucu öğrenci derneği adına işe el koydum. (Aslında kendi kendimi görevlendirdim). Festival komitesinden (ve de kurayı çeken) Tatava İbo'nun babasının Hamamönü'ndeki "Kartal Kundura" dükkânına gittik Ateş ve Önder'le. Onlar dükkânın dışında beklerken ben İbo'yu yarım ağız sıkıştırdım. Şöyle ki öğrenci derneğinin gezi ve festivalden sorumlu üyesi olarak bu kura çekimini iptal edebileceğimi söyleyerek zora koştum. Sonuçta ben, Önder ve Ateş kontenjandan eklendik kafileye. Bu şöyle olacaktı; kura ile geziye katılmaya hak kazanmış üç garibanın (otobüsün kalkış saati ve noktası hususunda yanlış bilgilendirilmesi sonucu) yerine biz katılacaktık geziye. Kimler olduklarını bugün bile bilmediğim bu üç arkadaşın haklarının gaspının günahı vebali önce İbo'nun sonra da benim boynumda.

Ve bir otobüs dolusu kızlı erkekli Mülkiye son sınıf öğrencisi Ankara'dan İskenderun'a müteveccihen yola çıktık. İç gezi serüvenimizi "1970 *Kazgan**"ında yazılanları aynen aktarmakla yetiniyorum hoşgörünüze sığınarak. Zira hem çok hoş bir anlatım hem de kırk iki yıl öncesi yaşanmış on beş günü, gün gün aktaran bir günlük niteliği taşıdığından sizi *Kazgan* 1970 "İç Geziden Notlar"la baş başa bırakıyorum.

İç Geziden Notlar

Birinci Gün:

Sabahın altısında Kızılay'dan hareket eden otobüste ayakta kalanlar oldu. Gelenler arasında kurada çıkanlar azınlıktaydı. Fes-Kom başkanı İbrahim'in günlerce şike olmayacağını söylemesine rağmen çoğunluğun kendi sınıfı İşletme'den olması, hatta Hayat'ın taze nişanlısı Mete'nin bile geziye dahil edilmesi yedek kuraların neden çekilmediğini izah ediyordu. İşletme dışındaki şubelerden katılanların da bizzat Festival komitesi üyeleri olması Fes-Kom!+İşletme şeklinde bir manzara koyuyordu ortaya. İbrahim'in gezi boyunca herkese günde 15 lira harçlık verileceğini söylemesi üzerinde uyuyanlar da uyandı.

* 1970 öncesi SBF öğrencilerinin çıkardığı dergi.

Nişanlı ve sözlü çiftler birbirlerine daha fazla yaklaştılar. Arkalarda viski şişeleri dolaşmaya, önde de koro sabah olduğunu müjdelercesine konserini vermeye başladı. Biraz sonra yapılan sayımda Ateş'le birlikte dokuz kız arkadaşımızın olduğu öğrenildi. Ayakyolu molası verilince Sami'nin akıl edip getirdiği topla asfaltta acele bir maç yapıldı.

Pozantı'da öğle yemeğinde şalgam suyu içen tüllab meraklarının cezasını ödemek üzere Picasso'nun desenlediği 00'a (tuvalete) koştu.

Alaattin Ağabey'in Fiat'ı İskenderun yakınlarında ilk arızayı yapınca kurbağaların verdiği konseri dinlemek zorunda kaldık. Bu arada Derya başta olmak üzere birkaç delikanlı ilerideki eşekle bir hayli ilgilendiler.

Saat 17.45'te en genç ilimiz Hatay'a varabildik. Etrafımızı hemen meraklılar sarmıştı. Bu manzara karşısında hislenen Sahir, "Şu Hataylılar aslan gibi erkek. Siz bilemezsiniz Hataylılar ne günler geçirdi."

Meğer valinin haberi bile yokmuş, "ne işiniz var burada" demiş. Neyse, geç de olsa kalacak bir yer gösterdiler. Kerler bavul taşıma ayaklarına yatıp kızları odalarına kadar götürdüler. Kızlar bırakılmış, otobüste sadece erkekler kalmıştı. Soğukoluk, Belen feryatları yükseliyordu. Tatava İbo, "Abiler yarın zinde gidelim de 250 lira amorti edelim" diye tavsiyede bulundu. Yolculukla geçen günün yorgunluğunu atmak üzere tıpış tıpış Hatay Lisesi'ne yollandık.

İkinci gün:

Sabah 8'den itibaren uyanmaya başlanıldı. Otobüs gecikince Emekliler Kahvesi'ne gidildi. Burada gençlerden TNS ve Hatay Spor hakkında gerekli bilgiler alındı. Daha sonra toplanılıp Müze gezildi. Profesyonel rehber olmakla övünen Murat'ın kitaptan okuyup verdiği izahat dinlendi.

Öğle yemeğinden sonra mesire yeri Harbiye'ye gidildi. Güzel manzara bulununca bol bol resim çekildi. Bilhassa işletmeciler pazarlık kabiliyetlerini göstermek için turistik eşya satan yaşlı bir adamla saatlerce pazarlık ettiler. Bu arada alınan flütlerle otobüste kafa şişirildi. Bereket çalmasını bilen Nuray'dan utandılar da bu işten vazgeçtiler.

Dünyanın ilk kilisesi St. Pierre'de Ateş'e günah çıkarttıran Şeniz, "Bitti mi? Şimdi yeniden başlayabilir miyim?" dedi.

Saat 5.17'de İskenderun'un girişinde kaymakamın gönderdiği polis tarafından karşılanmamız karşısında Savaş Dizdar bile polisler hakkındaki fikirlerini değiştirmeye kalktı.

Otobüs Altın Dişler Oteli önünde durunca gözler hep Ahmet Şahin'i aradı. Yokluğu işte şimdi anlaşılmıştı. Saray Lokantası'ndaki akşam yemeğinde herkes kahvaltı, rakı ve şarapla susuzluk gideriyordu. Kapıdaki polis ise bizi laf atan gençlerden koruyordu.

Otelde bir de İsveçli turist bulan seksiyon politikten Metin, Okhan lisan ukalalığına giriştiler. Derya, Ayı ve Sahir'in gece Soğukoluk'a hareket etmelerinden başka bir vukuat olmadı.

Üçüncü Gün:

"Pardon dün gece Sahir değil İbo gitmiş." İbo bu sabah Mülkiye eşofmanıyla koridorda gezerken önce acıklı bir türkü tutturdu. Sonra da "böyle gezinin içine ..., bir davamız bile yok" diye söylendi kendi kendine. Daha sonraları işi rast gitmeye başlayınca grup da neşelendi İbo sayesinde.

7'de İskenderun'dan hareket edildi. Adana transit geçildi. Erdemli yakınlarında bir portakal bahçesine dalındı, narenciye ürünlerinin tarumar edilmesi karşısında adamlar bizi kovalamak, Çelik Ağabey de 50 lira ödemek zorunda kaldı.

Kızkalesi'nde yolda alınan kumanya yenildi. Ekmek bulamayan İnci ağlamaya başladı. Ertan, Doğanay, Sami, Hürol, İbo, Metin denize girmek cesaretini gösterdiler. Otobüste giyinirken Aktan'a güzel pozlar çekme imkânı verdiler.

Otobüs ikinci arızayı yapınca uzun ve neşeli bir krosa başladık. Yolda bir inek gören Ertan hemen ceketini çıkarıp matadorluğa başladı. Herhangi bir reaksiyon görmeyince de kasılarak "Nasıl korkuttum" diyerek havasını attı. Dik yokuşun sonunda kimi cennete kimi de cehenneme gitti. Otobüse döndüğümüzde herkes turşu gibiydi.

Silifke'de susuzluk giderildikten sonra Uzun Mustafa'nın Kıbrıs hatıratını dinledik. Alaaddin Ağabey'in şahane man-

zaralı fakat tehlikeli virajlarda (fazla sürat felakettir sözüne uyarak) saatte 10 km hızla gitmesi sonunda geceyi ufak tefek tartışmalardan sonra Anamur'da geçirmek zorunda kaldık.

Dördüncü Gün:

Soğuk ve rutubetli bir geceden sonra saat 6.30'da hareket ettik. İbo'nun morali biraz düzelmişti. Bütün yolculuk boyunca koltukta ters oturan Varol da romantik ve kaçamak bakışlar atfediyor, grupta sap kızın az olması bazılarının popülaritesini artırıyordu.

Alanya'da yazdan kalma bir havada Damlataş mağarası ve Kale gezildi. Kaymakamın verdiği ziyafet ve gösterdiği ilgi hepimizi memnun etti. Side'de gezinin ikinci banyosu alındı. Bu sefer kızlardan Betül de ıslananlar arasındaydı. Aspendos'ta S.B.F. yazdık.

Nihayet Antalya'ya gelebildik. Akşamki ziyafete yetişmek için tüllab korkunç ve kendilerinden beklenmeyen bir süratle süslenmeye başladı.

Gece ziyafette Çelik Ağabey "Valinin yanında pipo, kaymakamın yanında sigara şiarına uymuş bir durumda vaziyeti idare ediyor." Şube sataşmaları valinin masasında dahi devam ediyordu. Bu arada İbo "bütün Mülkiye'yi işlettiğini" söyledi. Her yerde anlattığı ayakkabıcılığının yanında yeni mesleğini de böylece öğrendik. Mehmet Memik'in valinin güzel kızını dansa kaldırması ile dans başladı. Daha sonra misket havası oynandı. Tüllab türlü hünerlerini gösterdikçe hava samimileşti. Fakat vali hâlâ ciddiydi. Savaş'ın idaresinde halk türküleri söyledik. İbrahim'in kendinden geçerek söylediği şarkılarla vali nihayet güldü. (Ah aşk sen nelere kadirsin).

Ziyafetin sonunda hislenen vali bir nutuk çekerek bizleri daha uzun müddet misafir etmek istediğini fakat programımızın müsait olmadığını söyleyince Erdem "kalalım" diye hepimizin hislerine tercüman oldu. Vali beyin yüzünün rengi bir anda değişti. Neyse durumu tatlıya bağlayarak Mülkiye marşı ile bitirdik. İçki ve dansın tesiriyle olacak Memik "yaşasın Antakya valisi" diye bağırdıysa da bereket o gürültüde vali duymadı. Valinin yanında sıkılan Ayı

"yahu biz mahcur muyuz" diyerek dönüşte yolda kurdunu döktü. Gezinin en güzel günü böylece sona erdi.

Beşinci Gün:

Çoğunluğun bir gün daha Antalya'da kalmak istemesine rağmen *Kazgan*'a bile yazılamayacak birtakım şikâyetler sonucu toplanan erkeklerin katıldığı forumda çıkan tartışmalardan sonra mecburen Denizli'ye hareket ettik. İbo nihayet otobüsün ikiz kardeşlerinin yerini bir süre için dahi olsa değiştirmeyi başardı. İncesuyu mağarasında önce miğde ve şeker suyu içildi daha sonra da sarkıt ve dikitlerin ortasındaki berrak göl hayranlıkla seyredildi.

Grubun en çok dağıtanı Sami, bozuk çalar saate dönen sesiyle fıkra anlatırken daha sonunu getirmeden gülmeye başlayınca fıkralar güme gidiyordu.

Gece geç vakit varılan Denizli'de yerleşildikten sonra zorla yemek bulunan lokantada gezi komitesi garsonluk yapmasına rağmen kimselere yaranamadı ve idareyi Çelik Ağabey devraldı.

Altıncı Gün:

Sabah lise bahçesinde son yılların en iddialı ve mühim maçı yapıldı. Öğle yemeği Pamukkale'de valiyle beraber yenildi. Sıcak suda yapılan banyo herkesin sinirlerini yumuşattı.

Kuşadası'nın 7. km'sinde kaymakam tarafından karşılanmamız Mülkiye'nin statüsünün henüz mevcut olması bakımından hepimizin gözlerini yaşarttı. Akşam yemeği neşe içinde ve koro şarkılarla geçti. Annesinin güzel yemeklerine alışık olan İnci yine çok az şey yedi.

Yedinci Gün:

Sabah, kaymakam Kuşadası'nı gezdirmek nezaketini gösterdi. Bu arada yeni yapılan kaymakam evini gören tellaklar zevkten dört köşe oldular.

Fransızların tatil köyü gezilirken Türk müdür "Burada aklınıza gelen her şey yapılır, kimse de dönüp bakmaz" deyince Ayı Savaş ve diğerleri yazın müstahdem olarak çalışma ayaklarına yattılar. Hatice seminerini kolayladı.

Didim'de Apollon mabedinde Zeki bir grup resmi çekecekti, İbo "Tamam mı" diye sorduğunda "oldu ama tepesini almıyor" diye cevap verdi ve yere uzanıp resmi çekti. Dilek heykeli öpüldü.

Söke'de bir gün önce hepimizin sempatisini kazanan Denizli valisi Ziya Durakoğlu'nun ölümü hepimizi üzdü. Reyan'ın hastalanması ve Doğanay'la birlikte Ankara'ya dönmek zorunda kalması günün bir diğer üzücü olayıydı. Gece gidilen hamamda tellak İlhan bizim kerleri epeyce meşgul etmiş. Hürol diğerlerinden yarım saat geç çıktıktan sonra otelde bir duş almasına bakılırsa tedbir alacağını söyleyen oda arkadaşı Ersal'a hak vermek gerekiyor.

Sekizinci Gün:

İki gün Kuşadası'nda kalıp dinlendikten sonra sabah İzmir'e hareket ettik. Yol üzerinde uğradığımız Selçuk'ta Efes müzesi gezildi. En çok ilgi duyulan ve kartpostalı en çok alınan eser Bereket Tanrısı'nın heykelciliği oldu. Tarihi Efes şehri gezilirken yerde görülen bir reklamın tavsiyesine uyularak Aşk Evi gezildi. Kızlarımız buradaki tulumbadan bol bol su içtiler. Reklamcılığın geliştiği bu tarihi şehirde kütüphaneyle Aşk Evi karşı karşıyaydı. İnekler çocuklar gibi kütüphaneye gidip teori yapmadan doğrudan doğruya pratik yapmak istediler. Neyse İzmir'e yaklaştık. Meryemana'nın evi gezildikten sonra kolyeler takıldı. İzmir'e girişte güzel kızlar görünce otobüste bir gevşeme oldu. Şimdiye kadar hayatlarından memnun olan kızlarımız buna içerlediler. Alaaddin Ağabey'in "Erkek Üniversitesi Yurdu nerede" diye sorup araştırması neticesinde Bornova'daki yurdu bulabildik. Gece serbestti.

Dokuzuncu Gün:

İzmir'de bir program olmadığından ve validen fazla ilgi görülmediğinden herkes dağıldı. Çoğunun akrabası vardı. Gelmişken ziyaret etmemezlik olmazdı. Akrabası olmayanların da ziyaret edecekleri yerler bulunurdu elbet. Nitekim kerler kafileler halinde Kemeraltı'nı şenlendirdiler. Haluk burada "şişko diplomat" lakabını aldı.

Akademiyi ziyarete giden Ertan güzel kızları görünce "Abi hemen bir diskotek bulup bu kızları atalım" demeye başladı. Bu gezi bazılarımıza bazı yeni alışkanlıklar getirdi. Haydi hayırlısı. Akşam 17.00'da sanki sözleşmiş gibi Konak'ta buluşuldu. Buradan gruplar halinde ayrılarak son gecede Kadifekale, Kordon, vs gezildi. Son otobüsü kaçıranlar otel parasını geçen taksi parası vermek zorunda kaldılar ta Bornova'ya ulaşmak için.

Onuncu Gün:

İlk defa olarak hava bozdu. İzmir'de çiseleyen yağmur, yol boyunca sağnak halini aldı. Öğle yemeği Bandırma'da yendi, kaymakam bulunamayınca Bursa'ya hareket edildi. Bursa'ya yaklaşırken Sami Bursalı olduğunu hatırladı ve mahalli kıyafetine büründü. Havasından mıdır yoksa suyundan mı diğer çocukların da seslerinde ve hareketlerinde değişiklikler oldu. Gece toplu halde Yeni Kaplıca'ya gidildi.

On Birinci Gün:

Öğlen erkenden kebapçıda buluşuldu. Daha sonra sağanak yağmura rağmen Yeşil Türbe ve Ulucami gezildi. Kapalıçarşıdan bol bol havlu alındı, en çok alışveriş eden Çelik Ağabey oldu. Bu arada Derya ile Mustafa nişanlılarına hediye seçmek için saatlerce dolaştılar.

Gece Acar Kulüp'te neşeli bir vakit geçirdik. Sanatkârların bizim masaya iltifatları karşısında hasta olan Ayı bile neşesini buldu ve naralar atmaya başladı. İnci Kayhan yeşil elbisesini giymiş partneri Ersal'la dans ederken hayatından gayet memnun görünüyordu. Bu gece İbo'nun da işi rast gidiyor nihayet. O kadar ki koğuşa dönüşte uyuyanları sırf neşesini paylaşsınlar diye uyandırdı ve sabahın üçüne kadar uyutmadı.

On İkinci Gün:

Sabah İbo'dan feci bir intikam alındı. Çelik Ağabey sabah şu müjdeyi verdi: "Teleferik bedava, gece ziyafet, ertesi gün fabrikada bir ziyafet daha."

Hava nihayet düzelmiş, teleferik işlemeye başlamıştı. Bursa'da üçüncü günümüzde. Uludağ'da önce otele doğru

bir yürüyüşe başladık. İkinci kilometrede vazgeçip karlar üzerinde yemeğimizi yedik, kanyaklarımızı içtik. Daha sonra Betül ve Murat'ın getirdiği birkaç kayakla heveslerini almak isteyenler sıraya girdiler ve herkesten daha çok karda boylarının ölçülerini aldıkları gibi kayak yerine de yüzmeyi öğrendiler. Uludağ'ın tadını daha çok güneşlenip kayanları seyredenler çıkardılar. Gece Çardak'ta vali muavininin verdiği ziyafette içki limitinin olmaması Antalya'da olduğu gibi bizi hesap pusulalarını cebimizde saklamak zahmetinden kurtardı. İnci, Daver'den sıfır almak pahasına diktiği elbisesini giymişti nihayet. İbo içli sesiyle Makber'i söyledikten sonra veda etti. Bayramda ayakkabıcı dükkânında olmak zorundaydı.

Çelik Ağabey'in kendisinden müsaade isteyen Memik'e "pekiyi sevgilim" diye cevap vermesi hepimizi şaşırttı. Gezinin sonunda dağıtmayan kimse kalmamıştı herhalde.

On Üçüncü Gün:

Gezinin bir tetkik gezisi olduğunu nihayet geç de olsa fark ettik. Ve hiç olmazsa bir iki fabrikamızı gezmeye karar verdik. Önce Merinos fabrikası, daha sonra da özel sektörün Çimento fabrikası gezildi. Öğle yemeği kapitalistlerdendi. Sonra da konuşmasını seven müdüre bazı sorular sormak zorunda kaldık. Akşam Bursa Mülkiyeliler Birliği'nin verdiği yemek, gayet samimi bir havada geçti. Eski hatıralar ve muziplikler dinlendi. Biz bugünkü Mülkiye'yi canlandırmaya çalıştık. Eskilerle Ayı'nın gayretine rağmen yarışamadık. Yemekten sonra Mülkiyeli ağabeylerimizi de alıp bir kulübe gittik. Orada diğer bir Mülkiyelinin gönderdiği şampanyaya orkestra eşliğinde Mülkiye marşı ile cevap verdik.

On Dördüncü Gün:

Gezi sona ermişti. Artık uzunca bir hasretten sonra Ankara'ya dönülecekti. Aslında İzmit'ten Ankara'ya sapan otobüstekilerin sayısı on dört gün öncesinin ancak yarısıydı. Yol boyunca diğerleri dağılmıştı. Her şeye rağmen iyi bir gezi yapılmış, güzel yurdumuzun cennet köşeleri gezilmiş, her gidilen yerde dileklerde bulunulmuş, en önemlisi

her zaman övündüğümüz Mülkiyelilik ruhuna rağmen pek çoğumuz son sınıfta birkaç samimi arkadaş edinme fırsatı bulmuştuk.

Antakya, Harbiye (İç gezi, Şubat 1970).

Ateş Fırat, Hürol Sarp, Savaş Dizdar, Önder Sezer, Sami Tezveren
Denizli Lisesi spor sahası (İç gezi, Şubat 1970).

Bursa'ya gidip de hamama gitmemek olur mu? (İç gezi, Şubat 1970).

Kuşadası (İç gezi, Şubat 1970).

Bu son bölümü (bir kısmı son derece ilginç) takma adlara yani lakaplara ayırdım, malum yiğit lakabıyla anılırmış. Sahiplerinin hoşgörülerine sığınarak yaptım bu listeyi. Yalnız kadın arkadaşlarımın hışmından çekindiğim için sadece lakaplarını yazdım, isim zikretmedim.

Afonti – Mustafa Gündeşlioğlu
Altapon – Hasan Erdönmez
Arap – Tuncay Oktay / Cengiz Özkan
Asfori – Uğur Erel
Atlı polis – Muharrem Durubal
Avarel – Akın Evren
Ayı – Savaş Aldoğan / Atilla Arsoy / Rasih Özbek
Baba–Ömer Yüksel
Bacak – Mehmet Yanık
Balina (yaka balinası, balen) – Hüseyin Evedenci
Başkan – Fikret Başkaya
Bobi – Mehmet Kutlay
Boho – Vehip Borahan
Bont – İbrahim Mercan / Sinan Arslan
Bulgar – İlhan Öztuna
Cacık – Yüksel Erdoğmuş
Cambaz – Mesut Kırcalı
Cessi – Ümit Ertong
Ceviz – Mehmet Türegün
Chester – Tanju Konuralp
Cici – Bülent Ardanıç
Ciritçi-
Çamaşır – Nejat Efeoğlu

Çene – Nabi Şensoy
Çırak – Erol Yamantürk
Çömez – Ertuğrul Özlem
Çöp – Erol Özgürel
Dalton – Erdem Barutçu
Deli – H. Kemal Baykal / Macit Akman / A. Müfit Özdeş
Deve – Yurtkan Görsev
Doktor – Atilla Türk
Eşek–Attila Vural
Fısfıs – Levent Gönülşen
Fil – Hamdi Kumari/Suat Ülhan
Gacocu – Mehmet Enver
Ganyan – Mehmet Yılmaz
Gâvur – Ali Demir
Gayrimenkul – Faruk Sindel
Geberik – Yusuf Dinçer
Gehgeh – Erol Okyay
Gıdı – Mustafa Özsönmez
Glas – Levent Orhan
Güzel – Osman Tokcan / Mete Aysal
Hacı – Erol Üçer
Hamal – Atilla Tümer / Atilla Taşdemir
Harrik – Niyazi Ardıçoğlu
Hoşmemo – Şükrü Babacan
İhtiyar – Güngör Eseme / Yakup Maltaş
İlahi – Teoman Gürgân
İnek – Barış Gürses
Japon – Pars Esin
Kaptan – Necati Aksu
Kavak –
Kazma – Haluk Sezer
Kel – Ahmet Molvalı / Ertan Özkan / Engin Yazıcıoğlu
Kemani (Kör) – Neşet Ersoy
Ker – Meftun Yurdagül
Kıpti – Eser Arkun
Kırmızı – Abdülkadir Ateş
Kinova – Şükrü Gürsoy
Kocakafa – Erdinç Kayran / Aksel Ülker
Koçero – Deniz Gökçe

Köfte – Ateş Fırat
Kör – Ömer Akan
Kuş – Şehmus Güzel
Kürt – Mustafa K. Dinçer / Muammer Yiğit / Erşan Gönenç
Laz – Raif Bakova / Cemalettin Öztürk
Maco – Macit Koç
Marsık – Yusuf Güsar
Meternik – Şevki Kiracı
Minik – Murat Koğacıoğlu
Mintips – Doğan Çetin
Miskin – Sedat Bilir
Momti – Orhan Özal
Nursuz – İsmail Coşkuner
Oblomov – Erdal Yavuz
Pehlivan – Erol Karadağ
Pembe Şafak-
Peygamber – Tunç Gürsel
Piç – Hasan Şengüder
Pike – Mehmet Ağar
Pinokyo – Tarık Alpagut
Savcı – Reşat Moralı
Sersem – Atilla Arman
Skoda –
Sübyan – Ömür Sezgin
Sürüngen – Saffet Tekin
Sylvie Vartan –
Şakacı – Nuri Çolakoğlu
Şavalak – Bülent Ardanıç
Şeker – Ertan Dereli
Taktak – Ahmet Öziş
Tarzan – Nevzat Çetin
Taşkafa – Tekin Suçıkaran
Tatar –
Tatava – İbrahim Özkartal / Ferit Yurtsever
Tavuk –
Tereyağ – Ziya Göztepe
Teşkilat – Kürşat Yunusoğlu
Tırt – Hüsamettin Ünsal
Twiggy – Önder sezer

Uyumsuz – Ziya Öztan
Uzun – Mustafa Ali / Doğanay Divanoğlu
Üstat – Metin Kazancı
Yumuşak – Metin Ünlü
Zeytin – Ahmet Gürer

Kazgan 1970 (Matrak) Biyografi

Savaş Dizdar

1944 yılı, 6 Haziran'ı Normandiya çıkarmasının gerçekleştirildiği gündür. Bu olaydan bir gün önce bir çıkarma daha olmuştu. Bu da Hayriye Hanım teyzenin çıkarmasıydı. Çıkarma başarılı oldu. Bütün Mülkiye tüllabı sonucu yakından bilir.

Mekteb-i Mülkiye'de, ilk kez "deli", "serseri" gibi lakaplarla anıldıysa da diyalektik gelişiminin ileri aşamalarında tüm kötü sıfatlardan (ve zamirlerden) münezzeh bir profesyonel devrimci oldu. (Fazla bilgi için bkz. 1. Şube kayıtları, mahkeme zabıtları ve düstur).

Antiemperyalist mücadelesini özellikle Amerikan Kız Kolejleri'nde başarıyla (!) yürüttü. Hikmet Çiçek'i de Çankaya Askerlik Şubesi'ne kadar yürüttü. (Bakınız "Ben de Laz'dım" yazan Hikmet Çiçek, Cilt 3, s. 1285).

En sevdiği ders, Borçlar Hukuku olup Cebeci esnafınca hakkında "Vur emri" çıkarılmıştır.

İkamet ettiği SBF yurdu 309 No.lu odaya aramak amacıyla giren polis memurları çoraplarının ve postallarının nahoş kokusu yüzünden içeri giremeyince odada oturan büyük ihtilalcilerden (ismi lazım değil) birisi de polisin gazabından kurtuldu.

Savaş Dizdar, halen kariyerimize doktora, o da olmazsa gerici parlamentarizme ümitsiz bir aday olup müstakbel pasifistlerimizden biridir (!)

Küçük yaşta atıldığı sahne hayatı rejisörün yatak odasından geçmediği için kısır kaldı. Ve küçük rollerin başarılı aktörü oldu.

Akşehir Tiyatro Festivali'nde Hoca Nasrettin armağanıyla taltif edildi. Yetmez mi bunca hikâye be (!)

Görüşülen Kişiler:

H. Kemal Baykal
Akın Evren
Erdal Yavuz
Tuğrul Eryılmaz
Macit Akman
Tekin Suçıkaran
Hürol Sarp
Sami Tezveren
Lokman Şahin
İbrahim Özkartal
Altan Aksoy

Kaynakça

Feyizoğlu, Turan, *Mahir-On'ların Öyküsü*, Alfa Yayıncılık, 2011.

Feyizoğlu, Turan, *Fikir Kulüpleri Federasyonu*, Ozan Yayıncılık, 2002.

Odman, Erçin, "Sahne SBF Tiyatro Kulübü Arşiv Araştırması ve Düzenleme", 2012.

Mücellitoğlu, Ali Çankaya, *Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler*, 3 Cilt, Örnek Matbaası, 1967.

"SBF Öğretim ve Sınav Yönetmeliği", 1967.

SBF Dergi, 1968.

"Son Sınıflar Yıllığı", 1969-1970.

Kazgan, 1964.

Kazgan, 1970.

Önal Akalın Özel Arşivinden

AL GÖZÜM SEYREYLE
Geçmiş Zaman Olur ki...

"Bir zamanlar" diye hikaye edilen 1964-1970 dönemi, bir söylenceye dönüşen 68'liliği yaratan Üniversite işgalleri ve yoğun öğrenci hareketlerini içeren çok hareketli bir dönem. Savaş Dizdar'ın anıları, şakacı dili ve iyimser üslubunun yarattığı neşeli havanır içinde türlü zorlukların, sıkıntıların, kadir bilmezliklerin, hoyratlıkların ürettiği acıların da izlerini taşıyor. O genç yaşımızda nasıl dirençli olduğumuzu, sıkıntı ve zorluklara karşın yaşama sevincimizle ve tüm saflığımızla nasıl direndiğimizi de anlatıyor.

AYRINTI • YAKIN TARİH
ISBN: 978-605-314-000-9
9 786053 140009

10 TL